

26. møde

Onsdag den 21. marts 1984 kl. 13.00

Dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Første behandling af lovforslag nr. L 111:*
Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven.
- 3) *Første behandling af lovforslag nr. L 112:*
Forslag til lov om ændring af fotografiloven.
- 4) *Første behandling af lovforslag nr. L 108:*
Forslag til lov om udbygning af færgefarterne over Store Bælt.
- 5) *Første behandling af beslutningsforslag nr. B 61:*
Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af internationale overenskomster om den europæiske telekommunikationssatellitorganisation, Eutelsat.
- 6) *Forhandling om redegørelse nr. R 4:*
Socialministerens redegørelse af 7. marts 1984 om de forskellige sider af alkoholproblemet.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

I skrivelse af d.d. meddeler arbejdsministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forhøjelse af ventetiden for ret til dagpenge).

(Lovforslag nr. L 138).

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v. (Lovforslag nr. L 55).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg tillader mig herved for folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forhøjelse af ventetiden for ret til dagpenge).

(Lovforslag nr. L 138).

Regeringen har med tilfredshed noteret sig, at regeringens politik har medført, at landets økonomi klart er styrket siden regeringens tiltræden.

Det var en nødvendig forudsætning for det positive resultat, at der blev gennemført en kraftig sanering af de offentlige finanser gennem omfattende besparelser på statens budget.

Det er nødvendigt at videreføre den økonomiske politik for at fastholde de resultater, der allerede er opnået. Regeringen finder det nødvendigt, at der ikke sker en forøgelse af de offentlige udgifter i 1985.

Statens udgifter på grund af arbejdsløshed udgør en stor del af det samlede budget. Skal regeringens mål nås, er det derfor vigtigt, at denne post holdes konstant. Regeringen prioriterer bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden meget højt og har derfor afsat øgede ressourcer til dette formål. Da der ligeledes kan forventes forøgede udgifter til arbejdstilbudsordningen, finder regeringen det nødvendigt at formindske udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge.

Efter de gældende regler indtræder retten til dagpenge efter 1 års medlemskab af en arbejdsløshedskasse. Det foreslås, at ventetiden forhøjes, således at dagpengeretten for medlemmer, der er indmeldt den 1. januar 1984 eller senere, indtræder efter 18 måneders medlemskab af en arbejdsløshedskasse.

Efter de gældende regler indtræder dagpengeretten for nyuddannede efter 1 måneders medlemskab. Det foreslås, at ventetiden for-

[Arbejdsministeren]

højes, således at dagpengeretten for nyuddannede, som er indmeldt den 1. september 1984 eller senere, indtræder efter 4 måneders medlemskab af en arbejdsløshedskasse. Forslaget er udformet således, at ingen mister en allerede opnået ret til dagpenge.

Regeringen skal pege på, at dette forslag er administrativt nemt.

Nyuddannede er i dag dagpengeberettigede 1 måned efter indmeldelsen. Regeringen finder det rimeligt, at en forhøjelse af ventetiden for almindelige medlemmer fra 12 til 18 måneder ledsages af en forhøjelse af ventetiden for nyuddannede – regeringen foreslår til 4 måneder.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne hertil, skal jeg på regeringens vegne anbefale lovforslaget til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre.

Spm. nr. S 277

1) Til udenrigsministeren af:

Thoft (SF):

»Hvilket formål har en NARS-station, som USA ifølge »Militærkritisk Magasin, Forsvaret«, marts 1984, driver på Sornfelli nord for Thorshavn på Færøerne, hvornår har folketinget været inddraget i beslutningen om at anlægge stationen, og er den i overensstemmelse med dansk politik om, at der ikke må være fremmed militær stationeret på dansk område (basepolitikken)?«

Thoft (SF):

Jeg føler, at dansk forsvarspolitik i disse år er under hastig glidning, men nogle af synderne er altså af gammel dato, og det er sådan en, jeg har trukket frem, efter at Militærkritisk Magasin har gjort opmærksom på det.

I 20 år har der på Færøerne, på Sornfelli-fjeldet, ligget et NARS-anlæg, som efter min opfattelse er en krænkelse af den danske basepolitik, som den i sin tid blev formuleret af udenrigsminister Gustav Rasmussen.

Folketinget er ikke blevet inddraget i beslutningen, de færøske myndigheder er heller

ikke blevet inddraget, det hele er holdt strengt fortroligt.

NARS-anlæggets funktion er at forsyne USA med elektroniske efterretninger. Det er ikke NATO, som forsynes. Militærkritisk Magasin skriver, at anlægget er unikt ved at være i klar strid med landets erklærede basepolitik, men det mener jeg nu i øvrigt ikke det er. For der findes et SOSUS-anlæg (Sound Surveillance System) ved Ålsgårde, som på lignende vis krænker dansk basepolitik.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Thoft har jo selv delvis besvaret det spørgsmål, han stiller, men jeg skal da oplyse, at den aftale om etablering af et kommunikationsanlæg på Færøerne kombineret med NATO-radarstationen, som der er tale om, er en aftale, der blev indgået i april 1963. Det skete efter forhandling mellem danske og amerikanske myndigheder ved en noteudveksling mellem den daværende udenrigsminister, Per Hækkerup, og den herværende amerikanske chargé d'affaires.

Efter sin ordlyd udgør denne aftale et supplement til tidligere aftaler vedrørende NATOs såkaldte Early Warning System, og gyldighedsperioden for aftalen er den samme som NATO-traktatens.

Af aftalen fremgår det, at stationen skal ledes og drives af det amerikanske luftvåben i henhold til aftale med SHAPE. Formålet med stationen på Færøerne er at modtage og videresende information, og en del af denne kommunikationsvirksomhed indgår i NATOs systemer.

Herudover har det fra starten været forudsat, at stationen også indgik i amerikanske kommunikationssystemer, og det har været betragtet som en helt naturlig ting på denne måde at kombinere udnyttelsen af faciliteter til NATOs fælles formål og til kommunikationsformål for en enkelt af vores NATO-allierede.

Aftalen blev i sin tid ikke forelagt det udenrigspolitiske nævn, for indgåelse af en aftale af denne karakter faldt klart uden for kredsen af beslutninger, som det hedder, af større udenrigspolitisk rækkevidde.

Personalet på relæstationen tæller for tiden omkring 10 personer. Det er dels amerikanere, dels danskere, og de er beskæftiget

[Udenrigsministeren]

med transmission og med vedligeholdelse af materiellet. Derfor burde det være klart for enhver, at det er helt urimeligt at begynde at betegne en kommunikationsstation af denne art og med den bemanning som en fremmed base, og derfor har ingen dansk regering haft grund til at opfatte stationens etablering og fortsatte drift som en ændring eller udvidelse af dansk basepolitik.

Thoft (SF):

Må jeg spørge ministeren, hvor mange af den type små amerikanske enklaver der skal være i Danmark, før man kan tale om et brud på dansk basepolitik.

Det er ikke så længe siden, vi bragte en sag frem om fast stationeret amerikansk personel på Flyvestation Karup. Nu er der så en installation på Færøerne med fast stationeret amerikansk personel, og det er da spørgsmålet, om der ikke også på SOSUS-anlægget oppe i Ålsgårde ved Helsingør er fast stationeret amerikansk personel.

Det er bekymrende, at dansk basepolitik på den måde undergraves uden om folketings kontrol. Jeg synes, det er hæderligt nok, at man siger: vi vil gerne, at Danmark integreres yderligere, vi vil gerne, at Danmark bliver et springbræt for USA. Jeg vil bekæmpe den holdning, men det synes jeg er hæderligt. Men at holde disse ting i gedulghed for det folketing, som burde kunne kontrollere, det synes jeg ikke er hæderligt.

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om det er rigtigt, som det er blevet hævdet i pressen, at forfatteren til den artikel, hr. Thoft bygger sit spørgsmål på, er dømt for spionage i andre lande.

Albrechtsen (VS):

Jeg synes, det er et overordentlig betænkeligt og beklageligt svar, ministeren fremkommer med. Af to grunde vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan ministeren kan finde, at denne aftale ikke var af en sådan betydning, at den skulle forelægges det udenrigspolitiske nævn. For det første vil jeg mene, at man hermed inddrager færøsk område som et krigsmål, et bombemål, på en sådan måde, at det i hvert fald er af stor betydning for den færøske befolkning. For det andet må Fær-

øerne jo som et selvstændigt folk inden for det danske rige have krav på en ganske særlig orientering og stilling, når man medinddrager Færøerne som et krigsmål.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Thofts supplerende spørgsmål var vist nærmest af retorisk karakter, så det skal jeg ikke forsøge at svare på.

Til hr. Albrechtsen kan jeg sige, at det jo altid må bero på en vurdering, om en sådan sag er af større udenrigspolitisk rækkevidde og derfor skal forelægges det udenrigspolitiske nævn. Det var altså den daværende regerings opfattelse, at det var den ikke. Jeg er enig i denne vurdering, som det er fremgået, men jeg kan i øvrigt sige til hr. Albrechtsen, at færøske myndigheder naturligvis hele tiden har været fuldt informeret om aftalens indhold.

Så kan jeg sige til fru Mette Madsen, at en af forfatterne til denne artikel, som der henvises til, hr. Owen Wilkes, en new zealandsk såkaldt fredsforsker, ganske rigtigt i 1981 i Norge er idømt 6 måneders betinget fængsel og en bøde på 10.000 kr. for efterretningsvirksomhed. Jeg kan yderligere oplyse, at i august 1981 blev denne hr. Wilkes anholdt i Sverige for at have cyklet rundt på Gotland og fotograferet militære installationer. Han blev dømt herfor. Dommen blev efter en appel ændret til en betinget dom plus udvisning af Sverige i en periode af 10 år, indtil 1. juli 1992. Det forklarer måske, hvorfor hr. Wilkes så har kastet sig over andre geografiske områder at udøve sin specielle aktivitet på.

Pelle Voigt (SF):

Siden nu udenrigsministeren og en anden spørger rejser spørgsmålet, vil jeg gerne spørge, om hr. Owen Wilkes har været anklaget eller dømt for at arbejde for nogen fremmede magter eller han udelukkende er blevet dømt for sit fredsforskningsarbejde. Det synes jeg udenrigsministeren skylder at svare på, når man rejser sådanne anklager her i folketingssalen mod et menneske, der af gode grunde er ude af stand til at forsvare sig, fordi han sidder og passer bistader på New Zealand.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

[Udenrigsministeren]

Jeg har gjort rede for, hvad der er os bekendt på grundlag af et spørgsmål fra fru Mette Madsen. Det lader jo til, at der er talrige forsvarere for hr. Wilkes, så han sidder vel ikke og er helt forsvarsløs.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 275

2) Til forsvarsministeren af:

Thoft (SF):

»Kan ministeren bekræfte dagbladet Informations oplysninger den 14. marts 1984 om, at Danmark deltager i udviklingen af et offensivt våbensystem til F-16 flyene, og i givet fald oplyse omfanget og karakteren af den danske deltagelse i det pågældende NATO-projekt?«

Skriftlig begrundelse

Dagbladet Information, som citerer en fortrolig nyhedsbulletin, Foreign Report, oplyser, at Danmark er deltager i et projekt, hvorefter de fem NATO-lande, som benytter F-16 fly, er i gang med at udvikle et nyt våben, som skal sprænge kratere i flyvepladsers startbane, Locpod.

Når man sammenholder den stigende mængde nye oplysninger om våbenudvikling og nye og mere offensive strategier, forekommer ministerens stadige benægtelser af, at noget nyt er undervejs på dette område, som stadig mindre troværdige.

Forsvarsministeren (Engell):

Jeg skal oplyse, at Danmark på lige fod med de øvrige NATO-lande deltager i udveksling af oplysninger om forbedring af eksisterende og udvikling af nye konventionelle våben og våbensystemer inden for forsvarsalliancen.

Et af disse udviklingsprojekter er det våbensystem, der hedder Locpod, og Danmarks deltagelse i og interesse for udviklingsarbejdet beror på, at forsvarets eksisterende beholdning af flybårne bomber skal fornys, og at Locpod-systemet er en mulig afløser herfor. Udviklingen af Locpod befinder sig på et meget tidligt stade, og der vil endnu gå en del år, før våbensystemet eventuelt vil vise sig operativt anvendeligt.

Det skal understreges, at Locpod-systemet i givet fald ikke vil kunne anvendes mod andre måltyper end dem, de eksisterende bomber er beregnet til. Udviklingen af Locpod-systemet har alene til formål at få opgaverne løst på en mere effektiv måde, samtidig med at vores fly ikke udsættes for virkningerne af det fjendtlige luftværn, idet Locpod-systemet er tænkt udviklet til afskydning i sikker afstand fra målet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 276

3) Til forsvarsministeren af:

Thoft (SF):

»Betaler Danmark fortsat til NATOs infrastrukturprogram med beløb af samme størrelse som forudsat før folketingets dagsorden af 7. december 1982?«

Skriftlig begrundelse

Det er fremgået dels af spørgsmål i folketingets forsvarsudvalg, dels af Militærkritisk Magasin, Forsvaret's martsnummer, at betallingerne til krydsermissilerne endnu ikke er stillet i bero, og at ministeren har fortolket dagsordenen af 7. december således, at Danmark kan fortsætte ud over juli kvartal 1984 med uændrede bidrag til infrastrukturprogrammet, blot måtte pengene herefter ikke anvendes til den del af programmet, der har med opstilling af NATO-raketterne at gøre.

Thoft (SF):

Den 7. december 1982 vedtog folketinget den socialdemokratiske dagsorden, som lød (Folketingstidende 1982-83, sp. 2879:

»Idet folketinget understreger behovet for at tage konkrete skridt til at sikre den afspænding, der er et hovedmål i vor nedrustnings- og sikkerhedspolitik, henstiller folketinget til regeringen, at fremtidige danske bevillinger til opstilling af mellemdistanceraketter over infrastrukturprogrammet indtil videre stilles i bero.«

I sin udlægning af teksten sagde socialdemokratiets politiske ordfører i den sag, hr. Lasse Budtz, bl.a. (Folketingstidende 1982-83, sp. 2878):

»De penge, der allerede er betalt, og de penge, der er stillet i udsigt, og som har fået

[Thoft]

det, man kalder autorisation, er ikke det afgørende for os, det afgørende er stoppet for fremtidige bevillinger.«

Og på den baggrund er det overraskende at erfare, at disse bevillinger åbenbart fortsætter ikke uændret, men i stigende takt.

Forsvarsministeren (Engell):

Jeg skal sige til hr. Thoft, at med den bidragsprocent, der gælder for Danmark for infrastrukturarbejder, skulle det samlede danske bidrag til gennemførelsen af arbejder osv. i forbindelse med opstilling af krydsermissiler og Pershing II i Vesteuropa udgøre i alt ca. 75 mill. kr.

Ved folketingsbeslutningen fra 7. december 1982 blev dette oprindelige danske bidrag imidlertid indtil videre begrænset til ca. 26,7 mill. kr., nemlig til de arbejder af denne art, som der var givet autorisation til inden den 7. december 1982. Det af medlemslandene vedtagne beløb for Danmarks vedkommende på ca. 75 mill. kr. til gennemførelsen af INF-foranstaltninger er således reduceret med ca. 48 mill. kr. Et beløb af denne størrelse kan ikke uden folketingets samtykke anvendes til arbejder i forbindelse med opstilling af mellemdistanceraketter i Europa, og det er udtrykkelig bestemt i tekstanmærkingen til finansloven for 1983 og 1984.

Ved det aktstykke, jeg afleverede, af 11. maj 1983 er der redegjort for det samlede danske bidrag på i alt 950 mill. kr. til gennemførelsen af infrastrukturprogrammet 1980-84. Heraf udgør 26,7 mill. kr. dansk bidrag til gennemførelsen af INF-arbejder, og resten, ca. 923 mill. kr., udgør dansk bidrag til gennemførelsen af øvrige arbejder på det nævnte 5 års program.

Da gennemførelsen af de enkelte projekter på infrastrukturprogrammet strækker sig over flere år, vil der i de kommende år stadig skulle betales til infrastrukturprogrammet for 1980-84, idet der dog indtil videre ikke kan betales mere end 950 mill. kr. i alt.

Jeg kan endelig sige, at det danske bidrag til INF-arbejderne medio 1984 skønnes at andrage 22 mill. kr., og at der på indeværende tidspunkt ikke kan skønnes over danske bidrag hertil i den resterende del af finansåret 1984 eller senere år.

Thoft (SF):

Ministeren giver os jo det indtryk, at der er rent mel i posen, og at Danmark rent faktisk har nedskåret sine bevillinger til den del af infrastrukturprogrammet, som mellemdistanceraketterne omfatter, altså noget, der ligner 48-49 mill. kr. En ting er imidlertid, at man helt hen i slutningen af 1984 fortsætter med at betale til infrastrukturprogrammet – det kunne man med god vilje og fortolkning af det, hr. Lasse Budtz sagde i sin tid, fortolke ind. Men det er jo sådan, at det samlede beløb, som betales til infrastrukturprogrammet, ikke er reduceret med disse ca. 48-49 mill. kr. Beløbet, som vi indbetaler til infrastrukturprogrammet, er jo ikke reduceret med den del, som skulle gå til raketterne. Tværtimod, det er blevet forøget med 150 mill. kr. Jeg ved ganske vist, at folketinget ikke har fået det forelagt endnu, selv om ministeren indgik forpligtelsen allerede i sommeren 1983. Jeg venter selvfølgelig spændt på, hvornår det kommer på folketingets dagsorden, for det må vi da have en debat om, men vi skulle forvente ud fra den dagsorden, at det samlede beløb blev reduceret.

Det, der rent faktisk sker, er, at beløbet er øget med 150 mill. kr., og jeg synes da, det er bekymrende, at man i stedet for at betale til infrastrukturprogrammet betaler lidt flere installationer i militærdiktaturet Tyrkiet, som så kan betale vores andel af infrastrukturprogrammet. Jeg synes, man udøver en foragt for folketingets dagsorden, og jeg vil gerne til sidst bede ministeren bekræfte: er det ikke korrekt, at den samlede sum, som Danmark indbetaler til infrastrukturprogrammet, ikke er reduceret? Og er det ikke korrekt, at beløbet i perioden 1980 til 1984 er øget med 150 mill. kr., og at folketinget endnu ikke har haft lejlighed til at tage stilling hertil?

Albrechtsen (VS):

Ifølge de oplysninger, som hr. Lasse Budtz fremkom med under debatten den 7. december 1982, var der ganske klart tale om et ekstra beløb til rammen for infrastrukturprogrammet, som den socialdemokratiske regering på det tidspunkt heller ikke havde anset om finansudvalgets tilslutning til.

Jeg vil derfor gerne spørge ministeren, om det ikke er ganske stjerneklart, at baggrunden for dagsordenen var en på dette tidspunkt endnu ikke godkendt ekstra udvidelse

[Albrechtsen]

af infrastrukturen, og at det følgelig må være en nedsættelse af Danmarks samlede bidrag til infrastrukturen, som skal til for at kunne opfylde beslutningen i dagsordenen, og at det derfor også må være sådan, at for at ministeren skal kunne opfylde dagsordenen af 7. december 1982, skal beløbet nedsættes.

Forsvarsministeren (Engell):

Hr. Thoft spurgte, om regeringen har rent mel i posen. Ja, naturligvis har regeringen rent mel i posen i denne sag såvel som i andre sager. Der er truffet en beslutning af folketinget. Den beslutning er blevet gentaget flere gange. Det seneste er de tekstanmærkninger, der er anført i forbindelse med finansloven for indværende år, og jeg vil godt bede hr. Thoft om, at han, jeg må sige beholder brillerne på, når han læser den tekstanmærkning.

Jeg skal sige til hr. Albrechtsen, at alle ansøgninger, der vedrører infrastrukturprogrammerne, naturligvis vil blive forelagt og bliver forelagt for folketinget og for finansudvalget i overensstemmelse med normale procedurer.

Thoft (SF):

Ministeren svarede ikke på, om det er korrekt, at bevillingsrammen for infrastrukturprogrammet rent faktisk i perioden 1980 til 1984 er forøget med 150 mill. kr., og at folketinget endnu ikke har haft lejlighed til at tage stilling til det, og det må vel efterhånden også være sådan, at pengene er forbrugt.

Forsvarsministeren (Engell):

Jeg skal bare sige til hr. Thoft, at vi jo har en normal procedure for forelæggelsen af de ansøgninger, der vedrører infrastrukturen, og den procedure agter vi naturligvis også at følge i fremtiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 291

4) Til *forsvarsministeren* af:

Albrechtsen (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at uanset at regeringen har oplyst, at NATO's ansvarsområde ligger fast, blander NATO sig alligevel i

stigende omfang og mere og mere direkte i forhold, som ligger uden for ansvarsområdet?

Skriftlig begrundelse

I folketingets spørgetid den 14. marts 1984 udtalte forsvarsministeren som svar på et spørgsmål om Caspar Weinbergers udtalelser om, at NATO burde planlægge fremskudte aktioner uden for Europa, at det er regeringens holdning, at NATO's geografiske ansvarsområde ligger fast.

Men på NATO-ministtermødet den 9.-10. juni 1983 drøftede ministrene forhold uden for ansvarsområdet og understregede behovet for konsultationer vedrørende disse forhold. Og den 7. december 1983 diskuterede NATO-ministrene igen forholdene uden for ansvarsområdet. Af *communiquet* fra mødet fremgår, at enkelte lande kan yde vigtige bidrag til alliancens sikkerhed ved at lave tilgængelige faciliteter til at assistere deployering, som er nødvendig for at øge afskrækningen i sådanne områder, det vil sige uden for ansvarsområdet. Sammenkoblingen mellem de enkelte landes - især USA's - militære engagementer og NATO's politik uden for ansvarsområdet bliver stadig mere markant.

Dette kan illustreres med et konkret eksempel: krydsermissilerne i Comiso, Sicilien, vil med en rækkevidde på 2.500 km kunne nå mål i f.eks. Syrien. Disse missiler vil USA kunne bruge fra italiensk område mod mål i Mellemøsten, og samtidig indgår disse missiler jo i det samlede NATO-forsvar.

Albrechtsen (VS):

Forsvarsministeren kunne forleden oplyse, at NATO's geografiske ansvarsområde efter den danske regerings opfattelse ligger fast. Det er VS meget tilfreds med, men forsvarsministeren var ikke i stand til tilfredsstillende at besvare spørgsmålene om planlægningen af faciliteter i NATO-medlemslandene, som kan bruges til efter konsultationer mellem NATO-landene at gennemføre fremskudte aktioner uden for NATO's område. USA's forsvarsminister har klart foreslået, at NATO planlægger sådanne fremskudte aktioner, f.eks. i Mellemøsten, og i NATO-*communiquet* fra 7. december 1983 skabes en helt uacceptabel uklarhed om NATO-organisationens rolle i denne forbindelse.

Forsvarsministeren (Engell):

Det gælder for dette spørgsmål som for en del af de andre spørgsmål, hr. Albrechtsen stiller, at de bygger på rene spekulationer. Jeg vil sige, som jeg også sagde det sidste onsdag, samme tid, samme sted, at der ikke foregår nogen NATO-aktiviteter uden for alliancens ansvarsområde, og der er heller ikke planer om at gennemføre sådanne aktiviteter. Jeg kan altså heller ikke bekræfte, sådan som det fremgår af hr. Albrechtsens spørgsmål, at NATO blander sig i forhold, der ligger uden for ansvarsområdet. Allerede Harmelrapporten fra 1967 fastslår imidlertid den indlysende kendsgerning, at det nordatlantiske område ikke kan ses i isolation, og at kriser og konflikter uden for området kan påvirke dette områdes sikkerhed.

Det er den erkendelse, der også finder udtryk i det communiqué, der blev vedtaget på mødet i Bonn den 10. juni 1982 mellem NATO-landenes stats- og regeringschefer. Det fremgår samtidig heraf, at det er et nationalt beslutningsanliggende, hvad et NATO-land foretager sig uden for alliancens geografiske ansvarsområde, og at der efter omstændighederne kan være behov for konsultationer i NATO.

Albrechtsen (VS):

Jeg må jo konstatere, at forsvarsministeren fortsat snakker udenom i denne sag. Det, det drejer sig om ifølge NATO-communicéet fra 7. december 1983, er for det første, at man konstaterede, at USA har midlerne til at lave fremskudte aktioner og skal gøre dette efter konsultationer med de øvrige NATO-lande. Sådant må man forstå indholdet i communiquéet. Samtidig fortsætter communiquéet, at man vil opfordre til, at medlemslandene laver tilgængelige faciliteter, der kan støtte sådanne fremskudte aktioner. Der er en klar sammenkobling, og forsvarsministeren svarer ikke på, i hvilken grad disse såkaldte konsultationer direkte involverer NATO-organisationen.

Der henvises i communiquéet til, at disse konsultationer og disse faciliteter, som man opfordrer medlemslandene til at stille til rådighed for fremskudte aktioner, skal ses som et vigtigt bidrag til alliancens sikkerhed. Og jeg vil bede forsvarsministeren bekræfte, om det ikke er korrekt, at formålet med disse

konsultationer faktisk er at koordinere indsatsen med hensyn til fremskudte aktioner i de lande, som der kan blive tale om inden for NATO.

Pelle Voigt (SF):

Jeg studser over, at forsvarsministeren siger, ikke at dette ikke finder sted endnu, men at der heller ikke er planer i den retning, og vil gerne bede om en kommentar til noget helt konkret, nemlig en artikel i Politiken den 9. marts i år, hvor USAs forsvarsminister, Caspar Weinberger, er citeret for at sige følgende:

»NATO må planlægge fremskudte militæraktioner i f.eks. Mellemøsten for bedre at kunne forsvare Europas og Vestens adgang til oliefelterne i Mellemøsten.«

Er det også i overensstemmelse med den danske regerings opfattelse, eller er der her uenighed mellem Danmark og USA? For det er jo ganske tydeligt, at der i den ikke ubetydelige del af NATO, som Amerikas Forenede Stater udgør, faktisk foreligger sådanne planer, som nu bringes frem som forslag, ligesom disse ting i lange tider har været diskuteret i NATO-tidsskrifter som NATO's FIFTEEN NATIONS og andre steder.

Forsvarsministeren (Engell):

Jeg vil gerne gøre hr. Albrechtsen opmærksom på, at man altid i NATOs politiske organer har kunnet gennemføre uformelle meningsudvekslinger om begivenheder uden for ansvarsområdet, så meget mere som disse senere ville kunne få en indflydelse på den opgave, som er alliancens, nemlig forsvaret af NATOs område. Vi må jo se i øjnene, at konflikter nu engang indebærer en risiko for spredning. Det ville vel i virkeligheden være at lukke øjnene for virkeligheden, hvis NATO skulle afholde sig fra at drøfte begivenheder uden for NATO-området, som kan påvirke den sikkerhedspolitiske stabilitet i alliancen.

Hr. Albrechtsen spørger også om faciliteter og herunder transitfaciliteter, som eventuelt skulle stilles til rådighed i forbindelse med udstationering af et medlemslands styrker uden for NATOs område, og jeg skal blot sige hertil, at det er et rent bilateralt anliggende. Danmark har ikke fået nogen hen-

[Forsvarsministeren]

vendelser herom, og vi regner heller ikke med at få nogen.

Hr. Pelle Voigt spørger om den artikel i Politiken, hvor man citerede nogle udtalelser af den amerikanske forsvarsminister. Jeg vil blot gøre hr. Pelle Voigt opmærksom på, at de jo var udgangspunktet for de spørgsmål, jeg besvarede sidste onsdag, men jeg skal gerne endnu en gang understrege, at NATOs ansvarsområde er defineret, og at regeringen ikke ser noget grundlag for at ændre i den definition.

Albrechtsen (VS):

Vi må beklageligvis konstatere, at vi ikke kan komme så forfærdelig meget videre med forsvarsministerens udtalelser. Det er tilsyneladende ikke regeringens sigte at skabe den nødvendige klarhed på det punkt, men jeg vil da gerne forsøge på at bidrage til klarheden omkring det ved at konkretisere spørgsmålet med et eksempel.

Det er jo således, at der nu opstilles kryds-ermissiler på Sicilien, som har en rækkevidde på 2.500 km, dvs. at de f.eks. kan nå mål i Syrien. Disse missiler kan altså direkte anvendes som led i de fremskudte aktioner, som Caspar Weinberger har foreslået, men er jo også et led i det samlede NATO-atomare forsvar. Kan denne sammenkædning ikke give forsvarsministeren anledning til bekymring og til at rejse kravet i NATO om en præcisering af, at disse fremskudte aktioner ikke må planlægges?

Forsvarsministeren (Engell):

Også dette spørgsmål bygger som så mange andre på ren spekulation. Hr. Albrechtsen spørger, om jeg er bekymret. Nej, det er jeg ikke, hverken om dagen eller om natten.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 282

5) Til industriministeren af:

Tommy Dinesen (SF):

»Har ministeren tænkt sig at gøre noget for at formindske den store dødelighed inden for søfartserhvervet, og mener ministeren, at dødeligheden kan skyldes, at arbejdsmiljøloven ikke gælder til søs?«

Industriministeren (Stetter):

Skibsfartserhvervet er og har altid været et farligt erhverv, der hvert år desværre kræver menneskeliv. Sammenligning med arbejdsulykker med dødelig udgang i andre erhverv siger ikke meget, dels fordi de søfarende er om bord på arbejdspladsen også i fritiden, dels fordi ulykker til søs ofte forekommer i forbindelse med forlis. Bestræbelser på at nedbringe antallet af ulykker kræver indsats over en bred front, og det er svaret på første del af spørgsmålet.

En side af sagen er nemlig skibenes konstruktion, indretning og alle forhold vedrørende skibes sikkerhed, og en anden side af sagen er den uddannelse, der gives de søfarende, og sømandslovens regler om ansvar for, at sømanden er tilstrækkelig beskyttet mod ulykkestilfælde. I alle disse henseender er dansk skibsfart af høj standard internationalt set. Lovgivningen ajourføres til stadighed i samråd med de berørte organisationer. En generel gennemførelse af arbejdsmiljøloven vil ikke være vejen frem. Forholdene om bord på skibe og i virksomheder på land er i mange henseender så forskellige, at man må have særlige regler om bord i skibe, og dette er svar på anden del af spørgsmålet.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg vil godt spørge, hvad den brede front betyder. Betyder det, at man har tænkt sig at nedsætte et udvalg el.lign. for at prøve på at gøre det bedre, når nu man ved, at det er Danmarks farligste arbejdsplads og der vitterlig sker noget?

Industriministeren (Stetter):

Jeg kan svare hr. Tommy Dinesen på tilægsspørgsmålet, at for at sikkerheden til søs kan siges at være tilgodeset, må skibet være konstrueret, indrettet, udrustet og bemannet således, at der under alle forudseelige forhold kan gennemføres en forestående rejse, at virkningerne af uheld eller havarier kan imødegås eller begrænses i videst muligt omfang, at ombordværende ikke er udsat for at komme til skade, og at der tages hensyn til de ombordværendes sundhed og trivsel. Det er vel formålene for en ny lovgivning på området, hvor vi selvfølgelig må tage specielt hensyn til sikkerhed for menneskeliv på søen, og disse formål vil blive behandlet i for-

[Industriministeren]

bindelse med en eventuel revision af lovgivningen.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg vil godt spørge industriministeren: kan man så få oplyst, hvornår der vil ske noget, altså nogle forbedringer på området? Nu har jeg jo stillet adskillige spørgsmål, og jeg synes ærlig talt ikke, at der ligesom sker ret meget i industriministeriet. Ellers må jeg for fremtiden gå over til at spørge, om man vil gøre noget for at forøge redernes indtjening eller sådan noget. Det kunne ske, der lå nogle positive planer dér, for på dette her område, gør der det i hvert fald ikke.

Industriministeren (Stetter):

Jeg kan sige til hr. Tommy Dinesen, at der jo allerede sker en masse i industriministeriet på dette felt. Der er involveret mange forskellige interesser i disse spørgsmål, og vi har ført samtaler med alle parter, ligesom vi i industriministeriet har indkaldt til et møde på mandag, hvor det er hensigten, at vi skal konfronteres med de bemærkninger og synspunkter, som kan fremføres fra disse parter side. Det er ikke muligt for mig på dette tidspunkt at udtale mig om, hvordan det vil gå med et eventuelt lovforslag på dette område.

Jeg kan sige til hr. Tommy Dinesen, at det står på industriministeriets lovprogram for folketingsåret 1984-85, og jeg håber naturligvis meget på, at det på dette tidspunkt vil være muligt at samle et flertal her i folketingset, som kan modernisere gældende lovgivning på dette felt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 290

6) Til *indenrigsministeren* af:

Jes Lunde (SF):

»Vil ministeren redegøre for, hvordan regeringen er kommet frem til, at kommuner og amtskommuner har sparet 2,4 mia kr. ved regeringens politik?«

- Skriftlig begrundelse

Dette tal opgives i indenrigsministerens fremsættelsestale til forslag til lov om etårig binding af primærkommunal overskudslikvi-

ditet og forslag til lov om bunden opsparing for visse amtskommuner i 1984.

Da spørgeren som medlem af Nordjyllands amtsråd i september 1983 var med til at vedtage amtskommunens budget for 1984, var situationen den modsatte. Det var på grund af regeringens politik tvungende nødvendigt at forhøje skatteprocenten fra 8,0 til 8,2 for at bevare et blot nogenlunde uændret aktivitetsniveau.

Det må på denne baggrund betragtes som et slag i ansigtet på lokalpolitikkerne at ville opkræve 2,4 mia kr. – heraf 37 mill. kr. hos Nordjyllands amtskommune – for at undgå kommunal ekstravagance.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Der var i de kommunale budgetter for 1983 kun regnet med en likviditetsforbedring på ca. 300-400 mill. kr. Opgørelser fra Danmarks Statistik viser nu, at kommunernes likvide beholdninger er steget med 4½ mia kr., hvortil kommer kursgevinster. Det er regeringens opfattelse, at den samlede uventede likviditetsforbedring vil fortsætte i 1984.

2,4 mia kr. af denne forbedrede likviditet er beløb, som ikke kan tilskrives kommunernes egen spareindsats, som har været stor, men den skyldes den almindelige økonomiske udvikling og regeringens politik. I denne beregning indgår for 1983 en lavere pris- og lønstigning og øget jordsalg, og for 1984 er der medtaget større selskabsskatter og en bedre novemberafregning samt fortsat øget grundsalg. Grunden til forbedringen er bl.a. den lavere pris- og lønstigning, der har været.

De kommunale organisationers budgetvejledning regnede med en stigning på 7,5 pct. for de reviderede 1983-budgetter, men den faktiske stigning i 1983 må nu anslås til 6,7 pct. Denne del af forbedringen er skønnet til 700 mill. kr. Det kraftige opsving i det øgede jordsalg har især været stærkt i de sidste 9 måneder, og det må fuldt og helt tilskrives rentefaldet. Heroveni kommer de øgede selskabsskatter, fordi der kom betydelige kursstigninger i 1983. I alt for 1984 bliver det et beløb på 600 mill. kr.

Endelig har kommunerne undervurderet 1983-indtægterne. De blev større end forventet, og det betyder, at kommunerne skal have udbetalt restskat i november 1984 i stedet

[Indenrigsministeren]

for, som kommunerne regnede med, at de skulle indbetale 500 mill. kr. Disse forbedringer giver alt i alt en forbedret likviditet på 2,4 mia kr.

Jes Lunde (SF):

Indenrigsministeren sammenblander, så vidt jeg kan se, lovforslaget vedrørende primærkommunerne og så det, der ligger vedrørende amtskommunerne. Vedrørende amtskommunerne er situationen i alt fald den i Nordjyllands amtskommune, at man nu står i den situation ved planlægningen af budget for 1985, at man i første omgang har beskåret 1984-budgettet med 2 pct.; så mangler man stadig 40 mill. kr. i at få balance.

Ministerens oplæg til besparelse på bloktilskuddet vil koste 40 mill. og udligningen af den kommunale moms 18 mill. Amtskommunen står altså således og mangler 100 mill. kr. for at få balance i budgettet for 1985. Dertil skal så lægges den bundne opsparing på 37 mill.

Finder ministeren på den baggrund, at forslaget vil kunne gøre det muligt at overholde de ønsker, ministeren selv har opstillet om uændret aktivitet i den kommunale sektor?

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Mit svar til det er ganske klart: ja!

Jes Lunde (SF):

Det er jo nemt nok at sige ja, men det står i et skrigende modsætningsforhold til kendsgerningerne. Jeg har lige dokumenteret, at man mangler 100 mill. kr. i at få balance. Ministeren har henstillet, at man ikke øger skatteprocenten. Hvad er ministerens råd med hensyn til, hvordan man så skal få balance i budgettet?

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg har ikke andet svar, end at når vi ser amtskommunernes og kommunernes aktiviteter under ét og sammenholder dem med de forslag, vi har lagt frem, så er målsætningen den, som hr. Jes Lunde siger. Der er derfor ikke andet at sige til spørgsmålet end ja!

Stavad (S):

Var det sidste svar fra indenrigsministeren en bekræftelse af, at indenrigsministerens

forslag vil volde meget store problemer i visse amtskommuner?

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Vi har vurderet den kommunale økonomi under ét, og vi har lagt nogle forslag frem, som vi mener tilgodeser det synspunkt, som hr. Jes Lunde efterlyste. Derfor var mit svar til det konkrete spørgsmål: ja, det tilgodeser synspunktet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 293

7) Til statsministeren af:

Stavad (S):

»Hvordan vurderer statsministeren kvaliteten af nationalbankdirektør Erik Hoffmeyers seneste udtalelser om en for slap finanspolitik?«

Skriftlig begrundelse

I et interview i Jyllands-Posten søndag den 11. marts spørges statsministeren:

»Nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer og en række andre økonomer, bl.a. Håndværksrådets Anders Dam, har sagt, at regeringens finanspolitik er for slap. . .«

Hertil svarede statsministeren:

»Ja men den kritik og pessimisme kan man roligt feje af bordet. Der er mange økonomiske spåmænd, og indbyrdes er de uenige. De kan altså ikke have ret alle sammen. Jeg tror, at de fleste økonomer, hvad enten de er ansat i en af storbankerne eller i en af de mange interesseorganisationer, bestræber sig på at give et korrekt billede af situationen, men. . . jo, lad mig sige det på den måde: der er stor forskel på kvaliteten.«

Da spørgsmålet til statsministeren direkte er begrundet med nationalbankdirektørens udtalelser, må det være af almen interesse at få opklaret, om statsministeren har tillid til nationalbankdirektør Erik Hoffmeyers økonomiske vurderinger.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Kvaliteten er fin.

Stavad (S):

[Stavad]

Ja, jeg ville jo gerne takke statsministeren for svaret, men spørgsmålet er stillet på baggrund af et interview med statsministeren i Jyllands-Posten den 11. marts, hvor statsministeren bliver spurgt om sin mening om nationalbankdirektør Erik Hoffmeyers bemærkninger om en for slap finanspolitik og ministeren så kommer med et svar, der, efter den måde jeg kan læse det på, siger, at kvaliteten er ikke særlig god. Ministeren slutter med at sige: der er stor forskel på kvaliteten af forskellige økonomers vurderinger af regeringens politik – og det kommer i forlængelse af, at ministeren har sagt om nationalbankdirektørens bemærkninger: ja men den kritik og pessimisme kan man roligt feje af bordet. Derfor synes jeg jo nok, at statsministeren slap lidt let om ved det.

Mener statsministeren, at nationalbankdirektørens vurdering af regeringens øjeblikkelige politik er rimelig, at det er en vurdering af høj kvalitet eller en vurdering af lav kvalitet?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg tror ikke, nogen vil bestride, at når man anlægger en samlet bedømmelse af de mange, mange økonomiske prognoser og vurderinger, som de mange, mange økonomer fremkommer med – og de kommer jo i en stadig strøm – er der virkelig kvalitetsforskel. Nogle økonomer bygger deres udsagn på meget grundige analyser, andre fremsætter udtalelser, som nok er mere overfladiske. Men det spørgsmål, der er stillet til mig, går jo på, hvordan jeg vurderer kvaliteten af nationalbankdirektørens udtalelser. Dertil kan jeg kun svare, at alle ved, at nationalbankdirektøren – og sådan må det jo også være – er en højt kvalificeret og fremragende økonom. Det vil jeg da gerne stadfæste. Når jeg en dag får lejlighed til med rette at sige det samme om hr. Stavad, vil det være mig en stor personlig glæde. (*Munterhed*).

Stavad (S):

Jeg kunne jo replicere, at det samme vil være tilfældet fra min side vedrørende statsministeren.

Men statsministeren har forhåbentlig også, går jeg ud fra, læst begrundelsen for mit spørgsmål, og begrundelsen er jo, at statsministeren i interviewet til Jyllands-Posten siger

om nationalbankdirektør Erik Hoffmeyers vurdering af regeringens politik: ja men den kritik og pessimisme kan man roligt feje af bordet. Jeg må så konstatere, at statsministeren tilsyneladende har skiftet vurdering, siden interviewet blev foretaget. Det tror jeg da vil glæde nationalbankdirektøren.

Men jeg har også et spørgsmål til statsministeren i relation til en artikel, der er i dag i Berlingske Tidende, hvor nationalbankdirektøren siger om finanspolitikken:

»Jeg har i den forbindelse sagt, at det forekommer absurd i en sådan situation at sætte giftskatterne ned, hvilket er, hvad der i realiteten er sket.«

Må jeg spørge statsministeren: har regeringen nogen planer om at foretage en regulering af giftskatterne, sådan at de reelt ikke falder i pris?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Herom har regeringen ingen aktuelle planer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 267

8) Til statsministeren af:

Hjortnæs (S):

»Kan statsministeren oplyse indholdet af det brev, som statsministeren ifølge dagbladet B.T. har sendt til Surløkkefamilien, og som økonomiminister Anders Andersen ifølge samme dagblad har forelagt statsministeren ved et møde torsdag den 8. marts?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til dagbladet B.T. tirsdag den 13. marts 1984, side 4, spalte 3.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg har ikke sendt noget brev til Surløkkefamilien, og deraf følger, at økonomiminister Anders Andersen ikke har, som det hedder i spørgsmålet, forelagt mig noget brev.

Derimod vil jeg for god ordens skyld oplyse, at jeg i maj måned 1982, ligesom alle øvrige folketingsmedlemmer, fik en henvendelse, ikke fra Surløkkefamilien, men fra en regnskabskonsulent, som beskrev sagens indhold. Jeg har den 28. maj kvitteret for denne

[Statsministeren]

henvendelse over for den pågældende regnskabskonsulent. I mit svar til ham af 28. maj 1982 beklagede jeg, at der ikke den 25. maj 1982 her i folketinget kunne mønstres et flertal under andenbehandlingen af et forslag om ændring af lov om særlig indkomstskat, som var fremsat bl.a. af det konservative folkeparti. Men heller ikke dette brev har økonomiministeren vist mig, og det var der jo heller ingen grund til, siden jeg selv var i besiddelse af en genpart.

Hjortnæs (S):

Jeg vil gerne takke statsministeren for svaret. Vi kan måske herefter slå fast, at dagbladet B.T. har bevæget sig lidt let hen over det faktiske begivenhedsforløb, hvis vi nu skal sige det diplomatisk, og så er det jo udmærket.

Det er selvfølgelig vanskeligt for mig at vurdere statsministerens engagement i sagen. Jeg forstår, at statsministeren i sit brev til den pågældende advokat, eller hvad han nu har været, har formuleret sig sådan lidt forsigtigt, men vi kommer jo nok ikke nærmere ind i den vurdering. Det er altid vanskeligt at lodde hjerter, og hvad der ellers kan være at følelser og engagementer i en sag. Men når statsministeren siger, han ikke har fået forelagt noget brev af hr. Anders Andersen, vil jeg gerne trods alt stille statsministeren et supplerende spørgsmål. Har statsministeren drøftet Surløkkensagen formelt eller uformelt med økonomiminister Anders Andersen?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det synes jeg er et fuldstændig urimeligt spørgsmål, fuldstændig urimeligt.

Det er da klart, at i tidens løb har jeg drøftet Surløkkefamiliens meget store og særprægede skatteproblem med mange mennesker, også med ministeren, men nu kan vi måske vende tilbage til problemet, når vi kommer til hr. Hjortnæs' næste spørgsmål, som drejer sig om: hvem har truffet afgørelsen?

Hjortnæs (S):

Manglende svar er jo også en form for svar, og det, jeg altså må konstatere nu efter det svar, jeg har fået fra statsministeren, er, punkt 1: der foreligger en form for brevveksling, punkt 2: statsministeren har formelt

eller uformelt drøftet sagen også med økonomiminister Anders Andersen.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Nu må jeg jo svare, så jeg er sikker på, at jeg er på sandhedens grund, og derfor må jeg sige: jeg har i tidens løb, også inden for de sidste måneder, drøftet Surløkkensagen med mange medlemmer af folketinget, med mange medlemmer af den konservative gruppe, mange medlemmer af venstres gruppe, og jeg har da naturligvis også strejft denne sag, når vi har talt sammen i kredse af ministre om aktuelle problemer, selvfølgelig, men sagen har aldrig været på dagsordenen for noget møde i regeringen, den har heller aldrig været på dagsordenen for noget møde f.eks. i regeringens koordinationsudvalg.

For en sikkerheds skyld vil jeg gerne føje til, at hvis hr. Hjortnæs skulle spørge, om jeg også på et eller andet tidspunkt havde drøftet Surløkkensagen med ham, ville jeg ikke turde bestride det, for den sag har jeg talt med umådelig mange mennesker om.

Der foreligger ikke noget brev i sagen; der kom en henvendelse til mig ligesom til alle folketingets medlemmer umiddelbart efter den nævnte andenbehandling af lovforslaget i folketinget, og jeg svarede, som jeg nævnte før, den 28. maj den pågældende økonomikonsulent. Jeg vil godt læse brevet op, det er kort. Jeg svarede:

»Kære Harlev Thesbjerg.

Tak for dit brev af 23. maj om Surløkkefamilien.

Vi er ganske enige, og som du ved, har vi sammen med andre søgt at komme igennem med en tilfredsstillende ordning. Desværre opnåede vi ikke flertal i folketinget.«

Hjortnæs (S):

Jeg har ikke behov for at konstatere andet og mere, end at det er temmelig usædvanligt, at landets statsminister har ofret så megen tid på en enkelt sag. Jeg forstår, at statsministeren har drøftet den med masser af mennesker. Jeg kan dog sige til statsministeren, at han har ikke drøftet den med mig, og det kunne da godt være, at det havde været klogt af statsministeren at gøre det. Men det har han altså ikke.

Jeg forstår imidlertid, at statsministeren har brugt kolossalt megen tid, og det siger

[Hjortnæs]

vel også lidt om det engagement, som statsministeren har lagt for dagen netop i den konkrete sag. Det synes jeg trods alt er interessant.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Inden for de sidste mange måneder har jeg brugt mere tid på Surløkkesagen under spørgetiden i dag end sammenlagt i øvrigt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 268

9) Til statsministeren af:

Hjortnæs (S):

»Kan statsministeren bekræfte, at det er på grundlag af en direkte henvendelse fra statsministeren, at ministeren for skatter og afgifter har truffet sin beslutning om at eftergive Surløkkefamilien den skyldige restskat?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til dagbladet B.T. tirsdag den 13. marts 1984, hvori det er oplyst, at statsministeren gik til ministeren for skatter og afgifter, som så pludselig brugte sin ret som minister, jfr. dagbladet B.T., side 4, spalte 3-4.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Den afgørelse om eftergivelse af et skattebeløb, som er truffet i Surløkkesagen, er truffet af ministeren for skatter og afgifter, som sådanne afgørelser skal i henhold til § 37 i statskatteloven.

Hjortnæs (S):

Jeg forstår, at statsministeren altså ikke vil bekræfte, at det var på en direkte henvendelse fra statsministeren. Men nu har vi i hvert fald fået at vide, at statsministeren har drøftet sagen med forskellige mennesker, og jeg går nok ikke for vidt, når jeg siger, at statsministeren formentlig også har drøftet den med skatteministeren. Jeg vil derfor gerne spørge statsministeren: den drøftelse, som statsministeren har haft med skatteministeren, har den haft til formål at få skatteministeren til at se på sagen endnu en gang, eller har der været tale om et oplæg til et pålæg

om at ændre den afgørelse, som skatteministeren tidligere har truffet?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg har ikke givet skatteministeren noget som helst pålæg i denne sag. Det er skatteministeren, som har kompetence efter gældende lovgivning til at træffe sine afgørelser, og det er det, han har gjort. Den afgørelse, skatteministeren har truffet, er jeg i øvrigt personlig ganske enig i.

Hjortnæs (S):

Statsministeren er sikkert bekendt med, at regeringspartierne den 23. marts 1982 stillede et forslag til ændring af lov om særlig indkomstskat, og der er vel ingen, der er i tvivl om, at dette forslag drejede sig om at føre den lovændring, der var gennemført, tilbage til et tidspunkt, som kunne sikre, at Surløkkefamilien, Paulsen Petersen-familien, blev fritaget for den særlige indkomstskat, der var pålignet den. Statsministeren er sikkert også bekendt med, at dette forslag blev forkastet. Jeg går også ud fra, at statsministeren har overvejet, at det flertal, som forkastede dette lovforslag, fortsat er til stede i denne sal. Mener statsministeren ikke, at statsministeren og regeringen skal respektere de afgørelser, som folketinget træffer?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jo, det vil jeg til enhver tid være den første, som drager i felten for at slå fast. Naturligvis skal regeringen respektere afgørelser, som er truffet her i folketinget. Det, der var tale om i maj 1982, var, at et ændringsforslag til lovforslaget faldt. Det betød, at vor lovgivning så ikke kom til at indeholde en generel hjemmel, men derved har man på ingen måde indsnævret skatteministerens adgang til efter skøn at gøre brug af den almindelige hjemmel i § 37 til under ekstraordinære omstændigheder at bevilge en eftergivelse.

Hjortnæs (S):

Det har statsministeren selvfølgelig fuldstændig ret i, men som jeg sagde før, er der ingen, der er i tvivl om, hvad det ændringsforslag konkret handlede om, og der var altså et flertal i folketinget, som mente, at den afgørelse, der var truffet for Paulsen Petersen-familien, var helt i orden og i overens-

[Hjortnæs]

stemmelse med de regler, der var gældende. Derfor vil jeg godt spørge statsministeren på en anden måde: skønner statsministeren så ikke, at den afgørelse, som skatteministeren nu har truffet i henhold til § 37 i statsskatte-loven, er stridende mod de synspunkter og holdninger, som kom til udtryk her i folke-tinget under den afstemning, der fandt sted omkring det lovforslag, som regeringspartierne stillede i marts måned 1982?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Nej, det mener jeg ikke er tilfældet. At ændringsforslaget blev forkastet, betyder, at loven nu indeholder den almindelige lovbestemmelse om forhold af denne karakter, og at man derfor som hidtil har samme muligheder efter § 37 til at give særlig bevilling om eftergivelse. Jeg mener ikke, at § 37's indhold i mindste måde er berørt af, at det nævnte ændringsforslag, der var af generel karakter, blev forkastet. Men hvorfor spørge mig om det? Hr. Hjortnæs har jo en stribe spørgsmål i det efterfølgende til ministeren for skatter og afgifter, og det er mig en glæde at kunne bekræfte, at disse temaer har skatteminister- en langt mere forstand på end jeg.

Hjortnæs (S):

Ja men statsministeren tager fejl. Det er ikke det spørgsmål, om § 37 eksisterer, om hjemmelen eksisterer, der interesserer mig i denne spørgerunde med statsministeren, for det er vi enige om at den gør. Det vender vi tilbage til. Men det, der interesserer mig, er det politiske, parlamentariske, og uanset hvordan statsministeren nu måtte vurdere det, så kom folketingsflertallets indstilling til den sag, man har kaldt Surløkkesagen, klart til udtryk i forbindelse med den afstemning, der fandt sted omkring det lovforslag, som regeringspartierne stillede i marts måned 1982, og det er min opfattelse, at statsmini- steren har ladet sin skatteminister træffe en beslutning, som er stridende mod det flertal, som kom til udtryk ved den afstemning, der fandt sted, og det må dog interessere statsmi- nisteren. Jeg kan ikke forestille mig andet.

Stavad (S):

Nu er det ikke sikkert, at statsministeren har gjort sig den samme ulejlighed som jeg, nemlig at læse debatten om det omtalte for-

slag, der blev førstebehandlet den 20. april 1982. Hvis statsministeren læste førstebe- handlingen igennem, ville han kunne konsta- tere, at det for alle ordførere var et spørgs- mål om, hvorvidt Surløkkefamilien skulle have beløbet tilbage, om de skulle fritages for den beskatning eller de ikke skulle fritag- ges. Et folketingsflertal nåede frem til, at det ønskede man ikke, og derfor mener jeg, at hr. Hjortnæs' spørgsmål til statsministeren er meget relevant. Er det ikke sådan, at statsmi- nisteren, regeringen, skatteministeren har handlet i direkte modstrid med folketingsets flertal i en sag, som har været konkret be- handlet i folketetinget?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Nej, det mener jeg bestemt ikke er tilfæl- det. Jeg mener, begge spørgere nu blander tingene sammen. Én ting er, at det generelle ændringsforslag med den tekst, det inde- holdt, blev forkastet, en anden ting er, at det fortsat er ikke alene skatteministerens ret, men også hans pligt at behandle anmodning- er om eftergivelse i overensstemmelse med den nu flere gange nævnte § 37.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 269

10) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Hjortnæs (S):

»Kan ministeren bekræfte sine udtalelser til dagbladet B.T. tirsdag den 13. marts: »Der har været så mange oplysninger i den- ne sag, og jeg har aldrig haft fornemmelsen af, hvad der er rigtigt og forkert. Men vi fik vished for, at familien for anden gang måtte flytte fra deres gård, hvis vi opretholdt skat- tekravet. Derfor blev det frafaldet«?»

Skriftlig begrundelse

Der henvises til dagbladet B.T. tirsdag den 13. marts 1984, hvor ministerens udtalelser er gengivet på side 4, spalte 4.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg har set, at B.T. citerer mig for at have sagt, at jeg aldrig har fornemmelsen af, hvad der er rigtigt og forkert. Jeg kan bestemt ikke tro, at jeg har sagt sådan til B.T. Bladet må

[Ministeren for skatter og afgifter]

have misforstået mig. I al beskedenhed tror jeg nok, at jeg har nogen fornemmelse for, hvad der er forkert og rigtigt, og jeg er i hvert fald sikker på, at den afgørelse, jeg nu har truffet i Surløkkesagen, er rigtig.

Afgørelsen er jo truffet i medfør af statskattelovens § 37. Efter denne bestemmelse skal skatteministeren skønne over, om forholdene i ganske særlig grad taler for at eftergive eller nedsætte skatten. Inden for den kompetence, loven her giver skatteministeren, har jeg efter mit bedste skøn ment, at der i denne sag er tale om økonomiske og menneskelige forhold, som i ganske særlig grad taler for den afgørelse, der er truffet.

Hjortnæs (S):

Det er da utroligt, så uheldig B.T. har været. Det har endda været en af bladets meget erfarne og trænede journalister, som har stået for reportagen, men vel, det kan jo gå galt for selv de bedste.

Jeg har selvfølgelig hæftet mig ved den begrundelse, som skatteministeren har fremført også her i dag – det er jo også kommet frem i pressen – særlige økonomiske og menneskelige hensyn osv. Men det står alligevel temmelig uklart, hvad det er, der er den ud-løsende faktor. Der henvises jo til, at familien for anden gang, siger man, stod over for at skulle miste sit hjem. Skal det forstås på den måde, at én gang, det er ikke nok, men to gange, så stiller det sig lidt anderledes? Det er lidt svært at finde ud af, hvad det egentlig er, ministeren har lagt til grund. Da jeg går ud fra, at ministeren er lige så interesseret som vi andre i at finde ud af, hvad der er gældende ret, og hvad andre mennesker skal rette sig efter, kunne det være nyttigt, hvis skatteministeren ligesom konkretisere lidt mere, hvad det egentlig er, der har ligget til grund for den afgørelse, han har truffet.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg understreger igen, at denne afgørelse er truffet på grundlag af menneskelige og økonomiske specielle forhold hos den familie, der er tale om, og det er den juridiske ramme, inden for hvilken skatteministeren udøver sit skøn.

Det er naturligvis meget pudsigt at stille det sådan op, som hr. Hjortnæs gør: hvor

mange gange skal man gå fra sit hjem? Det har selvfølgelig ikke noget som helst med sagen at gøre. Enhver, der kender til den sag – og jeg ved jo, at også hr. Hjortnæs kender til den – vil vide, at familien Surløkke blev tvunget fra sit hjem på grund af statens indgreb, nemlig en ekspropriation, hvorefter familien køber en anden gård og kommer i den situation, at den på grund af, at den ikke kan betale skatterne, måske er tvunget til for anden gang at gå fra sin gård. Jeg synes ikke, det kræver alt for megen menneskelig forståelse at erkende, at for en familie i dette land, som intet forkert har gjort, men tværtimod har drevet en slægtsgård gennem generationer og så af det offentlige bliver fjernet fra sit hjem, fordi der skal bygges en vej og en bro, er situationen ganske speciel, og den falder efter mit bedste skøn ind under rammerne for § 37.

Hjortnæs (S):

Svaret var jo – jeg har næsten lyst til at sige: som sædvanlig temmelig upræcist. Retsstillingen er stadig væk uklar, det er nogle meget generelle og almindelige vendinger, skatteministeren bruger. Jeg har megen forståelse for det med det menneskelige, men da jeg ikke rigtig kan få svar på det, som jeg egentlig gerne ville have svar på, må jeg måske prøve at formulere mig lidt anderledes: Mener skatteministeren, at Paulsen Petersen-familien kom i en tvangsauktionssituation, fordi der var udbetalt for lidt i erstatning, når beskatningen trækkes fra? Det må ministeren i hvert fald kunne svare ja eller nej til. Og for det andet: Mener skatteministeren ikke, at alle de, der har betalt deres skat efter ekspropriation, sådan som de skulle, har grund til at føle sig dårligt og uretfærdigt behandlet?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg tror, det er nødvendigt at konstatere, at hr. Hjortnæs ikke rigtig forstår, hvad denne sag drejer sig om på det stade, hvor den er kommet nu; det fremgår dels af hans spørgsmål nu, dels af hr. Hjortnæs' bemærkninger til statsministeren.

Må jeg have lov til at understrege, at der med afgørelsen af denne sag ikke er tale om, at man har givet den pågældende familie fritagelse for at betale de skatter, den skulle

[Ministeren for skatter og afgifter]

betale efter den retsstilling, som eksisterede, den gang ejendommen blev eksproprieret. Det fremgår allerede deraf, at familien har betalt næsten halvdelen af den skat, den i sin tid blev pålagt.

Jeg var i den samme situation som samtlige mine forgængere, nemlig at familien pludselig kom i en økonomisk trang situation, hvor tvangsauktion truede. Hr. Hjortnæs' efterfølger og min nærmeste forgænger, hr. Lykkesoft, har også som skatteminister tilbudt at eftergive et klækkeligt beløb for at undgå tvangsauktion. Det tilbud blev ikke accepteret, men forleden dag stod man altså i en ny situation, hvor tvangsauktionen ikke kunne reddes med det beløb, som i sin tid var blevet tilbudt. Derfor har jeg truffet den afgørelse, jeg har truffet, ud fra de samme motiver, som jeg er sikker på at min forgænger havde, og i hvis afgørelse jeg på daværende tidspunkt var fuldkommen enig.

Hjortnæs (S):

Nu overrasker skatteministeren mig, for nu er skatteministeren i fuld gang med at lægge røgslør over de faktiske kendsgerninger.

Når skatteministeren nu siger, at der er betalt halvdelen af skatten, så bliver jeg nødt til at stille følgende spørgsmål til skatteministeren: hvornår har Paulsen Petersen-familien betalt sidste afdrag på grundlag af den afdragsordning, som blev aftalt i hr. Anders Andersens tid? Det vil jeg i øvrigt gerne vende tilbage til lidt senere, der er jo flere spørgsmål.

Derefter vil jeg gerne spørge: når ministeren siger, at familien har betalt halvdelen af skatten, hvor meget af det, som ministeren mener er betalt, er så dækket af negativ indkomstskat, af gældssanering og af andre offentlige ydelser, som på den ene eller den anden måde er kommet den pågældende familie til gode?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg beklager, at jeg ikke har de datoer hos mig her, men jeg har forstået, at jeg også skal redegøre for det i skatte- og afgiftsudvalget. Noget af det stammer fra den negative indkomstskat, som, hvis man ikke havde haft den sag, jo var blevet udbetalt til skatteyder-

ren, andet, et meget lille beløb, stammer fra tilbagebetaling af moms.

Hjortnæs (S):

Jeg har herefter kun tilbage at konstatere, at de spørgsmål, jeg stillede her sidst, må jeg forvente at få svar på i skatte- og afgiftsudvalget. Jeg må også gå ud fra, at ministeren vil være parat til at besvare de to andre spørgsmål, jeg stillede, og som jeg heller ikke fik svar på. Det ene lød altså:

Mener skatteministeren, at Paulsen Petersen-familien kom i en tvangsauktionssituation, fordi der var udbetalt for lidt i erstatning, også efter at skatten var trukket fra? Det andet: mener skatteministeren ikke, at alle, der har betalt den skat af ekspropriationserstatninger, som de skulle, har grund til at føle sig dårligt og uretfærdigt behandlet?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 270

11) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Hjortnæs (S):

»Kan ministeren bekræfte sine udtalelser som refereret i dagbladet Jyllands-Posten tirsdag den 13. marts: »Familien (Surløkkefamilien) har fået al den goodwill, man overhovedet kan tænke sig, og udsættelse utallige gange. Jeg har til den yderste grænse gjort alt for at hjælpe familien. Det står imidlertid helt og aldeles fast, at vi ikke kan hjælpe familien ud over, hvad den nu er tilbudt.«?»

Skriftlig begrundelse

Der henvises til dagbladet Jyllands-Posten tirsdag den 13. marts, side 9, sidste spalte.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Spørgsmålet drejer sig om en udtalelse af mig, som Jyllands-Posten citerer i en artikel den 13. marts 1984. Det er imidlertid en ældre udtalelse af mig, det er længe siden jeg har fremsat den, og den daterer sig fra juli 1983, og jeg synes derfor ikke, at den har nogen interesse i dag. Den afgørelse, jeg nu har truffet, bygger på mit skøn og de ganske særlige menneskelige og økonomiske forhold, der forelå i det øjeblik, jeg traf min afgørelse.

Hjortnæs (S):

Jeg takker for bekræftelsen. Altså ministeren erkender, at han i juli måned 1983 har udtalt sig som refereret.

Jeg har bestemt forståelse for, at man ændrer holdning, men ministerens udtalelser var jo meget klare, og når man sådan tænker på ministerens almindelige stil, vil jeg tillade mig at sige: helt usædvanlig klare. Derfor synes jeg nok, der er grund til at spørge ministeren igen: hvad er der sket rent konkret? Ministeren taler om, at det er længe siden, men det er altså kun ¼ år siden. Hvad er der sket, hr. minister?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Som jeg fik lejlighed til at udtrykke det før, mente jeg i juli 1973, at den afgørelse, min forgænger havde truffet i sagen, kunne jeg tilslutte mig på grundlag af de oplysninger, der blev forelagt mig ½-¾ år efter, at min forgænger havde truffet afgørelsen.

På nuværende tidspunkt har forholdene ændret sig, og det, som jeg synes er vanskeligt for hr. Hjortnæs at forstå eller i hvert fald indrømme at forstå, er, at § 37 giver ministeren et frit skøn. Inden for disse rammer kan der ikke opstilles regler. Det er klart, at der er nogle juridiske rammer, men inden for disse rammer er det et skøn over de aktuelle menneskelige og økonomiske forhold hos den pågældende skatteyder, og de har faktisk ændret sig fra juli 1973 indtil forleden.

Formanden:

Jeg tror, det er juli 1983, er det ikke?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det er juli 1983.

Hjortnæs (S):

Ja men jeg erkender stadig væk, at ministeren har adgang til at udøve et frit skøn, men det skal vel også være sådan, at borgerne bliver behandlet lige. Derfor er det rart at vide – det kan vi måske også komme tilbage til senere – om man nu bare kan henvende sig og bede ministeren om at udøve et frit skøn, hver gang der foreligger en tvangsauktionsituation, og hver gang der foreligger en udsættelsesforretning. Men det er måske ikke det, skatteministeren mener.

Det er svært for mig – i hvert fald efter de oplysninger, jeg ligger inde med, og det er derfor jeg spørger om det konkrete – at se anden udvikling i sagen, end at gælden i løbet af ¾ år er blevet mindre, fordi der er kommet negativ indkomstskat til udbetaling, og måske, også fordi der foreligger gældssaneringslån, eller hvad ved jeg, som man på en eller anden måde har kunnet modregne. Jeg ved det ikke, men jeg spørger: hvori ligger i virkeligheden det, der forværrer situationen for den pågældende familie fra juli måned 1983? Når jeg spørger, så er det ikke, fordi jeg har noget imod, at ministeren har truffet den afgørelse, som han har truffet ud fra menneskelige hensyn, men fordi det er nødvendigt, at vi får klaret af, hvordan retsstillingen er for alle andre mennesker i dette land.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Med hensyn til det sidste spørgsmål vil jeg sige, at en hvilken som helst anden skatteborger, hvis ejendom var blevet eksproprieret, og som senere kom i den situation, som Surløkkefamilien kom i, vil naturligvis få nøjagtig den samme behandling.

Hjortnæs (S):

Ja, naturligvis vil de det, hr. minister, det er ministeren nødt til at sige. Men så må jeg stille det konkrete spørgsmål: kan den håndværksmester, den landmand, som er i eller i fremtiden vil komme i en tvangsauktionsituation, som står over for at blive udsat af sin beboelsesejendom eller sin erhvervsvirksomhed, og hvori der indgår moms-gæld, og hvori der indgår skatte-gæld, nu bare henvende sig til skatteministeren og sige: her foreligger der en situation lig Surløkkesituationen, må jeg bede om at få eftergivet min skat?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Naturligvis kan de ikke det, og jeg har forklaret grunden til, at de ikke kan det.

(Hjortnæs beder om ordet igen).

Formanden:

Det er jo ret usædvanligt at få to bemærkninger, efter at de to gange to minutter er overstået. Jeg har tilladt det et par gange, men jeg tror ikke, vi bør gøre det ved hvert

[Formanden]

spørgsmål. Det er en undtagelsesmulighed, formanden har.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 271

12) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Hjortnæs (S):

»Hvordan har tidligere folketingsmedlem Anders Poulsen forsøgt at overtale ministeren til at eftergive Surløkkefamilien den skyldige restskat, og hvordan har ministeren reageret på disse overtalelsesforsøg?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til oplysningerne i dagbladet B.T. tirsdag den 13. marts 1984, hvori det på side 4, spalte 5, er oplyst, at tidligere folketingsmedlem Anders Poulsen har forsøgt i 1982 at overbevise Foighel.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Spørgsmålet drejer sig om Surløkkesagen. Det, jeg vil svare på det spørgsmål, er, at i tidens løb har mange forskellige personer talt med mig om Surløkkesagen. Jeg har også haft samtaler med medlemmer af folketinget, bl.a. med tidligere folketingsmedlem Anders Poulsen.

Ligesom mine forgængere har jeg hele tiden haft den indstilling til sagen, at der skulle findes en løsning på skattespørgsmålet, som i rimelig grad tilgodeså de ganske særlige forhold i sagen, navnlig hensynet til, at familien kunne blive på den ejendom, den erhvervede efter statens ekspropriation af ejendommen i Surløkke. I sagens tidligere faser er der derfor, som jeg nævnte før, stillet en afgørelse i udsigt, hvorefter en del af skatten kunne eftergives, og det er det, jeg har gjort med den samme hjemmel.

Hjortnæs (S):

Ja, jeg skal vel forstå det svar, som skatteministeren nu har givet, sådan, at ministeren også har drøftet sagen med tidligere folketingsmedlem Anders Poulsen, men at de forsøg, tidligere folketingsmedlem Anders Poulsen har gjort på at overtale skatteministeren, ikke er lykkedes.

Men så er der altså, som skatteministeren siger, en situation, som han mener kan udløse det, og det har vi jo været lidt inde på, men det spørgsmål, som er stillet her, vedrører skatteministerens eget initiativ. Jeg forstår, at både statsminister og skatteminister gerne vil give indtryk af, at det er skatteministerens eget initiativ, men det er formentlig ikke kommet som en åbenbaring ovenfra; der må jo være sket et eller andet. Derfor vil jeg gerne spørge: er det på ministerens eget initiativ, sagen kommer op? Eller er der kommet en eller anden henvendelse? Eller er det Vorherre, som pludselig har åbenbaret sig i en sen natte-time for skatteministeren og sagt: det er forfærdelig uretfærdigt, det, der er sket, og nu må skatteministeren gøre et eller andet ved det. Hvad er det? Skatteministeren nikker – han mener, at det er Vorherre, forstår jeg. Ja men det er da udmærket.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg kan forstå på hr. Hjortnæs' sidste spørgsmål, at han har den opfattelse, at man behandler skatteproblemer ved hjælp af åbenbaringer. Det har jeg *ikke* gjort. (*Munterhed*). Jeg skulle måske lægge trykket et andet sted.

Det, jeg gerne vil understrege, er, at det naturligvis ikke er nogen åbenbaring, at en sag verserer i skatteministeriet. Det er heller ingen åbenbaring, at der bliver berammet en tvangsauktion. Det er de to motiver plus alt det andet, jeg nævnte før, de menneskelige og de økonomiske hensyn, som har gjort, at jeg har truffet afgørelsen. Intet mystisk i det.

Hjortnæs (S):

Ja men skatteminister, jeg ved af erfaring, jeg kender jo lidt til forretningen derovre, at der er travlt, der sker jo meget. Der er kolossalt mange gøremål for en skatteminister. Det er ikke sådan, at man pludselig finder en sag frem, hvis ikke der sker et eller andet i den.

Jeg spørger skatteministeren: hvad sker der rent konkret? Hvad er årsagen til, at skatteministeren kommer i den situation, at han nu . . . ja men skatteministeren må gerne gå op til statsministeren og hente råd og vejledning. Jeg forstår godt, at statsministeren er engageret i det her, det er også vigtigt,

[Hjortnæs]

men hvad er det, der sker rent konkret, skatteminister?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det er selvfølgelig rigtig, at en skatteminister har travlt, og at en skatteminister har mange gøremål, men en skatteminister har aldrig for travlt til at tage sig af en sag, der drejer sig om nogle store menneskelige problemer, hvor en familie for anden gang skal gå fra hus og hjem på grund af begivenheder, der kommer udefra, og som kan henføres til statsapparatet. Den begivenhed, der har gjort, at sagen blev taget op igen, var den berammede tvangsauktion.

Jeg har indtil i dag troet, at hvis hr. Hjortnæs havde været i min stol, eller hvis nogle af mine andre forgængere havde været i min stol, så ville de have truffet ganske den samme afgørelse, men nu forstår jeg, at det ikke er tilfældet med hr. Hjortnæs.

Hjortnæs (S):

Det sidste kan jeg ikke svare på, for jeg har jo ikke fået forelagt sagen på den måde. Jeg forstår på ministerens svar, at hver gang der er en tvangsauktionssituation i Danmark, hvori der er inddraget moms og skat, og hvor der foreligger udsættelsesforretning, så er der en eller anden mekanisme, der går i gang, og så ender sagen på skatteministerens bord.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Ja, jeg har ingen grund til at nære tvivl om, at hr. Hjortnæs forstår det på den måde, men det er altså en misforståelse. Det har jeg aldrig sagt og aldrig antydnet. Det drejer sig ikke om en hvilken som helst sag i dette land, hvor der er tale om tvangsauktion. Det drejer sig om Surløkkesagen, som er en vaserende sag i ministeriet, og som har den særlige menneskelige karakter, som denne sag har.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 272

13) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Hjortnæs (S):

»Kan ministeren bekræfte, at ministerens seneste afgørelse i Surløkkesagen er truffet

efter intense forhandlinger mellem statsministeren, økonomiministeren, formanden for partiet venstres folketingsgruppe og ministeren for skatter og afgifter?»

Skriftlig begrundelse

Der henvises til oplysninger i dagbladet Jyllands-Posten tirsdag den 13. marts 1984. Her skriver man på side 9, tredjesidste spalte:

»Så vidt Jyllands-Posten erfarer, blev ministerens afgørelse truffet efter intense forhandlinger mellem Isi Foighel, statsminister Poul Schlüter, økonomiminister Anders Andersen og venstres gruppeformand, Ivar Hansen.«

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Ja, også denne sag vedrører jo Surløkke, og jeg kan bare sige, at jeg ikke har deltaget i møder eller forhandlinger af den art, der nævnes i spørgsmålet. Afgørelsen efter statskattelovens § 37 skal træffes af skatteministeren, og det drejer sig da også om min suveræne afgørelse.

Hjortnæs (S):

Så for at få det klaret af: har ministeren drøftet sagen med statsministeren, økonomiministeren og formanden for partiet venstres folketingsgruppe?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg vil da gerne svare på det spørgsmål, hvis jeg får at vide, hvilket tidsforløb der er tale om.

Hjortnæs (S):

Jeg behøver ikke at angive noget tidsforløb, idet det, ministeren her har sagt, er en bekræftelse, og det takker jeg for.

Jeg vil gerne supplere mit spørgsmål med følgende: kan ministeren bekræfte, at den første, der traf afgørelse i den omtalte Surløkkesag, var daværende skatteminister Anders Andersen, og at den afgørelse, der blev truffet af daværende skatteminister Anders Andersen, gik ud på, at man bevilgede Surløkkefamilien en afdragsordning over 15 år mod sikkerhedsstillelse? For det andet: vil ministeren bekræfte, at det var usædvanligt at give en afdragsordning over en så lang

[Hjortnæs]

tidsperiode? Og for det tredje: kan ministeren oplyse, om den sikkerhed, som blev krævet dengang, nogen sinde blev stillet?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg synes, det er meget illustrerende for den måde, hr. Hjortnæs debatterer på. Jeg bliver stillet et spørgsmål, og jeg spørger om, hvilket tidsrum der kan være tale om, for at jeg kan tage stilling til spørgsmålet om, hvilket tidsrum det er, om det er for 5 år siden, om det er for 8 år siden, om det var i forgårs, eller hvornår det var, og så får jeg at vide, at det, at jeg stiller spørgsmålet for at få det præciseret, er en bekræftelse på noget, som hr. Hjortnæs formoder. Jeg har aldrig nogen sinde hørt, at man kan fortolke et spørgsmål om et tidsforløb for at få præciseret spørgsmålet som en bekræftelse på noget som helst. Men all right, jeg skal lade det ligge.

Til den anden del af spørgsmålet om, hvad forhenværende skatteminister og nuværende økonomiminister Anders Andersen har gjort i sin tid, vil jeg svare ja.

Det tredje spørgsmål om sikkerhedsstillelse vil jeg også gerne svare ja til.

Jeg kan tilføje, at det ikke blot var økonomiminister Anders Andersen, der i sin tid forsøgte at hjælpe familien Surløkke, det gjorde også min umiddelbare forgænger.

Hjortnæs (S):

Ja, det er der faktisk mange der har, det kan jeg bekræfte. Jeg vil gerne takke skatteministeren for bekræftelsen af, at den første, der traf afgørelsen i sagen, var økonomiminister Anders Andersen, og at det var en afdragsordning over 15 år.

Skatteministeren karakteriserer min måde at debattere på. Ja men mit spørgsmål var meget enkelt, hr. skatteminister. Ministeren kunne jo bare have sagt: jeg har ikke ført nogen drøftelser med de pågældende om den sag. Det er det eneste, jeg vil høre. Hvornår ministeren har ført de drøftelser, er jeg temmelig ligeglad med. Det, jeg var ude efter, var at få at vide, om ministeren har drøftet sagen med de pågældende personer, og det kan ministeren jo svare ja eller svare nej til, som ministeren nu mener det er korrekt. Så jeg efterlyser endnu en gang: har sådanne

drøftelser fundet sted, eller har de ikke fundet sted? Tidsperioden er jeg ligeglad med.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Når hr. Hjortnæs er ligeglad med tidsforløbet, kan jeg fortælle, at jeg naturligvis har snakket med alle de mennesker om forskellige emner, og jeg har antagelig også snakket om Surløkkesagen. Jeg kan herudover opremse på stedet måske 75 andre mennesker, jeg har talt med om denne sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 273

14) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Hjortnæs (S):

»Kan ministeren oplyse, om ekspropriationen af gården i Sønderborg i sin substans adskiller sig fra de øvrige ekspropriationer, som fandt sted i det pågældende område?

Skriftlig begrundelse

Det fremgår af ministerens udtalelser til nyhedsmedierne, at ministeren betragter Surløkkesagen som absurd.

Ifølge de oplysninger, der hidtil har foreligget, er der tale om en helt ordinær ekspropriationsforretning, som på ingen måde adskiller sig fra de ekspropriationsforretninger, der i øvrigt fandt sted i det pågældende område.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Alle de ekspropriationer, der blev gennemført, da Allsundbroen skulle bygges, gik naturligvis ud på, at nogle ejendomsbesiddere måtte afstå deres ejendom helt eller delvis.

Når Surløkkesagen alligevel har skilt sig ud fra de øvrige sager, skyldes det som bekendt, at der har gjort sig ganske særlige menneskelige hensyn gældende i denne sag. Ejeren af denne ejendom måtte ikke blot forlade familiens hidtidige hjem og virksomhed ved Allsund, han kom også ud i en særdeles vanskelig økonomisk situation, fordi det store skattekrav belastede økonomien i den nye landbrugsvirksomhed, som han erhvervede efter ekspropriationen.

Jeg vil endelig sige, at statskattelovens § 37 giver skatteministeren en kompetence. Det

[Ministeren for skatter og afgifter]

er ikke skatteministerens opgave, når han udøver denne kompetence, at gøre sig til dommer over, hvorvidt den situation, skatteyderen befinder sig i, er opstået på den ene eller den anden måde, og hvorvidt han bryder sig om det eller han ikke bryder sig om det. Det er simpelt hen en mulighed for, at skatteministeren i den øjeblikkelige situation, der er, kan tage de fornødne økonomiske og menneskelige hensyn, som statsskatteloven forudsætter.

Hjortnæs (S):

Jeg takker skatteministeren for svaret. Det hensætter mig fortsat i en vis usikkerhed om, hvad det er for konkrete ting, der har bevirket, at skatteministeren har fundet grundlag for at anvende sin bemyndigelse i statsskattelovens § 37.

Nu er det sådan, at skatteministeren også i et skriftligt svar til skatte- og afgiftsudvalget på spørgsmål fra undertegnede har oplyst, at det, man først og fremmest skal lægge vægt på, er den økonomiske tvangssituation. På baggrund af det, som ministeren har svaret her, vil jeg gerne spørge, om det skal forstås på den måde, at den person, der, vel vidende at der skal betales skat af den ekspropriationserstatning, han får udbetalt, administrerer udbetalingen på en sådan måde, at han bliver i stand til og rent faktisk også betaler den, skal behandles anderledes end den, der administrerer erstatningsudbetalingen sådan, at han hele tiden sørger for, at der ikke er likviditet til at betale skatten med.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Hr. Hjortnæs stiller et abstrakt spørgsmål. Det hører ikke hjemme her, hvor man diskuterer statsskattelovens § 37, for det, der er karakteristisk for statsskattelovens § 37, er netop, at den giver mulighed for ganske konkrete afgørelser.

Når dette er sagt, vil jeg tilføje, at hvis en anden skatteyder var kommet i samme konkrete situation som familien fra Surløkke, så ville afgørelsen naturligvis være blevet den samme.

Hjortnæs (S):

Jeg går ud fra, at ministeren er enig med mig i, at skatteborgerne skal behandles lige. Jeg bliver nødt til at prøve at omformulere

mit spørgsmål, for jeg får ikke svar på det, jeg hele tiden spørger om, men nu prøver jeg så på en anden måde: hvornår opstår efter ministerens opfattelse den situation, der gør, at netop Paulsen Petersens situation bliver speciel? Hvornår er det, der sker et eller andet, der gør den absurd – jeg tror ministeren har brugt det udtryk.

Jeg går ud fra, at ministeren kan bekræfte, at der er ydet en erstatning i den pågældende sag, der ligger 170.000 kr. over ejendommens værdi i handel og vandel, når skatten er betalt, og jeg går også ud fra, at ministeren kan bekræfte, at der ikke er blevet begået fejl af myndighederne på noget tidspunkt – heller ikke med den langsommelighed, der måske har været med hensyn til inddrivelsen – som har været lagt til grund for ministerens afgørelse.

Derfor spørger jeg igen: hvad er det, der gør, at denne sag pludselig bliver speciel? Den var det ikke i juli måned 1983, men den er altså blevet det, og jeg vender tilbage: hvad er det, der gør den speciel?

Ole Espersen (S):

Ja, det er ikke abstrakt, selv om det måske kunne lyde således. Ministeren sagde, at han ikke skal være dommer over, hvorfor den økonomisk vanskelige situation for familien er opstået. Det overrasker mig noget. Den nuværende regering har lige fremsat – til vores glæde i øvrigt – et lovforslag om gældssanering, og dér lægges der megen vægt på, at dommeren i høj grad, før der tages stilling til, om en gæld skal eftergives, undersøger baggrunden for gældens opståen, således at hvis den skyldes uforsvarlig økonomisk adfærd fra skyldnerens side, så kan der ikke gives gældssanering.

Mit spørgsmål er derfor: skal de betingelser, der opstilles i det forslag til gældssaneringslov, som regeringen har fremsat, hvor man vurderer årsagen til gælden, om det skyldes uforsvarlig adfærd, ikke gælde efter skattelovens § 37? Kan man dér komme og bede om gældssanering, uanset om man selv måtte være skyld i, i kraft af uansvarlig adfærd, at gælden er opstået?

Lykketoft (S):

Jeg bad om ordet, fordi det undrede mig meget, at skatteministeren i sit første svar på

[Lykketoft]

det her spørgsmål sagde, at skattekravet havde belastet familiens økonomi, så den var kommet i den situation. Jeg har opfattet de udtalelser, det vil jeg gerne have bekræftet, skatteministeren selv kom med for ¾ år siden, og som har været refereret i tidligere spørgsmål, og hele den behandling af sagen, der har været indtil den sidste kovending, således, at skatteministeren klart indså ligesom sine forgængere, at når den pågældende familie var kommet i en vanskelig økonomisk situation, så havde det intet at gøre med skattekravet, men med familiens forvaltning af sin egen økonomi i den mellemliggende periode. Det er jo det, denne sag handler om.

Jeg vil godt spørge i tilslutning til de besvarelser, der har været – det handler om retssikkerheden i forhold til, hvornår man kan få eftergivet sine skatter –: hvor mange i den centrale skatteadministration har rådet skatteministeren til den afgørelse, han her har truffet?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Må jeg sige til hr. Hjortnæs, at naturligvis er det et hovedprincip i al lovgivning, at det lige skal behandles lige, og det gælder i ganske særlig grad i skattelovgivningen, at der skal være ens regler for alle. Men lovgiverne er jo ikke blevet stående ved det, for skønt det lige bliver behandlet lige, kan det godt ske, at det lige virker forskelligt i forskellige situationer. Det er for at få det udgangspunkt, man i statsskatteloven har lavet § 37, som giver skatteministeren et skøn og en mulighed for at tage nogle andre hensyn end dem, der er nedfældet i lovens meget strikte ord. Det, der er specielt i denne sag, er de specielle menneskelige og økonomiske hensyn.

Hr. Ole Espersen spurgte, om de betingelser, der står i gældssaneringslovsforslaget, også gælder for anvendelsen af statsskattelovens § 37. Jeg vil indledningsvis klart sige, at det er to forskellige love, der er tale om, og da man lavede statsskattelovens § 37 i 1903, kendte man jo ikke de mere specifikke betingelser i den gældssaneringslov, der nu er fremsat forslag om. Dertil kommer, at svaret ikke præcis kan være: de gælder alle sammen, eller de gælder ikke alle sammen. Det

er netop det karakteristiske ved frit skøn, at der er visse hensyn, man kan tage.

Jeg kan godt tænke mig tilfælde, hvor man må sige: nej, her foreligger der en sådan situation, at selv om virkningerne vil være katastrofale, så kan man altså ikke fra det offentliges side give afkald på noget som helst. Men jeg kender situationer, hvor man kan sige: her har den pågældende båret sig lidt for tåbeligt ad og lidt for letsindigt ad. Men det kan aldrig være skatteministerens opgave at være den, der deler bøder ud i den henseende eller forsøger at vurdere og komme til en anden afgørelse, end han ville være kommet til, hvis motivet hos skatteyderen havde været et andet.

Alt det ligger der i det frie skøn, og derfor er det klart, at det frie skøn kan kritiseres og vurderes, men det ligger altså i skønnet.

Formanden:

De to sidste spørgsmål, først hr. Hjortnæs.

Hjortnæs (S):

Man kan jo ikke sige, at skatteministerens udtalelser er meget vejledende, og det er den skatteminister, der taler så meget om retssikkerhed, om, at man skal skabe klare regler osv.

Men lad mig nu prøve med et konkret spørgsmål, om det skulle være muligt at få et klart og præcist svar fra skatteministeren: vil ministeren sørge for, at den skat, der er blevet betalt af andre, som fik deres ejendom eksproprieret ved Alssundbroens bygning, får de tilbagebetalt? Det var det første spørgsmål. Vil ministeren i konsekvens af den afgørelse, han her har truffet, sige til alle dem, der i årene forud har været udsat for ekspropriation, og som ikke var i stand til at betale deres skatter, herunder skat af ekspropriationserstatningen, at deres sag bliver taget op og de får mulighed for at henvende sig til ministeren og få det tilbagebetalt? Og endelig – det er for at komme ministeren lidt i møde, det kunne jo være, at der var et eller andet i underbevidstheden, som betød noget for ministeren – er det sådan, at ministeren har skønnet, at ved at eftergive skatten vil den pågældende familie, Paulsen Petersen, være i stand til at klare sig økonomisk i fremtiden?

[Hjortnæs]

er det det, der har ligget til grund? Der må være et eller andet.

Formanden:

Der er et minut i tredje omgang.

Stavad (S):

Jeg synes, at vi efter en lang omgang er nået til det centrale i det, denne sag drejer sig om. Der er vel ingen af os, der misunder Surløkkefamilien den eftergivelse. Er ministeren ikke bange for, med de retssikkerhedsprincipper, ministeren plejer at give udtryk for offentligt, den effekt, det får, når mennesker, som bliver interessante for medierne, for aviserne, for fjernsynet, radio, folketingsmedlemmer, ministre osv., får særbehandling i forhold til andre? Er ministeren ikke bange for, at denne sag vil kunne give retsusikkerhed, fordi man alene har fået denne afgørelse i kraft af, at sagen har optaget offentligheden i efterhånden mange år?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg er meget glad for hr. Stavads spørgsmål, for det giver mig lejlighed til at uddybe det. Naturligvis er princippet om retssikkerhed efter mine begreber det vigtigste i selve skattejuraen, men i begrebet retssikkerhed ligger der altså andet end formel lighed. Der ligger også en reel lighed, nemlig at de ensartede situationer skal behandles ens, og der indgår i begrebet retssikkerhed også spørgsmålet om menneskelighed og forståelse også for enkeltsituationer. Det er ikke statistik alt sammen. Hvis der er andre mennesker, der kommer i helt den samme situation, så vil de naturligvis få helt den samme behandling, fordi både skønnet og reglerne er ensartede i dette land.

Denne situation er, som jeg nu har redegjort for i tre kvarter, efter min opfattelse af en ganske særlig art. Det er en opfattelse, som jeg forstår at hr. Hjortnæs ikke deler, men dér må jeg ærlig talt sige, at de spørgsmål, hr. Hjortnæs stillede, hvis de i det hele taget var forskellige fra dem, der er blevet stillet de sidste tre kvarter, i virkeligheden var så absurde, at jeg ikke kan nå inden for den korte tid, jeg har tilbage, at besvare dem, men jeg er sikker på, at vi får flere omgange andetsteds til at drøfte den pågældende sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 292

15) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Stavad (S):

»Mener ministeren fortsat, at det er velbegrundet, at andelsselskaber er fritaget for beskatning af virksomhedernes overskud, i betragtning af de efterhånden gentagne eksempler på misbrug af deres privilegerede skattemæssige stilling?«

Skriftlig begrundelse

Der har de seneste par år været mange eksempler på, at andelsselskaber har anvendt deres skattemæssige stilling til helt uacceptabel skattetænkning. Vi har haft en lang række eksempler med salg af brugt produktionsudstyr i sale-and-lease-back-arrangementer. Projektstøtteordningen har været misbrugt af nogle af landbrugets andelsselskaber. Sidste skud på stammen er Mejeriselskabet Danmarks finansieringsarrangementer, som er muliggjort på grund af stor likviditet bl.a. som følge af indkomstskattefritagelsen.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

I begrundelsen for sit spørgsmål, der drejer sig om andelsselskaber, henviser hr. Stavad til nogle eksempler på, at andelsselskaber har foretaget nogle skattemæssige dispositioner, som hr. Stavad finder er udtryk for uacceptabel skattetænkning. Jeg vil gerne understrege, at jeg deler hr. Stavads misbilligelse af den slags dispositioner, som han nævner i sin begrundelse. De nævnte dispositioner er imidlertid desværre ikke noget, andelsselskaber har patent på, hvilket vi jo også har fået demonstreret i praksis.

Jeg finder det derfor mest hensigtsmæssigt, at man sætter ind over for sådan nogle dispositioner gennem en lovgivning, som bredt kan modvirke uhensigtsmæssig skattetænkning. Det har regeringen gjort på leasingområdet, og det har regeringen nu igen lagt op til med sit lovforslag om regulering af reglerne om fradragtidspunkter for renteudgifter.

Noget andet er, at også jeg finder det tvivlsomt, om det på lidt længere sigt er hensigtsmæssigt at opretholde den særlige beskatningsform for andelsselskaber. Et udvalg under industriministeriet har jo nu til opgave

[Ministeren for skatter og afgifter]

at undersøge og fremkomme med et forslag til en lovgivning om et vist tilsyn med de erhvervsvirksomheder, der ikke drives som personlige virksomheder eller som aktie- eller anpartsselskaber. Regeringen har fundet det naturligt – jeg må sige til spørgeren, at det gør regeringen stadig – at afvente resultatet af dette udvalgs arbejde med henblik på senere overvejelser om en eventuel ændring af de gældende regler for beskatningen af de kooperative virksomheder, der i dag indkomstbeskattes efter de særlige regler på grundlag af en procentdel af formuen.

Stavad (S):

Jeg vil gerne takke skatteministeren for svaret. Det glæder mig selvfølgelig, at skatteministeren er enig i, at de ting, jeg har nævnt i min begrundelse, er lidt mere end kritisable, kan vi vel godt sige.

Når skatteministeren siger, at skatteministeren ønsker at sætte ind over for de regler, som gør, at man kan foretage den slags transaktioner, så vil jeg godt spørge, om ikke ministeren er enig i, at det generelle problem i vores skattelovgivning er, at der er forskellige beskatninger, og at man via transaktioner kan flytte fradrag fra personer med lav trækprocent over til personer med høj trækprocent, i dette tilfælde flytte fradrag fra næsten skattefrie andelsselskaber over til personer med store fradrag, og at det næsten er umuligt at lukke alle de huller, som måtte opstå i vores skattesystem, et for et, fordi der opstår nye.

Endelig vil jeg godt spørge, om ikke ministeren er enig i, at tiden i og for sig er løbet fra denne form for beskatning. Jeg forstod, at det var ministeren inde i nogle overvejelser om. Der er egentlig ikke nogen særlig begrundelse for at opretholde den særlige beskatning af andelsselskaber, vi har i dag. Vi ser, hvordan visse andelsselskaber misbruger det groft, og det mener jeg vi har en fælles interesse i at lukke af for, også i forhold til retssikkerheden, i forhold til, at folk føler sig trygge i forhold til vores skattesystem. Det underminerer hele systemet.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg er ganske enig i det, hr. Stavad sagde. Der er måske én ting, jeg ikke er 100 pct. enig i, nemlig når hr. Stavad spurgte mig, om

tiden ikke skulle være løbet fra den særbeskatning, vi har af de kooperative foretagender. Det tror jeg ikke jeg vil sige at tiden er løbet fra. Det er i hvert fald et spørgsmål, der må ses nærmere på. Når man har særbeskatning af de kooperative foretagender, så er det for at undgå dobbeltbeskatning af de samme indtægter. Jeg erkender, at vi har det problem mange steder i skattesystemet, at de samme penge bliver dobbeltbeskattet, og det kan løses på 1 af 2 måder: enten ved at man kan lade alle dobbeltbeskatte, eller ved at man kan lade ingen dobbeltbeskatte. Det har lidt forskellige konsekvenser.

Jeg er sikker på, at man i den kommende tid vil få mulighed for at drøfte disse spørgsmål og undersøge, om man kan finde en passende løsning.

Stavad (S):

Med de besvarelser, jeg får her fra skatteministeren, føler jeg næsten, at vi må kunne forvente et initiativ fra skatteministeren inden særlig lang tid. Nu nævnede ministeren det udvalgsarbejde, der pågår i øjeblikket, og jeg vil da godt spørge: hvornår afsluttes det arbejde, og er der overhovedet nogen grund til på det skattemæssige område at afvente udvalgsarbejdets afslutning?

Jeg vil også godt spørge, hvilke konkrete begrundelser ministeren har – det mener jeg ikke vi fik – for at opretholde en særlig beskatning af andelsselskaber, i hvert fald de store andelsselskaber. Jeg vil også godt spørge skatteministeren vedrørende dobbeltbeskatningen, om ikke ministeren er enig i, at det problem er løst i det forslag, socialdemokratiet lagde frem, hvor vi sagde, at der er fradrag for udlodninger til andelshaverne.

Alt i alt vil jeg godt spørge: er ministeren ikke enig i, at vi meget hurtigt trænger til et initiativ på det her område?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg vil da gerne give hr. Stavad det tilsagn, at jeg på et eller andet tidspunkt vil fremsætte et forslag herom, hvis jeg med hr. Stavads hjælp måske sidder som skatteminister i en årrække.

Hermed sluttede spørgsmålet.

16) Til *socialministeren* af:

Carsten Andersen (SF):

»Hvordan vurderer ministeren den tilspidse situation inden for den sociale sektor, hvor ca. 50.000 er strandet på varig hjælp – heraf halvdelen unge på 25 år og yngre – og hvor de sociale forvaltninger ikke har personalemæssige ressourcer til at iværksætte revalidering eller uddannelse for at få disse unge ud på arbejdsmarkedet?

Socialministeren (Palle Simonsen):

Lad mig først præcisere, at de omtalte 50.000 mennesker omfatter ca. 8.300, der får varig hjælp efter bistandslovens § 43, fordi de ikke kan forvente at få egne indtægter, og ca. 42.000 mennesker, der får hjælp efter § 37, stk. 4, fordi de er faldet for den såkaldte 9 måneders regel.

Det er naturligvis med beklagelse, regeringen må konstatere, at der fortsat er mange, der har behov for forbigående kontanthjælp efter bistandslovens § 37. Regeringen vil derfor med sit netop offentliggjorte forslag om indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden skabe grundlag for, at alle unge for fremtiden kan få uddannelse eller arbejde, inden de er fyldt 20 år. Også for den lidt ældre del af de unge øges antallet af uddannelsespladser. Den øgede statslige indsats giver herudover kommunerne bedre muligheder for at sætte særligt ind over for de 20–24-årige arbejdsløse.

Regeringen drøfter også for øjeblikket, kan jeg sige, med de kommunale organisationer, hvorledes kommunernes og amtskommunernes indsats kan styrkes, og hvilke aktiviteter der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres af kommuner og amtskommuner.

I relation til revalidering, uddannelse m.v. efter bistandslovens § 42 kan jeg sige, at Danmarks Statistiks kvartalsstatistik for 2. og 3. kvartal 1983 viser, at kommunerne i stigende grad benytter § 42. I juni 1983 var der således 17,4 pct. flere familier på uddannelseshjælp end i juni 1982. I september 1983 var der 25,6 pct. flere end i september 1982. Oplysningerne foreligger ikke fordelt på alder, men viser en meget klar stigning.

Et andet udtryk for kommunernes stigende anvendelse af § 42 er, at udgifterne til hjælp efter bistandslovens § 42 nu er opbudgetteret, kan man sige, fra 700 mill. kr. i det oprinde-

lige finanslovsforslag til nu 780 mill. kr. Det tager vi som udtryk for, at det også har haft en positiv effekt, at vi i oktober måned sidste år udsendte en vejledning til kommunerne om anvendelse af § 42.

Carsten Andersen (SF):

Jeg vil godt takke ministeren for besvarelsen af spørgsmål nr. S 297. Jeg håber ikke, at det betyder, at ministeren ikke svarer på det forudgående spørgsmål.

Ministeren kommer ganske rigtig ind på, at kommunerne har rettet sig efter ministerens anvisninger om, at man i højere grad skulle satse på uddannelse af unge arbejdsløse, men det ændrer ikke det problem, at der er et stigende antal unge, der er låst fast på bistandshjælp, hvad ministeren også rigtigt er inde på.

Ministeren henviser til, at regeringens ungdomspakke vil hjælpe på nogle af disse problemer, men det er jo sådan, at regeringens ungdomspakke netop retter sig imod unge, der er inde i arbejdsløshedssystemet. Jeg har ikke set nogen forslag, der retter sig mod unge, der er på bistandshjælp. Derfor vil jeg godt spørge: kommer der noget i regeringens ungdomspakke, som retter sig imod unge, der er på bistandshjælp?

Endelig vil jeg spørge vedrørende den gruppe unge, der, hvad ministeren var enig i, er låst fast på bistandshjælp, om man vil gøre en yderligere indsats for dem, på samme måde som man har opfordret til en øget anvendelse af § 42.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg kan sige til spørgeren, at jeg også har undret mig over, at jeg skulle svare på spørgsmål nr. S 297 før nr. S 296, men det følger jo af dagsordenen.

Hvad angår de direkte spørgsmål, der er stillet her i anden omgang, vil jeg sige, at forslagene i ungdomspakken retter sig klart også imod unge på bistandshjælp, derom er der ingen tvivl. Det er alle unge arbejdsløse, og vi ved, at netop blandt de unge er der mange, som ikke har været medlem af en arbejdsløshedskasse og derved er på bistandshjælp. Der er naturligvis potentielle modtagere af de tilbud, det gælder de mange nye pladser i undervisningsministerens regie, og det gælder f.eks. det forslag fra arbejds-

[Socialministeren]

nisterens side, der er til behandling i folketinget, om omskolingstilbud til unge under 25 år, så vi forventer helt klart en forstærket indsats også over for unge på bistandshjælp.

Det næste hovedproblem, som spørgeren tangerer, er spørgsmålet om koordinationen, hvordan vi får disse tilbud ud til de unge, eksempelvis dem, der er på bistandshjælp, som måske er fjernest fra de tilbud, der er lagt op til. Her kommer koordinationsvirksomheden i kommunerne ind som noget afgørende, og det er baggrunden for, at vi, som jeg nævnte det, fører forhandlinger med kommunerne om, hvordan vi kan få koordineret indsatsen over for den samlede gruppe af unge, så der bliver mulighed for, at de kommer ind under de tilbud, som kommer til at ligge på bordet i de kommende måneder.

Carsten Andersen (SF):

Jeg synes, det er meget tiltalende, at ministeren giver tilsagn om en forstærket indsats over for de unge, der er strandet på bistandshjælp og ikke kan komme videre.

Men jeg vil godt spørge ministeren: lyder det samme omkvæd til denne forstærkede indsats, som der har lydt til en række andre af regeringens initiativer over for ungdomsarbejdsløsheden: at det skal ske uden kapacitetsforøgelse og uden ekstraomkostninger?

Socialministeren (Palle Simonsen):

Nu er det jo ikke rigtig mit bord at svare på spørgsmålet om selve indsatsen over for ungdomsarbejdsløsheden. Det er undervisningsministeren og arbejdsministeren, der i første række står for det. Men da jeg har deltaget i drøftelserne, vil jeg godt sige, at der er tale om konkret at stille et væsentlig øget antal uddannelsespladser til rådighed. Der er tale om et nyt initiativ vedrørende omskolingstilbud, så det ligger konkret på bordet.

Og hvad angår indsatsen i socialforvaltningerne – hvis det er det, spørgeren sigter til – har det jo vist sig i praksis, som jeg nævnte i min første besvarelse, at der gud ske lov sker øget anvendelse af § 42, og det er sket inden for de eksisterende ressourcer. Derfor ser jeg ret optimistisk på situationen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 296

17) Til *socialministeren* af:

Carsten Andersen (SF):

»Har ministeren haft indflydelse på undervisningsministerens nedskæring af socialrådgiveruddannelsen med 35 pct., og finder socialministeren nedskæringen af socialrådgiveruddannelsen i overensstemmelse med ministerens ønske om bedre og hurtigere sagsbehandling samt i overensstemmelse med ministerens ønske om en øget indsats med henblik på at styrke det sociale netværk?«

Socialministeren (Palle Simonsen):

Hvad angår baggrunden for reduktionen af optagelseskapaleten ved socialrådgiveruddannelsen, vil jeg henvise til, hvad undervisningsministeren om nogle minutter skal svare spørgeren. Vi er naturligvis enige om de ting, der foregår på dette område. Jeg vil derfor alene beskæftige mig med den del af spørgsmålet, der vedrører ønsket om en bedre publikumsbetjening og ønsket om en øget indsats for at styrke det såkaldte sociale netværk.

Det er korrekt, at der i regeringens moderniseringsprogram indgår en kampagne for en forbedret publikumsbetjening i den offentlige sektor. Forberedelserne er i fuld gang i samarbejde med de kommunale organisationer. Indholdet af kampagnen er endnu ikke endeligt fastlagt, men det er tanken, at kampagnen skal indgå i den almindelige omstillingsproces, der tilsigter at lette presset på de offentlige ressourcer, bl.a. ved en bedre udnyttelse af ressourcerne hos den enkelte selv, hos familien og de private organisationer.

Det er min helt klare opfattelse, at regeringens samlede initiativer – herunder den økonomiske politik – vil bidrage til at lette presset på den sociale sektor. For at omstillingen kan lykkes, er det imidlertid tvingende nødvendigt, at alle tager et medansvar, også de professionelle og deres organisationer. Jeg kan sige, at socialarbejderne ikke behøver at føle sig truet på deres job på grund af denne omstillingsproces. Situationen understreger klart, at vi har behov for de mennesker, der i dag er ansat i den offentlige sektor.

Men hvis omstillingen på det sociale område skal lykkes – og det er tvingende nød-

[Socialministeren]

vendigt for at bevare det høje niveau i vor sociale forsyning på et tidspunkt med knappe økonomiske ressourcer – er det imidlertid også nødvendigt, at viljen til den omstilling, som skal gøre hele vor sociale sektor mere publikumsvenlig, er til stede. Jeg kan sige det meget enkelt: særinteressernes tid er forbi.

Carsten Andersen (SF):

Må jeg forstå ministerens svar sådan, at undervisningsministeren faktisk kunne lukke de sociale højskoler og dermed ophøre med at uddanne socialrådgivere, uden at socialministeren havde nogen indflydelse eller nogen viden om det?

Det lyder næsten, som om ministeren mener, at en bedre publikumsbetjening skal bestå i selvbetjening i socialforvaltningerne. Det kan jeg dårligt forestille mig socialministeren mener.

Men hvordan forestiller socialministeren sig, at man skulle få aktiveret klienterne i socialforvaltningerne, hvis ikke man kommer om på den anden side af skranken, kommer ud dér, hvor klienternes situation egentlig er, og giver dem støtte i den daglige funktion, hvis ikke der er tid til både at få normaliseret forholdene på den ene side af skranken og at få personer til at gå ud på den anden side af skranken? Ligger der det i en bedre publikumsbetjening?

Erik B. Smith (S):

Forestiller ministeren sig, at en omstilling, en styrkelse af det sociale netværk kan ske uden personalemæssige ressourceforøgelser i den pågældende sektor? Jeg har forstået ministeren således, at hvad der sker på det økonomiske og uddannelsesmæssige område er nøje i overensstemmelse med, hvad der sker på det socialpolitiske område.

Derfor vil jeg gerne spørge ministeren: hvordan rimer ministerens oplysninger her i spørgetiden med det, ministeren siger i den redegørelse, han har lagt frem i folketinget, og som vi senere i dag skal debattere, hvor ministeren helt klart siger, at han forestiller sig, at der f.eks. til praktiserende læger kan knyttes socialrådgivere og psykologer?

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg kan sige til hr. Carsten Andersen, at der naturligvis – det sagde jeg også i mit før-

ste svar – er overensstemmelse mellem undervisningsministeren og undertegnede, hvad angår selve uddannelsen.

Bedre publikumsbetjening er ikke lig med selvbetjening. Det er en misforståelse at opfatte det på den måde. Det, det drejer sig om – det bliver også en delvis besvarelse til hr. Erik B. Smith – er i realiteten at prøve at finde nogle nye metoder til at gøre betjeningen i den sociale sektor mere menneskelig og mere publikumsvenlig. Det skal vel at mærke foregå på grundlag af de eksisterende økonomiske ressourcer, og det er her, nytænkningen skal ind i billedet.

Det er jo ingen kunst at ændre på tingene, hvis man kan udvide personalet, men der er ikke plads til at udvide personalet. Forudsætningen for, at vi kan fastholde det sociale serviceniveau, vi har på nuværende tidspunkt, er derfor, at vi gennem nytænkning udnytter det eksisterende personale på en bedre måde, og det gør vi ved at åbne i forhold til eksempelvis det sociale netværk.

Jeg skal ikke gå ind på – det tillader den tid, der er til rådighed i spørgetiden, ikke – de mere brede perspektiver i det her, det kan vi vende tilbage til i en anden debat. Jeg skal bare sige, at der er mange forsøg i gang her, der klart viser, at ved en omstilling kan man udnytte ressourcerne bedre og samtidig gøre betjeningen mere menneskevenlig.

Må jeg sige til hr. Erik B. Smith, at jeg ser ikke, at det har så meget med alkoholredegørelsen, som vi skal diskutere senere, at gøre. Det, vi lægger op til her, er i virkeligheden at prøve, igen inden for de eksisterende ressourcer, at forstærke indsatsen, og det er unægtelig en kunst, uanset om vi ser det specielt i relation til alkoholområdet eller vi ser det i forhold til den sociale sektor som helhed.

Når jeg måske lidt stærkt sagde ved afslutningen af min første besvarelse, at særinteressernes tid er forbi, så er det, fordi det ikke kan nytte at holde bastionerne, de enkeltområder, man repræsenterer. Man må prøve at leve op til den udfordring, der består i inden for de eksisterende ressourcer gennem nytænkning at få tingene til at fungere mindst lige så godt som i dag og i første række til større glæde for borgerne.

Carsten Andersen (SF):

[Carsten Andersen]

Jeg er glad for, at ministeren siger, at der er overensstemmelse mellem socialministeren og undervisningsministeren. Så ved den ene hånd da, hvad den anden laver. Så må det sådan set også være i overensstemmelse med socialministeren og hans socialpolitik, at der skal ske en 35 pct.s nedskæring af de sociale uddannelser.

Jeg kan bare ikke få det til at hænge sammen med ministerens udsagn om, at den sociale standard, vi har i øjeblikket, skal fastholdes, og at den ikke skal skæres ned, for det er det, der ligger i undervisningsministerens forslag.

Nu vel, vi skal finde nye metoder. I morges i uddannelsesudvalget kom der en deputation, der fortalte, at den nedskæring, der sker på de sociale højskoler, betyder, at den forskning og det arbejde, der udføres inden for det sociale område for at finde nye metoder, vil blive udhulet, vil blive stoppet. Det stopper sådan set arbejdet med at finde nye metoder, som socialministeren i anden sammenhæng har rost socialrådgiverstanden for, nemlig at arbejde for at finde nye veje.

Socialministeren vender gang på gang tilbage til, at særinteressernes tid er forbi. Jeg vil da godt spørge ministeren, om ikke han opfatter det som særinteresser, at private organisationer, f.eks. Ensomme Gamles Værn, har aktiviteter, som bliver plejet og understøttet af den politik, ministeren lægger op til.

Erik B. Smith (S):

Kan ministeren ikke forklare os, hvad han mener med udtrykket »eksisterende ressourcer«, når der faktisk sker en nedskæring af uddannelseskapaciteten på de sociale uddannelser, når der faktisk sker en forringelse af kommunernes økonomiske muligheder for at føre socialpolitik på ældreområdet og en lang række andre områder, som de finansierer over bloktilskuddene?

Socialministeren (Palle Simonsen):

Lad mig for det første sige, at når jeg fastholder, at den sociale standard ikke skal forringes, så hænger det sammen med, at vi her er tvunget til at finde nogle nye metoder, al den stund vi f.eks. ved, at antallet af ældre vokser og der derfor er stigende behov. Det er ikke et spørgsmål om at tage noget fra

nogen. Det er et spørgsmål om at afdæmpe væksten af offentligt ansatte i de kommende år. Der turde ikke være nogen som helst tvivl om, at det er regeringens politik. Det er derfor, jeg siger, at der ikke er nogen, der i dag behøver at føle sig truet på deres job, men det er klart, at man ønsker at dæmpe væksten i de kommende år.

Når hr. Erik B. Smith taler om de reduktioner, der finder sted i forhold til kommunerne, vil jeg godt sige, at de forslag om bloktilskud, indenrigsministeren har præsenteret for folketinget, indeholder en meget klar bestemmelse om, at det ikke skal ændre aktivitetsniveauet. Det er uændret skat og uændret aktivitet, der er grundfilosofien bag de forslag, der er fremsat for folketinget, og der er derfor fuld overensstemmelse mellem det og det, jeg fastholder på det sociale område.

Når jeg stadig væk taler om dette med særinteresserne, så er det, fordi jeg så gerne ville frem til, at vi kunne diskutere mere åbent, hvordan man med den eksisterende personalekapacitet kan prøve at gøre tingene på en anden og mere fleksibel måde. Jeg har – det kan jeg bekræfte over for hr. Carsten Andersen – stor respekt for, hvordan masser af socialrådgivere positivt går ind i den debat, og det er jeg kun meget taknemlig for og interesseret i skal videreudvikles.

Carsten Andersen (SF):

Når ministeren siger, at den sociale standard ikke skal forringes, og at væksten af offentligt ansatte skal afdæmpes i de kommende år, hvordan harmonerer det så med regeringens budgetredegørelse i 1983, hvori man direkte peger på, at der skal ske en nedskæring af antallet af offentligt ansatte?

Det er også i kommunernes perspektivplan nu direkte indføjet, at på det sociale område skal antallet af personer nedskæres, også fordi der ikke må ske en standardglidning. Man anvender det udtryk i kommunernes perspektivplan og nu også her, at der direkte skal ske en nedskæring af antallet af offentligt ansatte på de sociale højskoler med en direkte forringelse af de sociale uddannelser og af nytænkningen inden for det sociale område til følge.

Socialministeren (Palle Simonsen):

[Socialministeren]

Jeg burde måske have sagt i anledning af nogle af de bemærkninger, hr. Carsten Andersen kom med i forbindelse med et tidligere spørgsmål, at når jeg taler om det sociale netværk, så tænker jeg ikke specielt på EGV, det vil jeg gerne understrege. Jeg tænker på det egentlige sociale netværk som det afgørende her.

Hvad angår spørgsmålet om udviklingen i personaletallet, må jeg stadig væk fastholde, at det er klart, som hr. Carsten Andersen nævner det, at standardglidningen skal ophøre, det er et væsentligt led i regeringens politik. Det er også klart, at der skal ske en reduktion af den vækst, som har fundet sted. Det har aldrig været sagt, at der skulle nedskæres i forhold til det faktiske antal, eksempelvis da regeringen tiltrådte, men der skal ske en betydelig reduktion af væksten af offentligt ansatte.

Når der tales om en reduktion af antallet af uddannede socialrådgivere i fremtiden, vil jeg for det første henvise til, hvad undervisningsministeren senere vil svare, dernæst sige, at når vi kører efter en planlægning, der går ud på en lavere vækst i de kommende år end forudsat, så er det klart, at der bliver brug for færre nye socialrådgivere i fremtiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 298

18) Til *undervisningsministeren* af:

Carsten Andersen (SF):

»Hvordan begrundes ministeren en reduktion af den samlede uddannelseskapa- citet inden for socialrådgiverfaget med 35 pct., og har ministeren før beslutningen om nedskæring af socialrådgiveruddannelsen med 35 pct. undersøgt behovet for en øget indsats over for de tiltagende problemer på landets bistandskontorer?«

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg går ud fra, at spørgeren, når han nævner, at vi skærer uddannelseskapa- citeten ned med 35 pct., tænker både på afviklingen af sociologuddannelsen på RUC – den afvikling startede jo allerede i 1982 før den nuværende regerings tiltræden – og på beslutningen i år om at nedskære uddannelseskapa-

teten på socialrådgiveruddannelsen ved de sociale højskoler og AUC med 95 optagelses- pladser.

Baggrunden for disse beslutninger er, som det tidligere er meddelt i en pressemeddelelse, socialrådgivernes beskæftigelsessituation og ønsket om at opnå den bedst mulige udnyttelse af bevillingen til de videregående uddannelser ved flytning af ressourcer fra arbejdsløshedsfag til beskæftigelsesfag.

Når ministeriet vurderer beskæftigelsessituationen, tages der udgangspunkt i foreliggende opgørelser over arbejdsløshed, prognoser over det fremtidige udbud af socialrådgivere og mere kvantitative vurderinger af arbejdsmarkedets mulighed for at optage udbuddet.

Vi kan vanskeligt undersøge behovet for øget indsats på landets socialkontorer, og vi beslutter jo heller ikke, om et eventuelt behov skal dækkes ved ansættelse af flere socialrådgivere. Mere kvalitative ændringer, som endnu ikke er slået igennem på arbejdsmarkedet eller har fået en så konkret form, at et eventuelt gennemslag kan vurderes, kan i øvrigt vanskeligt indgå i ministeriets overvejelser. Det siger jeg bl.a. med henblik på begrundelsen for et af de spørgsmål, der her er stillet.

Om arbejdsløsheden kan jeg oplyse, at antallet af ledighedsramte socialrådgivere pr. 1. oktober 1983 er opgjort til 889 eller 17,3 pct. af de i alt 5.127 medlemmer af socialrådgivernes arbejdsløshedskasse. Antallet af ledighedsramte var i oktober 1982 opgjort til 701 og er altså til oktober 1983 steget med 188 personer eller 27 pct. Opgjort ud fra det totale udbud af socialrådgivere var der i oktober 1982 10,4 pct. arbejdsløse af i alt 6.700 og i oktober 1983 12,5 pct. arbejdsløse af i alt 7.100.

Både ministeriets prognose over udbuddet af socialrådgivere og prognosen, som uddannelsesinstitutionerne og Socialrådgiverforeningen har udarbejdet, viser endvidere, at selv med en reduktion af tilgangen til socialrådgiveruddannelsen vil antallet af færdigudannede socialrådgivere stige kraftigt fremover. Der er ingenlunde tale om, at der nu bliver balance, tværtimod, der bliver meget stor arbejdsløshed også med de nuværende optagelsestal.

Carsten Andersen (SF):

[Carsten Andersen]

Jeg skal takke ministeren for svaret. Jeg vil da godt spørge ministeren, om man i undervisningsministeriet har medinddraget de undersøgelser og de projekter, som bl.a. undervisningsministeriet selv har været med til at bevilge penge til, vedrørende andre beskæftigelsesområder for socialrådgivere. Her har man peget på og er også i gang med at udvikle en række nye ansættelsessteder for socialrådgivere.

Det er jo sådan, at efter den opbremsning, der er sket i kommunernes ansættelsestakt på grund af ændring i bloktilskud osv., er ansættelsesbilledet ændret fra en offentlig ansættelse til ansættelser inden for boligsektoren, på boligbyggeriområdet, inden for fagforeningsområdet og også inden for andre erhvervsområder. Har man i undervisningsministeriet taget dette med i betragtning?

Endelig vil jeg spørge: er de procenttal, som ministeren her refererer til, opgjort efter den samme opgørelsesmetode, CRAM-metoden, som man bruger inden for arbejdsformidlingsområdet?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det allersidste tør jeg ikke svare på, men det vil jeg da kunne skaffe spørgeren at vide skriftligt.

Hvad angår spørgsmålet, om vi nu har husket, at en socialrådgiver også kan ansættes andre steder end på de mest traditionelle beskæftigelsesområder, vil jeg sige, at på det punkt er vi nødt til at gøre, som vi gør i den øvrige beskæftigelsesstatistik for færdiguddannede. Vi laver prognosen for de traditionelle beskæftigelsesområder, og så ser vi, at der er et enormt overskud. Selvfølgelig ved vi godt, at nogle af disse, specielt hvis der i øvrigt bliver en god beskæftigessituation i landet som helhed, vil finde beskæftigelse som højskolelærere og aftenskolelærere og ansatte i informationssekretariater og forskelligt andet. Det kan man selvfølgelig formode.

Men jeg gør opmærksom på, at den mulighed har socialrådgiverne haft i mange år, og der er ingen grund til at tro, at det pludselig ekspanderer voldsomt. Derfor kan jeg forsikre spørgeren om, at der vil være al mulig grund til at sætte alle sejl til for at få socialrådgiverne ansat andre steder end på sociale kontorer. For, som jeg vil nævne i forbindelse med det kommende spørgsmål og også

allerede har været inde på, er der altså udsigt til en helt uhyggelig arbejdsløshed på det felt.

Jeg mener, man ville kunne kritisere den undervisningsminister, som ikke sørgede for at få flyttet et minimum af ressourcer fra arbejdsløshedsfag til beskæftigelsesfag, når vi nu er så helt sikre på, at der bliver problemer på dette felt. Jeg tror i virkeligheden, det er til fordel for socialrådgiverne selv. Jeg vil gøre opmærksom på, at f.eks. Danmarks Lærforening har støttet en lignende politik, når det gælder læreruddannelsen, og det på trods af at arbejdsløsheden for uddannede folkeskolelærere jo er meget lavere. Jeg tror kun, den er en fjerdedel af, hvad den er for socialrådgivere.

Carsten Andersen (SF):

Jeg ville ønske, at det inden for det sociale område var sådan, som det er inden for folkeskoleområdet, at klienterne, eleverne, bliver færre og færre. Men sådan er det jo ikke gået selv med socialministerens hjælp. Tværtimod er vi inden for det sociale område i den beklagelige situation, at der bliver flere og flere klienter, selv om man fra regeringens side har søgt at begrænse det og søgt at komme med mange forsikringer om, at der skulle ske noget andet.

Jeg vil godt anholde, at undervisningsministeriet alene har interesseret sig for prognosen for traditionelle beskæftigelsesområder. Den borgerlige regering er jo kommet med opfordringer til nytænkning, at organisationerne skulle prøve at finde nye veje. Vi skulle virkelig gå ud og lede med lys og lygte. Det er mig bekendt, at Dansk Socialrådgiverforening også er draget ud med lys og lygte for at finde andre steder. Vi har fået nedsat en projektgruppe – det er jo det, man gør nu om stunder, når man skal finde nye veje – og vi er kommet med en lang række forslag til, hvor man kunne udbygge ansættelsesområderne.

Som det vil komme frem i debatten under et senere punkt på dagsordenen, kommer socialministeren med en lang række initiativer inden for alkoholområdet og peger på, at der må ske en styrkelse af det sociale netværk, af de private organisationer. De private organisationer ved netop, at de skal have fat i professionelle folk for at støtte, at dette

[Carsten Andersen]

kommer i gang. Det er ikke, fordi vi er tilhængere af, at dette skal lægges ud til private organisationer, men når det nu engang er sådan, at regeringen har flertal for den politik, må vi jo støtte, at de ting sker på den bedst mulige og mest professionelle vis.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren: er det sådan, at organisationer, som virkelig tager til efterretning, at man skal prøve at søge nye veje, bare får denne her i nakken med, at prognosen ser ikke så godt ud, vi har fået nogle tal fra arbejdsløshedsstatistikken, og dem lægger vi så til grund, idet vi holder os til det traditionelle område – som vi i øvrigt er i fuld gang med at beskære – og derfor må vi lukke for uddannelsen. Er det den måde, man belønner organisationerne, der arbejder på at finde nye veje, på?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne forsikre spørgeren om, at vi ikke vil nøjes med at sænke uddannelseskapa- citeten på områder, hvor der er problemer med beskæftigelsesmuligheder. Vi vil også gøre det andet, spørgeren efterlyser, nemlig være positivt stemt over for bestræbelser i retning af f.eks. at lægge nye uddannelsesele- menter ind, som kan sigte mod nye beskæfti- gelsesområder og andet af samme art. Det er jo det, vi gør alt hvad vi kan for at opfordre til på universitetet, og der vil muligvis også komme visse initiativer inden for lærerud- dannelsen.

Carsten Andersen (S):

Et sidste spørgsmål: er det undervisnings- ministeren ubekendt, at der i modsætning til, hvad der sker på folkeskoleområdet, sker en udvidelse af klienttallet inden for den sociale sektor?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg ser intet som helst tegn på, at der vil ske en sådan udvidelse. Det tror jeg heller ikke socialministeren gør. Senest er arbejds- løshedsprognoserne blevet justeret kraftigt nedad her i landet, så det tror jeg slet ikke.

Og selv om det skulle ske, at de værste spådomme går i opfyldelse – somme tider har man jo indtryk af, at der er nogle, der næsten ønsker, de skal gå i opfyldelse – vil der være rigeligt med socialrådgivere i en hvilken som helst situation, for arbejdsløshe-

den bliver enorm. Den er steget fra godt 10 pct. til godt 12½ pct. på bare et enkelt år. Det siger lidt om, hvor få af de nyuddannede der overhovedet får beskæftigelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 299

19) Til *undervisningsministeren* af:

Carsten Andersen (SF):

»Kan ministeren give en uddybende for- klaring på prognosen for udbuddet af social- rådgivere frem til år 2000, som ministeren skriftligt redegjorde for i et svar til medlem af folketinget Karl Nielsen i august 1983?«

Skriftlig begrundelse

Det er dokumenteret, at socialrådgivere er erhvervsaktive i gennemsnitlig 30 år, fra det 30. til det 60. år. Denne kendsgerning passer ikke rigtig med prognosen, ifølge hvilken der vil blive uddannet 13.300 socialrådgivere i årene fra 1983 (1. dimittendår) til 2000, som vil være enten erhvervsaktive eller arbejdsø- gende som socialrådgivere i år 2000.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det er korrekt, at undervisningsministeri- ets prognose fra efteråret 1983 viste, at det potentielle udbud af socialrådgivere og soci- onomer i år 2000 vil være godt 13.000 mod et niveau ved udgangen af 1982 på kun 6.700. Det er altså en fordobling på 18 år. Opgørelsen angik det potentielle udbud, som omfatter alle nulevende socialrådgivere og socionomer under 70 år, dvs. også dem, der permanent eller midlertidigt er uden for erh- verv.

Ministeriet har også – som i øvrigt uddan- nelsesinstitutionerne og Socialrådgiverfore- ningen – udarbejdet prognoser med alternati- ve forudsætninger om erhvervsfrekvens og kandidat- og pensionsalder. Størrelsen af det erhvervsaktive udbud i år 2000, som hr. Car- sten Andersen er inde på i begrundelsen for sit spørgsmål, vil afhænge af erhvervsfre- kvensens størrelse. En erhvervsfrekvens på 90 pct. medfører ca. 11.800 erhvervsaktive. Bliver frekvensen kun 80 pct., vil der blive tale om 10.500 erhvervsaktive. Jeg gør op- mærksom på, at der i dag altså er et udbud på 6.700. En formel nedsættelse af pensions-

[Undervisningsministeren]

alderen til 60 år eller en reel tilbagetrækningsalder på 60 år i år 2000 vil kun reducere det erhvervsaktive udbud med 500.

Kandidatalderen for socialrådgivere og sacionomer er siden 1975 steget fra ca. 25 år til 30 år. Dette forhold vil imidlertid først påvirke størrelsen af udbuddet, når kandidaterne, som er uddannet efter 1975, når afslutningen af deres erhvervsaktive periode. Det vil sige, at den effekt får vi først om 30 år.

En absolut minimumsprognose for det erhvervsaktive udbud af socialrådgivere, der bygger på en erhvervsfrekvens på 80 pct., en kandidatalder på 30 år og en pensionsalder på 60 år, vil således i begyndelsen af næste århundrede give en erhvervsaktiv bestand på over 10.000. Altså: selv om man hele vejen igennem er så optimistisk, man kan være, vil der stadig væk være over 10.000 i begyndelsen af næste århundrede mod i dag 6.000. Det viser, hvor stor en overkapacitet vi har.

En nedsættelse af optagelsestallet med 95, dvs. det, der er tale om nu her i år, vil kun reducere det erhvervsaktive udbud med godt 1.000 eller helt præcis 1.100, når vi kommer ind i det næste årtusind. Vælger vi alle de mest optimistiske forudsætninger, får vi således en erhvervsaktiv bestand på 9.000. Det er stadig væk en stigning på 50 pct. i forhold til i dag.

Selv om vi altså fastholder begrænsningen og accepterer alle hr. Carsten Andersens mest optimistiske forudsætninger, vil der alligevel blive en vækst i antallet af erhvervsaktive på 50 pct. i løbet af de næste 20 år.

Carsten Andersen (SF):

Jeg vil godt spørge ministeren om de alternative forudsætninger: er det sådan noget som dødsfald og bortgang fra erhvervet eller pensionering?

Jeg vil også spørge ministeren, om ministerens grundlag for de undersøgelser ligger på samme niveau som grundlaget for arbejdsløshedsstatistikken?

Maisted (FP):

Jeg har hørt på alle disse dystre forudsigelser for beskæftigelse af socialrådgivere, som ministeren har fremført. Derfor vil jeg godt spørge ministeren: hvornår agter han at stoppe den form for fejluddannelse af men-

nesker her i landet og stoppe det ressource-spild, der så tydeligt er tale om?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det første spørgsmål fra hr. Carsten Andersen var, om de alternative forudsætninger, jeg talte om, var noget med dødsfald og den slags. Nej. De optimistiske forudsætninger, jeg opstillede – og med optimistiske mener jeg de allermost beskæftigelsesfremkaldende forudsætninger – var for det første, at den gennemsnitlige socialrådgiver først bliver færdig, når vedkommende er 30 år, og at vedkommende derefter går af, allerede når vedkommende er 60 år. Selv om vi accepterer, at det erhvervsaktive liv derved er indskrænket til perioden fra 30 år til 60 år for en gennemsnitlig socialrådgiver, vil der alligevel være en stigning i bestanden på 50 pct. i forhold til i dag.

Videre spørger hr. Carsten Andersen, om det er det samme niveau, der ligger bag disse beregninger, som for arbejdsløshedsstatistikken i øvrigt. Det tror jeg på en vis måde ikke. Jeg har jo stået her og gjort helt nøje rede for, hvorledes vi har regnet det ud. Jeg synes ikke, der er noget skjult eller uklart. Vi har foretaget nogle beregningsforudsætninger, og dem har jeg nøje gjort rede for. Og tilmed har jeg sagt, at hvis ikke de holder, hvis det viser sig, at hr. Carsten Andersen får ret i, at de bliver ældre, før de er færdige, og at de går af noget før, så er det alligevel sådan, at der bliver stor arbejdsløshed. Jeg synes ikke, der er stukket noget under stolen. Hvad enten det ligner arbejdsministeriets beregninger eller ej, har jeg gjort rede for forudsætningerne i alle detaljer, der er ingen uklarhed. Mere synes jeg egentlig ikke jeg behøver svare på det.

Hr. Maisteds spørgsmål forstår jeg sådan set bedre, for hans spørgsmål går jo på: ja men kære undervisningsminister, meget tyder på, at du har en arbejdsløshed på 50 pct. blandt socialrådgivere selv under de mest optimistiske forudsætninger omkring år 2000. Det synes jeg da er et meget vigtigere spørgsmål. Ministre må jo ikke stille spørgsmål til folketingsmedlemmer. Det ville ellers være et godt spørgsmål at stille hr. Carsten Andersen efter al den energi, han har udvist her i dag.

Carsten Andersen (SF):

[Carsten Andersen]

Når jeg stillede spørgsmålet om de alternative forudsætninger, var det, fordi ministerens tal bygger på en fremskrivning af, hvor mange der er uddannet fra 1938 til 1982. Det er mig bekendt fra Dansk Socialrådgiverforening oversendt til undervisningsministeriet, at vi har lavet nogle undersøgelser over, hvad gennemsnitsalderen var, når man begyndte som erhvervsaktiv socialrådgiver, og hvornår man ophørte med at være erhvervsaktiv socialrådgiver. Men indimellem, i disse 30 år, sker der trods alt et vist frafald. Jeg er ikke sikker på, at socialrådgivere vil godtage undervisningsministerens forsikring om en udødelighed og en undgåelse af invalidepension eller andre frafald fra erhvervet i hele den mellemliggende periode. Ministerens tal er alene det helt potentielle udbud, hvis ikke der sker noget som helst frafald inden for den periode. Derfor er ministerens tal også forkert, når han når frem til år 2000 og siger, at der vil være disse 11.000 erhvervsaktive socialrådgivere. Har ministeren medregnet frafaldet i den 30 års periode i den erhvervsaktive alder?

Maisted (FP):

Jeg siger selvfølgelig tak til ministeren, fordi han syntes, det var et relevant spørgsmål, jeg stillede, men jeg fik jo ikke noget svar. Jeg vil gerne have at vide af undervisningsministeren: hvornår agter ministeren at stoppe en uddannelse, hvor vi altså producerer direkte til arbejdsløshed? Det vil sige, at vi bruger andre menneskers penge til en fejlinvestering her i samfundet. Jeg har forstået det sådan, at vi har rigeligt brug for de penge, vi overhovedet kan spare i dette samfund, som situationen er.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gøre hr. Carsten Andersen opmærksom på, at de tal, jeg nævnte, og som jeg kaldte de allerbeste optimistiske beskæftigelsesprognoser, bygger på en erhvervsfrekvens på kun 80 pct. Det normale er vel en erhvervsfrekvens på 90 pct., og hvis vi tager de 90 pct., vil der være en bestand på ikke 10.000, men 11.800.

De tal, hvoraf jeg drog den konklusion, at der er en vækst på 50 pct., forudsatte sandelig, at der kun er en erhvervsfrekvens på 80 pct. Det vil sige, at hver femte slet ikke bru-

ger sin uddannelse. Så man kan sandelig ikke sige, der ikke er taget højde for det. Men det kan godt være, jeg i fjerde omgang, da jeg svarede, glemte at nævne, at det var med i disse optimistiske prognoser, at der kun var en erhvervsfrekvens på 80 pct. Det normale er nemlig 90 pct.

Til hr. Maisted vil jeg sige, at man kan godt blive lidt deprimeret, når man studerer disse beskæftigelsesprognoser. Vi har jo disse enorme bølgebevægelser inden for hele området. Vi kender alle diskussionen om lærerne, hvor det var sådan, at den normale fornyelse, når man har en bestand på omkring 70.000 folkeskolelærere, er et sted mellem 2.000 og 3.000. Lige for tiden producerer vi et sted mellem 1.000 og 2.000; vi er altså nede i nærheden af halvdelen af det normale, og alligevel er der enorm arbejdsløshed. Det betyder, at når vi kommer 20 år frem, får vi faktisk brug for måske mellem 3.000 og 4.000 nye lærere hvert år, hvis man holder bestanden konstant.

Noget lidt tilsvarende har vi her på socialrådgiverområdet, hvor gennemsnitsalderen ligesom i folkeskolen er ganske lav, fordi vi fik hele den enorme vækst i 1960'erne og 1970'erne. Langt de fleste er mellem 30 og 45 år. Senere hen vil det ændre sig. Omkring år 2010 vil der muligvis være socialrådgivermangel. Det er de bølgebevægelser, vi har.

Vi gør det, at vi sørger for, at institutionerne overvintrer på så lavt et blus som muligt. Jeg gør opmærksom på, at ved denne aktion, der er foretaget nu, er der sparet hele 8 mill. kr. på årsbasis. Det er et ganske stort hug. Det er en vanskelig opgave, og man må have forståelse for, at det er svært. Hvad der skal ske i de kommende år, ved jeg ikke, men jeg har til hensigt at søge at lave en overvintringsløsning, ligesom vi har på folkeskoleområdet, for at vi ikke skal få alt for kraftig en siksakkurs.

Jeg vil gerne til allersidst nævne, at tager man en forsamling af 50-årige danskere og spørger: »Hvor mange af jer er uddannet til det arbejde, I har i dag?«, så tror jeg, det er betydelig under halvdelen i de fleste forsamlinger. Det er det håb, vi har, at også en socialrådgiver trods alt har fået en uddannelse, der har almen værdi, og som kan bruges andre steder end lige på et socialkontor. På det punkt er jeg for så vidt enig med hr. Carsten Andersen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 301

20) Til *undervisningsministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvorfor har ministeren afvist den i UNESCO den 23. november 1983 enstemmigt vedtagne appel til alle medlemsstater om den 22. marts 1984 kl. 12.00 at afsætte et minut til, at alle mænd, kvinder og børn standser deres aktiviteter og i enighed demonstrerer deres ønske om fred, international forståelse og universelt samarbejde?«

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Til orientering om baggrunden for den UNESCO-resolution om et minuts stilhed den 22. marts 1984, som hr. Pelle Voigt henviser til i sit spørgsmål, kan jeg oplyse, at forslaget ikke blev vedtaget ved en afstemning i UNESCO, men at det sammen med en række andre forslag indgik i en større pakke, som blev forelagt UNESCOs 22. generalkonference, og som dér blev taget ad notam en bloc.

Den danske delegation og en række andre vestlige delegationer fandt forslaget temmelig indholdsløst, og man fandt det i modstrid med vore landes traditioner for at overlade sådanne tilkendegivelser til borgerne selv. Man fandt dog ikke anledning til at modsætte sig forslaget.

På denne baggrund har jeg ikke fundet anledning til at tage initiativ til en efter min mening lidt tom demonstration. Det er min opfattelse, at det arbejde, der i ministeriet gøres ved hjælp af lærerkursus og ved hjælp af det, der står i læseplanerne for bl.a. samtidsorientering, er betydelig vigtigere, når det gælder at skabe forståelse for internationale forhold.

Pelle Voigt (SF):

Jeg vil gerne spørge, om Danmark på den pågældende UNESCO-konference tog forbehold over for dette punkt i den erklæring, som man dér blev enige om, eller om man forlod konferencen efterladende det indtryk, at denne erklæring var en sag, som Danmark faktisk ville arbejde for.

Jeg forstår, at ministeren anser freds demonstrationer af denne art for tomme og

indholdsløse, og det synes jeg er tragisk. Jeg deler i denne sammenhæng i langt højere grad UNESCO-vedtagelsens holdning.

Men jeg kunne også godt tænke mig at spørge, hvordan beslutningen om ikke at foretage sig noget i denne sag egentlig formelt er truffet, idet jeg forstår, at diskussionen om denne sag slet ikke har været ført i UNESCOs nationalkommission i Danmark, men øjensynlig imellem nationalkommissionens generalsekretær, hr. Niels E. Ravn, og undervisningsministeren, der i fællesskab, ser det ud til, har fundet ud af, at man ikke skal foretage sig noget i denne sag.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om det er i overensstemmelse med almindelig praksis, at man afgør spørgsmål i UNESCOs nationalkommission på den måde. Mig forekommer det ærlig talt lidt besynderligt.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Der er jo ikke tale om, at jeg sætter en UNESCO-anbefaling ud af kraft. Den anbefaling gælder jo. Jeg mener blot, at det principielt er betænkeligt – og den betænkelighed deler jeg med en række andre vestlige lande – at statsmagten på den måde bruger det offentlige skolesystem i bestemte sagers tjeneste.

Jeg kan da godt være helt enig i, at det allervigtigste spørgsmål er bevarelse af freden. Hr. Pelle Voigt må altså tro, at det er vi, der i øvrigt er uenige med SF om forsvarspolitikken, faktisk også meget optaget af. Vi betragter både EF og hjemmeværnet og NATO som noget, der alt sammen har til hovedformål at sikre freden og hindre en gentagelse af det ragnarok, vi har været stillet over for flere gange.

Vi mener blot ikke, at man skal bruge skolevæsenet og bruge de offentligt ansatte lærere på denne måde. Det plejer vi jo ikke at gøre i Danmark, ganske som statsmagten jo ikke har bestemte lærebogsmaterialer, og ganske som der jo er undervisningsfrihed og kommunerne selv kan vælge deres læseplaner. Der er noget udansk ved en sådan statslig aktion. Jeg synes også, aktionen er mere imponerende, når de kommer spontant, end når de kommer på befaling af en minister. Ærlig talt, det tror jeg også hr. Pelle Voigt er enig med mig i.

[Pelle Voigt]

Pelle Voigt (SF):

Det sidste er jeg bestemt helt enig med ministeren i, men jeg har heller ikke kunnet læse UNESCOs anbefaling sådan, at ministeren skulle udstede ordre om, at skolebørn skulle rejse sig og demonstrere for freden, eller at nogen andre skulle gøre det – det er jo en opfordring til hele befolkningen – men derimod som en opfordring til, at ministeren skulle anbefale, at folk foretog sig sådan noget, hvis de i øvrigt havde lyst og lejlighed til det. Det er jo en politisk beslutning, som en minister kan vælge at stille sig bag eller ikke. Jeg er helt overbevist om, at hvis ministeren opfordrer folk til at tilkendegive deres mening om forskellige ting her i landet, vil de, der synes, at det er en god måde at tilkendegive deres mening på, gøre det, og de, der ikke synes, det er en god måde, vil lade være. Det må vel sådan set være det rimelige.

Jeg fik ikke svar på mit spørgsmål om, om Danmark faktisk tog forbehold over for denne anbefaling i UNESCO eller man bare sad og nikkede tavst og så tog hjem efterladende folk dernede i den tro, at nu ville ministeren og andre anbefale det her – for så bagefter tværtimod at gribe til det stik modsatte, nemlig at betegne det som en tom demonstration og – hvis jeg ikke har misforstået ministeren helt – nærmest fraråde folk at gøre sådan noget. Det kan jo være, at nogen gør det alligevel, men så er det øjensynlig nærmest imod ministerens anbefaling.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg har kun sagt, at jeg finder forslaget om, at den danske stat skal tage initiativ til eller anbefale noget sådant, udansk og lidet stemmende med vestlige liberale traditioner, hvor statsmagten ikke laver aktioner på borgernes vegne.

Det er det eneste, jeg har sagt. Det beder jeg om at man bemærker.

Som jeg sagde allerførst i mit første svar, tog Danmark ikke noget forbehold, og det gjorde de andre lande, der var skeptiske, heller ikke. Hvorfor gjorde vi ikke det? Fordi der var tale om en henstilling, som ikke forpligtede regeringerne på nogen som helst måde. Ellers var jeg jo blevet spurgt, men jeg blev ikke spurgt. Det var, fordi det var en henstilling, som ikke på nogen måde forplig-

tede staten til at omsætte det til statslige anbefalinger.

Pelle Voigt (SF):

Det var i hvert fald et svar, og det takker jeg for. Det synes jeg i og for sig er et sammenhængende svar, selv om jeg ikke er enig i ministerens holdning.

Men jeg bliver nødt til at gentage mit andet spørgsmål. Ud over ministeren som minister eksisterer jo denne nationalkommission for UNESCO, og jeg forstår, at kommissionens generalsekretær har udsendt et notat, hvor man nærmest fraråder at deltage i dette eller i hvert fald ikke følger UNESCOs anbefaling, og det til trods for at der i nationalkommissionen øjensynlig slet ikke har været nogen drøftelse om sagen. I stedet henviser generalsekretæren til en drøftelse med ministeren om ministerens holdning. Hvis det er ministerens holdning, der ligger til grund for, at der ikke er kommet en sådan anbefaling fra UNESCOs nationalkommission, synes jeg, det er en ganske stærk politisk manifestation fra ministerens side.

Jeg vil altså godt gentage mit spørgsmål, om det er i overensstemmelse med almindelig praksis, at ministeren på den måde gør sin indflydelse gældende over for UNESCOs nationalkommission. Jeg finder det, som jeg tidligere sagde, besynderligt.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg har overhovedet ikke påvirket nogen som helst i UNESCOs nationalkommission. Det ville da være mærkeligt, hvis ikke jeg fik forelagt den sag med nogle bemærkninger fra de afdelinger i ministeriet, som har med sagen at gøre. Ud fra de bemærkninger, jeg får, træffer jeg min beslutning, og jeg har ansvaret for det hele, uanset hvad der står i eventuelle notater, som jeg i øvrigt overhovedet ikke kan huske.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 294

21) Til fiskeriministeren af:

Lohmann (S):

»Vil ministeren tage initiativ til, at en person, som gennem flere år har drevet fritidsfiskeri, kan få mulighed for at fortsætte som

[Lohmann]

deltidsfisker for senere hen at blive erhvervsfisker?»

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet må ses på baggrund af et lokalt øproblem, hvor en fritidsfisker gerne vil supplere et deltidssommerjob med et job som deltidsfisker fremfor at skulle være henvist til dagpenge.

Fiskeriministeren (Grove):

Det er selvfølgelig ikke overraskende, at de begrænsninger, der blev gennemført i 1978 i den hidtidige frie adgang til erhvervsfiskeriet, skaber visse problemer, men meningen var dengang at beskytte erhvervsfiskeriet, fordi man kunne forudse visse problemer. Når vi tænker på, at vi i dag har registreret ca. 100.000 fritidsfiskere, er jeg alvorligt bange for, at hvis vi begynder at lukke op for en kategori af fritidsfiskere med fri overgang til erhvervsfiskeriet, vil det få uanede konsekvenser for hele vores erhvervsfiskeri. Det vil give betydelig flere problemer, end vi har i øjeblikket, og det er jo ellers ikke så få.

Endelig vil der også rejse sig det spørgsmål – især når det er én, der også får dagpenge – at man ikke kan oppebære retten til dagpenge, hvis man går over og bliver fisker.

Man bør derfor efter min mening ikke gå videre i den retning, end vi gør i det forslag, vi behandler i landbrugs- og fiskeriudvalget i øjeblikket, hvor jeg får nogle forskellige dispensationsmuligheder for forskellige kategorier. Videre tror jeg ikke det er klogt at gå.

Lohmann (S):

Jeg takker ministeren for svaret, selv om det ikke er tilfredsstillende. Jeg vil nok sige, at det er virkelig et problem. Problemet blev jo stærkt berørt i forbindelse med vor drøftelse af de specielle øproblemer, der blev debatteret i forrige samling. Dengang var der i samtlige partier, en positiv vilje til at løse de forskellige problemer. Her er et eksempel, hvor det virkelig går ud over nogle personer, som vitterlig hellere ville skaffe sig et job end gå på bistandskontoret.

Jeg må sige, at erhvervsfiskerne i de områder, jeg har kendskab til, ikke har spor imod disse deltidsfiskere, tværtimod vil det hjælpe det erhverv rundt omkring.

Jeg vil gerne bede ministeren svare mig på, om det virkelig er sådan, at der skal specielle kvalifikationer til at kunne fiske. Det er trods alt sådan efter min erfaring, at har man været fritidsfisker igennem nogen tid og fundet ud af, at det er noget, man har forstand på, skulle der være grundlag for at få en levevej ud af det.

Fiskeriministeren (Grove):

Det er ikke svært at blive erhvervsfisker, det kræver bare, at man tager arbejde inden for fiskeriet 1 år, så kan man blive erhvervsfisker. Efterhånden bliver fiskeriet også meget specialiseret. De gældende regler er gennemført under en socialdemokratisk fiskeriminister i 1978, og det var efter et meget tæt samarbejde med erhvervet, også et meget tæt samarbejde med de forskellige fritidsorganisationer. Vi har nu fremsat et forslag, der lemper lidt på det, også efter meget nøje samtaler med erhvervet.

Jeg ved ikke, om jeg skal fortolke begrebet deltidsfisker som bierhvervsfisker. I selve lovgivningen er jeg ikke bekendt med at der findes et begreb, der hedder deltidsfisker. Vi har to begreber, fritidsfiskere og bierhvervsfiskere, og jeg har i det lovforslag, vi behandler i øjeblikket, åbnet mulighed for en øget adgang til bierhvervsfiskeriet. Det er bl.a. for at hjælpe de mindre havne, de små øsamfund, og jeg tror, vi igennem den lovgivning, der nu ligger til behandling, kan afhjælpe de problemer.

Lohmann (S):

Jeg ville i hvert fald være glad, hvis der blev indført en dispensationsmulighed, som der nu er lagt op til.

I stedet for udtrykket deltidsfiskere kan man godt anvende ordet bierhvervsfiskere, men sagen er jo den, at man på andre områder taler om deltidsbeskæftigelse. Vedkommende kunne f.eks. være inspektør på en campingplads om sommeren og supplere sin årlige indtægt med fiskeri om vinteren. I den konkrete sag har vedkommende vist sig virkelig at kunne fiske med de 3 fisketegn, som han har fået, idet han både kan bruge kornens og barnets. Jeg fandt det rimeligt, om sådan en person kom ind og kunne supplere sin indtægt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 300

22) Til *landbrugsministeren* af:

Maisted (FP):

»Hvordan kan ministeren i forhold til landbrugets organisationer have en så forskellig vurdering af landbrugets tab i forbindelse med forhandlingerne i EF, at tallene for reduktioner af bestanden af køer svinger 30.000–40.000 stk., og at tallene for landbrugets tab svinger fra 600 mill. kr. til 1,3 mia kr.«

Maisted (FP):

Når man tager i betragtning, hvilke vanskeligheder dansk landbrug er i, og når man tager i betragtning, at landbrugsministeren, da han var i opposition, mente, at landbruget skulle have tilført 15 mia kr. for at klare skærene, er jeg noget forurologet, når jeg hører i statsmonopolet Danmarks Radio og TV, at landbrugsorganisationerne og landbrugsministeren er uenige om, hvor dårlig en aftale landbrugsministeren har lavet her ved de sidste forhandlinger i EF. Man kan ikke blive enig om, om man nu skal slagte 30.000–40.000 køer eller 75.000 køer, eller om det betyder et tab på 600 mill. kr. eller på over 1 mia kr. Det må jo efterlade én med en usikkerhed om, hvordan det overhovedet kommer til at gå med dette erhverv fremover.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Til hr. Maisted kan jeg sige, at jeg deler for så vidt hans opfattelse, at man godt kan blive lidt forvirret. Vi ser en forhandlingssituation, hvor der kommer spredte oplysninger hjem, og de bliver ikke rigtig filtreret i pressen. Så kan man godt få nogle tal, der løber rundt, så man ikke kan få nogen fornemmelse af, hvad det betyder.

Om det første spørgsmål, hvordan vi kan komme til forskellige tal med hensyn til, om der skal slagtes 40.000 køer eller 75.000 køer, skal jeg såmænd sige, at man kan beregne sig til alting, hvis alting er lige. Vi har også i landbrugsministeriet nogle beregninger, der viser, at forudsat at man tager køer, der har en gennemsnitsydelse på 5.000 kg, skal vi slagte ca. 57.000 køer, hvis man tager ud-

gangspunkt i den mælkemængde, som vi ikke kan afsætte i det kommende år.

Men man kan også anstille en anden betragtning og sige, at det er køer, der giver mindre; så får man flere køer, der skal slagtes.

Jeg vil sige som kommentar til de talstørrelser, der har været fremme – 40.000, 57.000 eller 75.000 køer – at ingen kan sige, hvilket tal der er rigtigt, før året er gået, for det afhænger af, hvilke forudsætninger landmændene vil lægge til grund, når de skal tilpasse sig den mindre mælkeproduktion. Det kan afhænge af, hvordan man lægger græsmarkerne op, og det kan afhænge af, hvordan man vurderer situationen i første periode. Men jeg vil opfordre landmændene til at tænke sig om, før de disponerer, for vi er ikke færdige med forhandlingerne endnu. Derfor vil jeg opfordre dem til at tænke sig om, før de træffer beslutning om, hvordan de skal bære sig ad.

Med hensyn til de andre talstørrelser kan jeg sige, at når regeringen har været til forhandlinger, går vi ud fra kommissionsforslaget. Efter kommissionsforslaget vil der blive en nedgang i landbrugets indtægter på ca. 600–700 mill. kr. Men under forhandlingernes forløb har vi foreløbig nået et stade, hvor det viser sig, at vi ikke får noget tab på 700 mill. kr., men at vi kommer ud med nul. Men jeg må tilføje, at vi ikke er færdige, vi skal fortsætte mandag og tirsdag. Statschefernes møde gav jo ikke noget helt godt for fremtiden. Men hertil er vi altså kommet. Vi kommer altså ud med et nul i øjeblikket.

Maisted (FP):

Jeg siger selvfølgelig tak for svaret.

Jeg gik ud fra, at når man beregnede antallet af køer, var det gennemsnitsydelse, man regnede med, ikke om det var en dårlig ko eller en god ko, man skulle slagte. Men i hvert fald ligger altså tallet, hvis vi tager gennemsnitstallet 5.000 kg, omkring 57.000 stk. Det synes jeg dog afklarede ét spørgsmål.

Jeg håber selvfølgelig på, at landbrugsministeren er egoistisk nok til at sørge for, at vi får det bedst mulige resultat for dansk landbrug.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

[Landbrugsministeren]

Hvis man regner det ud, kan man godt få tallet 57.000, men jeg vil godt sige til hr. Maisted, at jeg vil absolut ikke garantere for, at det tal holder. Med nogle andre forudsætninger, man også kan lægge til grund, får man et andet resultat. Det rigtige resultat får man måske først om et år.

Til sidst skal jeg sige, at jeg takker for hr. Maisteds tillid. Min nationalegoistiske indstilling tror jeg ikke fejler noget. Jeg skal nok forsøge at leve op til det.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

- Breckmann: Spm. nr. S 151, 152 og 228
 Karen Højte Jensen: Spm. nr. S 159
 Poulsaard: Spm. nr. S 168 og 219
 Tommy Dinesen: Spm. nr. S 170 og 194
 Agerschou: Spm. nr. S 182 og 209
 Elisabeth Bruun Olsen: Spm. nr. S 191, 221 og 231
 Lilli Gyldenkilde: Spm. nr. S 196
 Carsten Andersen: Spm. nr. S 198
 Lykketoft: Spm. nr. S 201
 Pia Kjærsgaard: Spm. nr. S 203
 Albrechtsen: Spm. nr. S 204, 205, 216 og 217
 Ingerlise Koefoed: Spm. nr. S 206 og 208
 Leif Hermann: Spm. nr. S 210
 Camre: Spm. nr. S 211
 Tove Lindbo Larsen: Spm. nr. S 212
 Lenger: Spm. nr. S 213
 Bernhard Baunsgaard: Spm. nr. S 215 og 218
 Thoft: Spm. nr. S 220
 Per Stig Møller: Spm. nr. S 222
 Pelle Voigt: Spm. nr. S 224-227 og 230
 Arne Jensen: Spm. nr. S 229
 Svend Andersen: Spm. nr. S 233
 Inger Harms: Spm. nr. S 234
 Taanquist: Spm. nr. S 242
 Maisted: Spm. nr. S 253
 Jette Thomsen: Spm. nr. S 254
 Anne Grete Holmsgård: Spm. nr. S 257 og 258

Preben Lange: Spm. nr. S 260 og 261

Spm. nr. S 151

Til *ministeren for offentlige arbejder* (24/2 84) af:

Breckmann (Færø.):

»Kan ministeren oplyse, hvad der er blevet af et notat, Færøernes landsstyre sammen med lagtingets lovudvalg sendte ministeriet for offentlige arbejder for cirka et år siden vedrørende et forslag til ændringer af lov af 10. juni 1969 med senere ændringer (luftfartsloven), der med kgl. anordning kan sættes i kraft på Færøerne efter indstilling fra Færøernes lagting?«

Begrundelse

Forslaget til ændring af luftfartsloven fra Færøernes landsstyre samt lagtingets lovudvalg handler bl.a. om landsstyrets medvirken i koncessionsafgørelser vedrørende passagerflyvning til og fra Færøerne samt landsstyrets medvirken i bestemmelser om militære overflyvninger af Færøerne.

Svar (14/3 84):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg går ud fra, at det notat, som hr. Breckmann henviser til, er det referat af et møde den 15. september 1982 i Færøernes landsstyre, som sendtes til ministeriet for offentlige arbejder med rigsombudsmandens brev af 17. september 1982.

Efter en indledende drøftelse med repræsentanter for landsstyret og rigsombudet har referatet dannet grundlag for overvejelser mellem ministeriet for offentlige arbejder, statens luftfartsvæsen og statsministeriet om formen og indholdet af udkast til den kongelige anordning, hvormed lov om luftfart skal sættes i kraft på Færøerne.

Med brev af 15. august 1983 sendte ministeriet for offentlige arbejder – i overensstemmelse med normal rutine – til rigsombudsmanden på Færøerne eksemplarer af den seneste ændringslov, lov nr. 261 af 8. juni 1983 om ændring af lov om luftfart og om ophævelse af lov om forbud mod civil overlydsflyvning, således at også denne ændringslov kunne indgå i det færøske lands-

[Ministeren for offentlige arbejder]

styres overvejelser i forbindelse med den kommende anordning.

I brevet nævntes det, at ministeriet for offentlige arbejder sigtede imod tidligt på efteråret at sende et anordningsudkast til landsstyret.

Navnlig spørgsmålet om anordningens form har imidlertid vist sig at indebære større problemer end forudset, og såvel mundtlige drøftelser med som skriftlig forelæggelse for statsministeriet har været nødvendigt, senest med brev af 30. januar 1984. Statsministeriets endelige reaktion er modtaget for få dage siden, og jeg påregner nu, at anordningsudkastet vil blive sendt til landsstyret i løbet af meget kort tid.

Spm. nr. S 152

Til *indenrigsministeren* (24/2 84) af:

Breckmann (Færø.):

»Kan ministeren oplyse, hvilken holdning regeringen har til to ansøgninger fra Færøernes landsstyre vedrørende nynormering af en kommunelægestilling på Østerø samt en ansøgning vedrørende en kombineret amanuensisstilling i Thorshavn med fast vagtskifte på Sandoy by?«

Begrundelse

De i spørgsmålet nævnte ansøgninger har landsstyret indgivet til indenrigsministeriet. Ministeriet har endnu ikke givet noget svar på ansøgningerne.

Anledningen til spørgsmålet er, at Færøernes landsstyre har givet udtryk for, at det er meget påtrængende at få disse sager afgjort. Som eksempel på, at der er tale om hastesager, kan nævnes, at kommunelægen på Sandoy har opsagt sin stilling på grund af for stort arbejdspress.

Svar (14/3 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Rigsombudsmanden på Færøerne har i overensstemmelse med et ønske fra Færøernes landsstyre foreslået over for indenrigsministeriet, at den for tiden ubesatte 23. kommunelægestilling på Færøerne midlertidigt besættes med en praksisamanuensis med tilknytning til Sydstrømø og Sandø kommunelægedistrikter. Begrundelsen herfor er dels at

aflaste kommunelægen på Sandø, dels at forbedre uddannelsesmulighederne for alment praktiserende læger på Færøerne.

Rigsombudsmanden har samtidig forelagt et forslag fra landsstyret om en udvidelse af antallet af kommunelæger på Færøerne fra de nuværende 23 til 24 stillinger, således at den ekstra kommunelægestilling oprettes på Østerø for at forbedre lægebetjeningen på Østerø.

Ved aktstykke nr. 3/1978 tiltrådte folketingets finansudvalg, at antallet af kommunelægestillinger på Færøerne blev udvidet fra 16 til de nuværende 23 stillinger.

Jeg kan oplyse, at jeg allerede før jul havde drøftelser med færøske politikere om sagen. Jeg gav i denne forbindelse tilsagn om, at jeg kunne tiltræde, at en stilling som kommunelæge midlertidigt besættes med en praksisamanuensis. Jeg gav endvidere udtryk for, at jeg var positiv over for oprettelsen af en ny kommunelægestilling på Østerø, men at dette forudsatte en godkendelse i folketingets finansudvalg.

Med henblik på udarbejdelse af et aktstykke til finansudvalget blev der herefter indhentet en udtalelse fra sundhedsstyrelsen, og på dette grundlag vil der snarest blive forelagt et aktstykke for finansudvalget.

Godkendelsen af, at en stilling som kommunelæge midlertidigt besættes med en praksisamanuensis med tilknytning til Sydstrømø og Sandø kommunelægedistrikter, er tidligere blevet meddelt rigsombudet, som allerede har taget initiativ til at komme videre med spørgsmålet, således at en praksisamanuensis snarest kan ansættes.

Spm. nr. S 159

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (24/2 84) af:

Karen Højte Jensen (KF):

»Finder ministeren det heldigt, at offentlige midler, der gennem f.eks. Dansk Ungdoms Fællesråd over finansloven bevilges til statslige filmprojekter, til dels er spildt, fordi statens filmcentral afviser at distribuere det færdige produkt?«

Begrundelse

Dansk Ungdoms Fællesråd har på baggrund af en finanslovbevilling stillet 148.000

[Karen Højte Jensen]

kr. til rådighed for KU til et filmprojekt om arbejdet i en politisk ungdomsorganisation. Drejebogen har været til gennemsyn og godkendelse hos Dansk Ungdoms Fællesråd, inden filmoptagelsen blev iværksat. Statens filmcentral har efterfølgende afvist at distribuere den færdige film begrundet i »manglende filmiske og pædagogiske kvaliteter«.

Inden optagelserne påbegyndtes, havde KU tilstillet statens filmcentral drejebogen for eventuelle kommentarer med henblik på senere distribution, men statens filmcentral reagerede ikke.

Statens filmcentrals afvisning er en helt urimelig desavouering af Dansk Ungdoms Fællesråd. Foruden KU har også Dansk Socialdemokratisk Ungdom fået bevilget midler til et lignende filmprojekt, som dog også er afvist af statens filmcentral.

At statens filmcentral med en så upræcist formuleret begrundelse kan blokere for distribuering af filmprojektet, der er bevilget over finansloven og godkendt af en bred ungdomsorganisation, er helt uacceptabelt. Statens filmcentral må som statslig institution have en høj grad af forpligtelse over for projekter, der er statsligt finansieret.

Svar (15/3 84):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Om den foreliggende sag angående en film produceret af Konservativ Ungdom med tilskud fra Dansk Ungdoms Fællesråd er det af statens filmcentral over for kulturministeriet oplyst, at Konservativ Ungdom i et brev af 3. december 1983 til programredaktionen udbad sig »en helt uforpligtende forhåndstillkendegivelse« om, hvorvidt filmcentralen kunne tænkes at tage filmen i distribution. Den 12. januar 1984 gennemså programredaktionen filmen, og dette gennemsyn resulterede i, at programredaktionen den 1. februar 1984 meddelte Konservativ Ungdom, at man fandt filmen uegnet til optagelse i filmcentralens katalog. Det bør i denne forbindelse nævnes, at Konservativ Ungdom i et brev af 28. februar 1984 har indbragt afslaget for filmcentralens bestyrelse, og at sagen således endnu ikke er endeligt afgjort.

Efter de gældende regler medfører det forhold, at der i en kortfilm er investeret statslige midler, ikke i sig selv nogen forpligtelse

for statens filmcentral til at påtage sig distributionen af filmen. Afgørelsen træffes af filmcentralens programredaktion, dog med en ankenulighed til bestyrelsen.

Afgørelsen træffes ud fra en vurdering af filmens kvaliteter, herunder dens egnethed i forhold til kredsen af brugere. Endvidere må økonomiske overvejelser indgå, idet optagelsen af en film i distribution indebærer udgifter til fremstilling af kopier samt til vedligeholdelse, forsendelse og administration i øvrigt.

Jeg er enig med spørgeren i, at det kan forekomme uheldigt, at film, hvortil der direkte eller indirekte er ydet statstilskud, ikke indgår i en statslig distribution, men jeg har som nævnt ingen indflydelse på statens filmcentrals dispositioner.

Spm. nr. S 168

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (27/2 84) af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange af de spillefilm, som statens filminstitut har støttet i de sidste 3 år, der har givet overskud, således at der er foretaget tilbagebetaling til instituttet?«

Begrundelse

Ifølge dagspressen er heller ikke den sidst producerede danske film, »Tokuma«, en succes, og vi har jo også film som »Udenrigskorrespondenten« samt »Thorvald og Linda« og andre i frisk erindring. Spørgsmålet er, hvor længe de talentløse instruktører og andre skal have lov til at rejse rundt i verden, om det så er til Tahiti eller Grønland, for skatteydermidler, før ministeren vil mande sig op til det ansvar, hun har over for de talentfulde instruktører m.v., der ikke kan komme i gang med at lave film, måske fordi de ikke er i kridthuset hos filmkonsulenterne, der jo blev udnævnt imod kulturministerens vilje.

Spørgeren er udmærket klar over, at med den sammensætning, der er i folketinget, vil der ikke kunne skaffes flertal for en ændring, men det fritager ikke ministeren for en pligt til at forsøge.

Svar (15/3 84):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

I årene 1981, 1982 og 1983 har 34 spillefilm med støtte fra filminstituttet haft premiere. Heri er medregnet film, som har fået støtte af filminstituttet og Danmarks Radio i fællesskab gennem den co-produktionsfond, som de har oprettet.

Indtil nu er der en af disse film, der har indspillet så mange penge, at tilbagebetaling af lånet er begyndt. Også enkelte andre af de producerede film kan tænkes at medføre tilbagebetaling.

Begrundelsen for spørgsmålet giver mig anledning til at påpege, at tilbagebetaling af produktionslån foregår således, at filmens nettoindtægter først anvendes til dækning af den indskudte privatkapital med et finansierings- og fortjenestetillæg. Hvad der derefter indkommer af indtægter, fordeles mellem filminstituttet (statskassen respektive co-produktionsfonden) og producenten i forhold til indskuddenes størrelse, indtil lånebeløbene er fuldt tilbagebetalt. Hvad der derefter indkommer, tilgår fuldt ud den private producent.

Som det fremgår af forarbejderne til filmlovsrevisionen i 1982, er dansk films situation sådan, at det er yderst sjældent, at film indspiller så store indtægter, at en betragtelig del af lånebeløbene kan tilbagebetales.

Endvidere er det væsentligt at fastslå, at baggrunden for støtteordningen jo netop er, at det som hovedregel ikke kan »betale sig« at producere film i Danmark.

Jeg gør endelig opmærksom på, at lovens revision (senest 1986-87) vil give folketinget anledning til at vurdere, om den gældende støtteordning har fungeret tilfredsstillende.

Spm. nr. S 170

Til *miljøministeren* (28/2 84) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Hvornår er den meget længe ventede rapport om, hvilke steder i landet der skal være arealreservationer til atomkraftværker, færdig?«

Begrundelse

Det er snart 2 år siden, at det fra miljøministeriet første gang blev lovet, at rapporten

var på trapperne. Det har stor betydning for de områder, der er berørt af reservationerne, at rapporten kommer, således at byudvikling o.lign. kan planlægges, hvilket ikke kan ske for øjeblikket.

Svar (9/3 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Miljøstyrelsen er i færd med at afslutte udarbejdelsen af en rapport om den betydning, atomkraftværkers placering har for befolkningens sikkerhed. Denne rapport er en del af miljøstyrelsens rapport om sikkerheden ved atomkraftværker.

Miljøstyrelsen har oplyst, at rapporten om sikkerheden ved atomkraftværker samt miljøstyrelsens rapport vedrørende elværkernes salthorstundersøgelse vil blive afleveret til miljø- og planlægningsudvalget i første halvdel af marts 1984, hvorefter de vil blive sendt til folketinget.

Når jeg har gennemgået rapporterne, vil jeg tage stilling til, om alle reservationerne skal opretholdes.

Spm. nr. S 182

Til *miljøministeren* (1/3 84) af:

Agerschou (SF):

»Hvilken tidsfrist vil ministeren sætte for udarbejdelse af en spildevandsplan for Esbjerg kommune?«

Begrundelse

Som den eneste kommune i landet har Esbjerg i januar 1984 stadig ikke udarbejdet en spildevandsplan, selv om den skulle have været færdig inden 1. oktober 1976. Af en skrivelse til folketingets miljø- og planlægningsudvalg den 23. februar 1984 fremgår det, at miljøstyrelsen ikke mener, at der har været nogen acceptabel grund til, at spildevandsplanen endnu ikke er udarbejdet.

I den forbindelse bedes ministeren oplyse, hvilken tidsfrist ministeren vil sætte for udarbejdelse af spildevandsplanen. Spørgsmålet skal også ses i lyset af de alvorlige forureningsproblemer, der er konstateret i Ho Bugt, som i høj grad skyldes udledninger fra Esbjerg by.

Svar (13/3 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

I min skrivelse af 23. februar 1984 til folketingets miljø- og planlægningsudvalg vedrørende de af folketingsmedlem Margrete Auken stillede spørgsmål S 333 og S 334 gjorde jeg opmærksom på, at jeg samme dato skriftligt over for Ribe amtsråd og Esbjerg byråd fremhævede, at udarbejdelse af en spildevandsplan for Esbjerg kommune skulle fremmes så meget som muligt. I skrivelsen til Esbjerg byråd anmodede jeg endvidere byrådet om senest 1. juni 1984 at meddele miljøstyrelsen, hvilken dato den udarbejdede spildevandsplan vil være færdig til indsendelse til amtsrådets godkendelse.

Jeg er således indstillet på at afvente Esbjerg byråds tilbagemelding til miljøstyrelsen, der løbende vil følge sagen.

Spm. nr. S 191

Til *arbejdsministeren* (2/3 84) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Med hvilken begrundelse har arbejdsmiljøfondet afslået at støtte et forskningsprojekt om organiske opløsningsmidler, som socialmedicinsk institut i Århus havde søgt støtte til?«

Begrundelse

Forskningsprojektet er blevet stoppet, til trods for at en ekspertgruppe under arbejdsmiljøfondet havde indstillet at støtte projektet.

Afslaget er så meget mere ubegribeligt, som det handler om et område, hvor man i dag langtfra kender det virkelige omfang af problemerne med de organiske opløsningsmidler.

Der bruges hvert år 200.000 tons organiske opløsningsmidler i Danmark. Hvor mange arbejdere der kommer til skade på grund af disse opløsningsmidler, vides ikke nøjagtigt. Men antallet af hjerneskader har taget et dramatisk opsving de seneste år. Sikringsstyrelsen anerkendte i alt knap 1.000 opløsningsmiddelbetingede hjerneskader i perioden 1976–1982. Men alene i de tre første kvartaler i fjor blev der anmeldt over 800. Antallet er så drastisk stigende, at en overlæge på rigshospitalet har udtalt, at det minder

om en epidemi, og at der er grund til at frygte, at dette kun er toppen af et isbjerg.

Men opløsningsmidlerne giver ikke blot hjerneskader, de påvirker også en række andre organer, og forskningsprojektet gik bl.a. ud på at afdække risikoen for hjerteforstyrrelser og de psykologiske påvirkninger ved hjerneskader ved at foretage kliniske undersøgelser.

Projektet havde opnået støtte fra statens lægevidenskabelige forskningsråd under forudsætning af, at arbejdsmiljøfondet ville yde resten af beløbet.

På baggrund af ovennævnte er det mildt sagt mystisk, at arbejdsmiljøfondet har afslået at støtte projektet.

Svar (13/3 84):**Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):**

Jeg har indhentet en udtalelse fra arbejdsmiljøfondet, som oplyser følgende:

»Ansøgningen har været behandlet i arbejdsmiljøfondets bestyrelse 1984-01-04, hvor sagen indgående er diskuteret.

Det fremgår af sagens fremstilling, at det ansøgte projekt bygger på en tidligere spørgeskemaundersøgelse. Netop værdien af sådanne undersøgelser har i fondets bestyrelse – som det også er fremgået af den offentlige debat – været genstand for megen diskussion. Da undersøgelsen efter sit indhold og økonomiske omfang må vurderes som værende ret ambitiøs, har bestyrelsen fundet det betænkeligt at basere et sådant projekt på et grundlag, hvis validitet drages i tvivl.

Bestyrelsen har endvidere lagt vægt på, at projektet for en vis dels vedkommende kan siges at være metodeudvikling. Herom hedder det i de netop ikraftsatte og af arbejdsmiljørådet godkendte »Retningslinier for bevillingspraksis på forsknings- og udviklingsområdet«: »Metodeforskning vil i de nærmeste år kunne støttes i en vis udstrækning med henblik på at sikre kvalitet og videnskabelighed i den fremtidige arbejdsmiljøforskning.« Under hensyn til ovenstående har bestyrelsen ikke følt det tilstrækkeligt dokumenteret, at det ansøgte projekts grundlag kunne danne udgangspunkt for en sådan målsætning.

Det er på baggrund af sådanne overvejelser, at bestyrelsen har afslået ansøgningen.«

Spm. nr. S 194

Til *ministeren for offentlige arbejder* (5/3 84) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Hvilken betydning kan det få for de eksisterende færgeruter på Store Bælt, at der nu tilsyneladende kommer 2 nye færgeruter på bæltet, og mener ministeren, at det er muligt og hensigtsmæssigt at fremskynde en ny lovgivning på området?«

Svar (19/3 84):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

De påtænkte to ruter, der ifølge pressen er på tale, omfatter en rute mellem Korsør og Nyborg beregnet for overførsel af lastvogne og en rute mellem Mullerup og Kerteminde beregnet for såvel personbiler som lastvogne.

Planerne for en rute mellem Korsør og Nyborg er de mest fremskredne, idet åbningen heraf skulle være berammet til den 18. marts 1984. Det er et nystiftet rederi »A/S Vognmandsruten«, som har chartret et såkaldt »roll on-roll off«-skib, »RO-RO Cimbria«, indregistreret i Panama. Skibet skal sejle 5 dobbeltture pr. hverdag med en kapacitet på 23 lastvognstog pr. afgang, svarende til maksimalt 230 daglige overførsler. Der sejles ikke lørdage og søndage.

Trafikken på DSB-ruten mellem Halsskov og Knudshoved andrager til sammenligning i gennemsnit knap 1000 lastvogne dagligt.

Det har i pressen været anført, at vognmændene vil kunne spare op til 30 pct. ved at benytte ruten i stedet for DSB-overfarten. Det er ikke klart, om udgangspunktet herfor alene er DSBs officielle takst, eller om de normale rabatter er medregnet.

Endvidere kan den nye rute tænkes at gå ind i markedet for overførsel af løstrailere, dvs. sættevogne og påhængsvogne, som trækkes om bord og i land af et specialkøretøj.

Det serviceniveau, som ruten kan tilbyde, ligger imidlertid på et betydeligt lavere niveau end Halsskov-Knudshoved-rutens.

Frekvensen er som nævnt kun på 5 daglige afgang mod op til 30 afgang på Halsskov-Knudshoved. Indskibningen må formodes at blive besværlig og langsommelig som følge af, at lastbilerne skal bakke om bord eller fra borde, og overfartstiden er et kvarter længere end på Halsskov-Knudshoved.

Ved vurderingen af rutens betydning må det tages i betragtning, at trafikken over bæltet er så stor og sammensat, at en lille rute, der konkurrerer på en del af markedet til et lavere prisniveau, altid vil kunne få en vis markedsandel. Da kapacitetsudbuddet på den højfrekvente hovedrute på kort sigt stort set er givet, vil tilkomsten af en ny rute, der opererer på markedsmarginalerne, ikke kunne undgå at påvirke resultatdannelsen for hovedruten i en negativ retning. Konsekvensen kan på længere sigt blive, at sejladsomfanget på Halsskov-Knudshoved må tilpasses det formidskede trafikunderlag.

Planerne for ruten Mullerup-Kerteminde er mindre fremskredne. Det påtænkte ruteoplæg indebærer en forholdsvis lang sejltid mellem to i forhold til biltrafikken ikke særlig centralt beliggende havne. Endvidere forudsættes anvendt en lille færge på måske 20-30 personbilenheder. Disse forhold gør det tvivlsomt, om ruten vil få nogen nævneværdig markedsandel.

Planerne for de to ruter kan efter min opfattelse ikke berettige en lovgivning, som vil inddrage et nyt stort område under en offentlig regulering.

En generel koncessionslovgivning måtte ifølge almindelige principper i øvrigt respektere eksistensen af de ruter, som måtte være etableret inden lovens ikrafttræden.

Jeg forventer i stedet, at DSB vil være i stand til at tage konkurrencen op med de nye ruter.

Spm. nr. S 196

Til *arbejdsministeren* (5/3 84) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren omgående optage forhandlinger med arbejdsformidlingsparten med henblik på at undgå de afskedigelser i AF-systemet, der nu truer med at ødelægge arbejdet for at afhjælpe ungdomsarbejdsløsheden og fremme ligestillingen, og som vil gøre jobtilbudsordningen til et misfoster?«

Begrundelse

Spørgeren spurgte allerede i 1983 om, hvilke områder arbejdsformidlingen skulle nedprioritere, såfremt de planlagte afskedigelser blev gennemført. Af svaret fra ministeren fremgik det, at der efter ministerens mening

[Lilli Gyldekilde]

ikke ville blive tale om nedprioritering af indsatsen mod ungdomsledigheden, arbejdet for fremme af ligestilling eller arbejdet med jobtilbudsordningen.

Det kommer nu tydeligt frem, at såfremt der afskediges personale, bliver det umuligt at udføre de opgaver, som systemet lovgivningsmæssigt er pålagt ud over de traditionelle AF-opgaver. Derfor bør afskedigelserne tages af bordet, og der bør indledes forhandlinger om, hvordan AF fremover skal klare det arbejde, der er pålagt AF-systemet.

Svar (15/3 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg har ikke generelt kendskab til, at afskedigelser i AF-systemet nu truer med at ødelægge arbejdet for at afhjælpe ungdomsarbejdsløsheden og fremme ligestillingen og vil gøre jobtilbudsordningen til et misfoster.

Der er tale om, at det på finansloven for 1984 er godkendt, at 351 af i alt 523 midlertidige stillinger bliver permanente, herunder 14 ligestillingskonsulenter. Der skal således i perioden frem til og med 1987 afvikles 172 stillinger.

Afviklingsplanen af stillingerne er bl.a. sket under hensyntagen til, at der skulle være rimelig tid til at få afsluttet opstart og indkøringsproblemerne i forbindelse med de nye initiativer. Hertil kommer, at to af de væsentligste elementer i de beskæftigelsesfremmende initiativer, nemlig jobskabelse og arbejdstilbudsordningen, skal optages til revision i folketingsåret 1984-85.

Derudover er arbejdsformidlingen som alle andre områder ramt af de generelle rammebesparelser, der er et led i regeringens overordnede politik om at effektivisere og begrænse det offentlige samlede forbrug af ressourcer. Det er klart, at denne budgetstramning stiller betydelige krav til AF-systemet, som alle andre systemer, med hensyn til planlægning, prioritering og forbedret ressourceudnyttelse.

Som anført i begrundelsen, har det ikke været forudsat, at de generelle rammebesparelser skulle medføre nedprioritering af arbejdsopgaver, men at der på de enkelte områder kan opnås øget effektivitet, f.eks. gennem bedre planlægning, forenkling af arbejdsprocesser m.m.

Jeg synes, det er værd at bemærke, at når de nævnte nedskæringer i antallet af stillinger frem til 1987 er gennemført, vil vi have lidt flere stillinger end i 1982.

De endelige vilkår for AF i 1985 er endnu ikke fastlagt. Hvor mange stillinger der ikke vil blive besat, ligger derfor ikke fast, ligesom prioriteringen af løsningen af AFs opgaver ikke er færdiggjort. Det er jo sådan, at det er de enkelte arbejdsmarkedsnævne, der afgør, hvorledes bevillingen skal fordeles til de forskellige opgaver, AF skal løse, herunder fordele bevillingen til lønninger og andre udgifter.

Der foregår for tiden overvejelser i arbejdsmarkedsnævnene om, hvorledes lønningen af AFs opgaver skal prioriteres og tilrettelægges for 1985.

Jeg mener, det ville være forkert af mig at gribe ind i de budgetteringsovervejelser, der løbende foregår nu.

Som ansvarlig for formidlingen vil jeg følge disse overvejelser, og når de er afsluttet, vil jeg vurdere, om der skal lægges nye retningslinier for fremtiden.

De kommende nedskæringer i antallet af stillinger bør i øvrigt ses på baggrund af, at antallet af fuldtidsmedarbejdere i arbejdsformidlingen i perioden 1977 til 1983 er steget fra 1.201 til 2.125 svarende til en samlet forøgelse på 924.

Spm. nr. S 198

Til *ministeren for offentlige arbejder* (5/3 84) af:

Carsten Andersen (SF):

»Er en beslutning om at ophøre med at tømme postkasserne om morgenen i overensstemmelse med regeringens moderniseringsprogram, som bl.a. indeholder en forbedret publikumsbetjening?«

Begrundelse

Post- og telegrafvæsenet har planlagt at fjerne tømninger af postkasserne om morgenen, hvilket betyder, at en ekspresforsendelse, der er lagt i i f.eks. Brønshøj postkontors distrikt, vil blive et døgn forsinket. For postbude, som daglig kommer ud til deres kunder, og for personalet på postkontorerne, vanskeliggøres forholdet til kunderne, som vil rette deres vrede mod dem, der i kunder-

[Carsten Andersen]

nes dagligdag repræsenterer post- og telegrafvæsenet.

Regeringen lagde ved fremlæggelsen af sit moderniseringsprogram vægt på, at der skete en forbedring af publikumsbetjeningen i den offentlige sektor, både hvad angår den materielle betjening og betjeningen mellem bruger og offentligt ansat. Denne målsætning kan ikke være de ovennævnte beslutningstageres.

Svar (14/3 84):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Formålet med postkasser er at give kunderne nem adgang til at aflevere almindelige brevforsendelser til postbesøgelse. Ophør med postkassetømning om morgenen i Storkøbenhavn, der er gennemført ved et antal postkontorer den 6. februar 1984, og som over en periode vil blive gennemført overalt i Storkøbenhavn, har ingen servicemæssige konsekvenser for den almindelige post.

Ekspresforsendelser tilrådes altid indleveret på et posthus (efter Post- og Telegrafhåndbogen skal disse forsendelser indleveres på et posthus eller til et omdelende landpostbud), men ekspresforsendelser, der er lagt i en postkasse, behandles dog som ekspresforsendelser.

Antallet af almindelige forsendelser, der lægges i postkasserne i Storkøbenhavn i perioden fra sidste aftenkassetømning og til om morgenen, er ringe, og forekomst af ekspresforsendelser er erfaringsmæssigt uhyre sjældent. Selv efter ophør af postkassetømning om morgenen vil ekspresforsendelser, der er lagt i postkasserne om morgenen, i et ikke uvæsentligt omfang opnå udbringning samme dag i Storkøbenhavn. Under alle omstændigheder tilgodeses et eventuelt behov ved, at ekspresforsendelser kan indleveres om morgenen på postkontorerne.

Formålet med regeringens moderniseringsprogram, herunder en forbedret publikumsbetjening, er naturligvis ikke at stille sig hindrende i vejen for rimelig justeringer af opgavernes udførelse, og specielt ikke som her, hvor indsatte ressourcer åbenlyst ikke står mål med udbyttet.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (6/3 84) af:

Lykketoft (S):

»Vil ministeren forhindre skatteflugt til udlandet ved at sikre, at administrationen nægter dispensation efter ligningslovens § 16 A, stk. 2, når en hovedaktionær ikke er fuldt skattepligtig her i landet?«

Svar (13/3 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Beløb, der udloddes i forbindelse med en nedsettelse af aktiekapitalen eller indskudskapitalen i et selskab, der ikke er i likvidation, beskattes som udbytte. I beløbet indeholdes der udbytteskat med 30 pct. Hvis den aktionær, der får beløbet, er bosat i udlandet, er de 30 pct. i udbytteskat en endelig skat. I mange af de dobbeltbeskatningsaftaler, Danmark har indgået med andre lande, er der dog helt eller delvis givet afkald på udbytteskatningen. Det typiske efter dobbeltbeskatningsaftalerne er, at udbytte beskattes med 5 pct., når udbyttedtageren er et moderselskab, og ellers med 15 pct. Der er dog også tilfælde, hvor Danmark slet ikke kan beskatte eller kan beskatte efter højere eller lavere satser end 5 eller 15 pct.

Der kan ansøges om, at beløb, der udloddes ved en kapitalnedsettelse, ikke beskattes som udbytte, men som aktieafståelse. Hvis aktionæren i så fald er bosat i udlandet, sker der ingen beskatning.

Efter praksis gives der kun dispensation, hvis nedsettelsen er begrundet i selskabets forhold. Der gives ikke dispensation, hvis der er formodning for, at nedskrivningen skal kompensere for, at der ikke er udbetalt udbytte. Der lægges derimod ikke afgørende vægt på, om aktionæren er bosat her i landet eller ikke. Det indgår dog i vurderingen af en dispensationsansøgning, om der efter en helhedsbedømmelse må anses at foreligge en omgåelse af udbytteskatningen. Hvis dette er tilfældet, gives der ikke dispensation.

Efter min opfattelse er der herefter tilstrækkelig sikkerhed for, at dispensationsbestemmelsen ikke bliver misbrugt til at undgå beskatning af udbytte efter de almindelige regler herom, og jeg agter derfor ikke at ændre den gældende dispensationspraksis.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Jeg kan dog oplyse, at spørgsmålet om beskatning af aktionærer, der er bosat i udlandet, overvejes af udvalget om ændring af reglerne for beskatning af udenlandsk indkomst i Danmark og for ophør af skattepligten til Danmark (B 50-udvalget).

Spm. nr. S 203

Til *indenrigsministeren* (6/3 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

Er ministeren nu i stand til at give et svar på spørgsmål nr. S 324 (1. samling) af 13. december 1983 stillet af medlem af folketinget Knud Lind, jfr. ministerens foreløbige svar af 21. december 1983?»

Begrundelse

I sit svar til Knud Lind den 21. december 1983 lovede ministeren at vende tilbage til sagen, når hun havde fået en udtalelse fra tilsynsrådet for Bornholms amt vedrørende tilsynsmyndigheden med regnskaberne for Svaneke Boligforening. Der er nu næsten gået 3 måneder, hvorfor det må være muligt for ministeren at besvare spørgsmålet.

Svar (15/3 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

I min foreløbige besvarelse af forhenværende folketingsmedlem Knud Linds spørgsmål nr. S 324 (1. samling) oplyste jeg, at jeg havde anmodet tilsynsrådet for Bornholms amt om en udtalelse. Tilsynsrådet besvarede min henvendelse den 27. januar 1984.

Da jeg imidlertid efter modtagelsen af tilsynsrådets udtalelse har fundet det fornødent, forinden jeg endeligt besvarer spørgsmålet, at høre boligstyrelsens vurdering af sagen, har indenrigsministeriet ved skrivelse af 24. februar 1984 bedt styrelsen om en udtalelse. Når svar foreligger, skal jeg vende tilbage til sagen over for spørgeren og forhenværende folketingsmedlem Knud Lind.

Spm. nr. S 204

Til *forsvarsministeren* (6/3 84) af:

Albrechtsen (VS):

»Hvorledes kan ministeren – når overvejelserne i NATO sammenholdes med den amerikanske Field Manual 100-5 – hævde, at

disse overvejelser skulle kunne føre til en hævelse af den såkaldte atomtærskel?»

Begrundelse

Den amerikanske Air Land Battle-doktrin står i skærende modsætning til ministerens oplysning om, at studierne, som foregår i NATO, har til formål at hæve den såkaldte atomtærskel.

Ifølge den amerikanske Air Land Battle-doktrin gives (ifølge Martha Wengers artikel Air Land Battle Doctrin i Merip Reports, januar 1983) de amerikanske styrker nu adgang til at anvende taktiske atomvåben som led i det offensivt fremskudte forsvar, dvs. brugen af atomvåben reserveres ikke længere til situationer, hvor de konventionelle styrker står med ryggen mod muren.

Det er derfor direkte forkert, når ministeren hævder, at den nye udvikling vil føre til en sænkning af atomtærsklen. Tværtimod vil den føre til en farlig udvikling i den amerikanske atomstrategi, der bygger på adgangen til som første part at bruge atomvåben.

Svar (15/3 84):

Forsvarsministeren (Engell):

De igangværende overvejelser i NATO vedrørende mulighederne for at udnytte ny teknologi til forbedringer af det konventionelle forsvar er bl.a. bestemt af et politisk ønske om at mindske afhængigheden af atomvåben og dermed hæve den såkaldte atomtærskel. Som gentagne gange anført over for spørgeren er disse overvejelser i NATO endnu ikke afsluttet og konkrete forslag således ikke politisk vurderet endsiges vedtaget.

Field Manual 100-5 er som bekendt en national amerikansk anvisning for, hvordan den amerikanske hær skal kunne kæmpe, dvs. en række militært tekniske principper. På NATO-området føres forsvaret af alle styrker – uanset nationalitet – i overensstemmelse med de i fredstid godkendte NATO-planer og procedurer.

Spm. nr. S 205

Til *forsvarsministeren* (6/3 84) af:

Albrechtsen (VS):

[Albrechtsen]

»Hvorledes forestiller ministeren sig at amerikanske styrker i Europa kan kommanderes efter den offensive Field Manual 100-5 og herunder Air Land Battle-doktrinen samtidig med, at andre europæiske styrker, herunder danske, i en krise- eller krigssituation følger en anden strategi?«

Begrundelse

I 5 svar til VS – på spørgsmålene nr. S 160-164 – fastholder ministeren, at der ikke i NATO arbejdes for at ændre den gældende strategi.

Men ministeren oplyser dog nu, at der finder overvejelser og studier sted – bl.a. ud fra den amerikanske Air Land Battle 2000-doktrin – og ministeren oplyser, at fra dansk side har en enkelt person fra forsvaret deltaget i dette arbejde.

Ministeren oplyser også, at der på NATO-mødet i december 1982 blev fremlagt et amerikansk oplæg til en nærmere undersøgelse af, hvorledes det ville være muligt at drage fordel af ny teknologi i det konventionelle forsvar. På NATO-ministermødet i december 1983 blev det besluttet, at der skulle foretages en samlet vurdering af studierne, herunder bl.a. Air Land Battle 2000.

Når dette sammenholdes med, at den nye offensive strategi siden 1982 i form af den såkaldte Field Manual 100-5 (som ministeren ikke har kommenteret i svarene) har været gældende for alle amerikanske styrker, dvs. også styrkerne i Europa, og når det sammenholdes med den såkaldte Rogersplan – omtalt i Solidaritet den 1.-7. marts 1984 – der er optaget som en del af den allierede Europakommandos doktrin, og som bygger på angreb på modpartens forstærkningstyrker 100-300 km inde på modpartens territorium, må det konstateres, at NATO og i hvert fald USA allerede i praksis er langt fremme med at introducere det offensivt fremskudte forsvaret som omtalt af oberst Kroon.

Derfor må det konstateres, at ministeren fortsat misinformerer, når han vedholdende hævder, at der ingen strategiændring er på vej.

Dette skal sammenholdes med, at ministeren selv har deltaget i diskussionen om udnyttelsen af de nye våbensystemer og deres strategiske betydning på NATO-mødet den 1.-2. december 1982.

Svar (15/3 84):

Forsvarsministeren (Engell):

Der henvises til svaret på spørgsmål nr. S 204.

Spm. nr. S 206

Til undervisningsministeren (7/3 84) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Hvilke overvejelser har ministeren gjort sig om at anvende moderne teknologi i undervisningen af svært handicappede elever, og hvilke særlige forholdsregler mener ministeren der kan træffes, for at denne undervisning også skal tilgodese de handicappedes særlige krav og problemer?«

Begrundelse

Som det bl.a. er fremgået af en konference afholdt af Det centrale Handicapråd og socialstyrelsen i februar måned 1983, kan den ny teknologi åbne hidtil usete muligheder for handicappede; men gribes sagen forkert an, kan ny teknologi også have særdeles alvorlige konsekvenser for handicappede. Det fremgår af industriministerens forslag om udvikling af ny teknologi, at udviklingen vil medføre andre krav til uddannelsessystemet end de nuværende. Dette må medføre særlige overvejelser i lyset af, at elever med handicap i stigende omfang modtager deres undervisning og uddannelse i det almindelige skolesystem. Derfor bør såvel metoder som undervisningsmidler udformes på en sådan måde, at også elever med handicap får mulighed for en skolegang, der siden gør dem egnede til at arbejde med ny teknologi.

Spørgeren er vidende om, at undervisningsministeriet har taget problemerne op, men er ikke bekendt med, om disse er taget op i forbindelse med de handicappede. Det forekommer kolossalt vigtigt, at den gruppe, som kan blive fuldkommen tabt i det teknologiske system, men som muligvis også kan få stor glæde ud af det, har mulighed for nøje at følge hele udviklingen på hele uddannelsesområdet, således at teknologiudviklingen ikke i sidste ende fører til, at de handicappede bliver stillet endnu mere uden for det almindelige samfundsliv, end de er i dag.

Svar (15/3 84):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Anvendelsen af moderne informationsteknologi i undervisningen også af de handicappede elever optager mig meget.

Undervisningsministeriet har gennem de sidste par år studeret de erfaringer, som på dette område er gjort i flere lande i Europa og i USA, og vi har nu taget initiativ til en landsdækkende koordinering af udviklingen på dette område. Meningen med denne koordinerede indsats er dels et ønske om at opnå den størst mulige forenelighed i udviklingen af materiel og programmel, dels et ønske om en pædagogisk forsvarlig og kvalificeret udvikling af disse nye teknologiske muligheder. Det er således vigtigt, at fremskaffelsen og anvendelsen af apparatur og programmel sker rationelt og hensigtsmæssigt i forhold til de handicappedes særlige behov. Når dette sker, er jeg overbevist om, at børn og unge og voksne med forskellige funktionsvanskeligheder på mange punkter vil få en bedre og mere effektiv undervisning ved hjælp af den nye informationsteknologi. Jeg skal i øvrigt understrege, at handicappede som alle andre har behov for viden og indsigt i informationsteknologiens samfundsmæssige perspektiver.

Spm. nr. S 208

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (7/3 84) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Finder ministeren, at det er i overensstemmelse med folkebiblioteksloven og bekendtgørelsen af 14. december 1983 om biblioteksloven, at Frederiksberg kommune har besluttet, at bibliotekarisk betjening af patienterne på Frederiksberg hospital skal ophøre, og at der i stedet skal anbringes en samling billigbøger på hospitalet, som uden biblioteksteknisk behandling, katalogisering og klassificering blot stilles til de oppegåendes rådighed?«

Begrundelse

Frederiksberg kommunalbestyrelse har for nylig besluttet, at sygehusbiblioteket på Frederiksberg hospital skal nedlægges og erstattes af billigbøger, som skal stilles til rådighed på patienternes samlingsstuer.

En sådan beslutning synes ikke at være i overensstemmelse med folkebiblioteksloven og bekendtgørelsen til loven.

For det første vil samlingen af billigbøger få en tilfældig karakter, og den kan derfor ikke leve op til bibliotekslovens § 1 A om alsidighed og aktualitet i materialevalget.

For det andet bliver billigbogssamlingen ikke katalogiseret, og den indgår derfor ikke i kartoteket over Frederiksberg kommunes bogsamlinger. Dette er i modstrid med bekendtgørelsens § 12, efter hvilken der til materialernes katalogisering og klassificering skal anvendes fælles centralt udarbejdede regler.

For det tredje overtrædes desuden bekendtgørelsens § 7, efter hvilken materialerne i en afdeling, der drives af folkebiblioteket, i en institution eller virksomhed, betragtes som en del af folkebibliotekets materialesamling, så længe ordningen vedvarer. Da materialerne, som det er fremgået, behandles helt anderledes end de øvrige folkebiblioteksmaterialer, synes § 7 at være overtrådt.

Det forekommer urimeligt, at en kommune skulle kunne træffe beslutninger om biblioteksvæsenet, der er så klart i modstrid med den bibliotekslov, der blev revideret for nylig, og det må følgelig kunne forventes, at ministeren reagerer på det skete.

Svar (16/3 84):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Ifølge § 1, stk. 4, i biblioteksloven bør folkebibliotekerne bestræbe sig på at etablere biblioteksbetjening af de børn og voksne, der er afskåret fra selv at komme på biblioteket. Ifølge § 2, stk. 4, i biblioteksloven kan biblioteker oprette og drive afdelinger i virksomheder og institutioner inden for sit virksomhedsområde eller træffe aftaler om biblioteksmæssigt samarbejde med sådanne.

Disse bestemmelser i loven tager bl.a. sigte på biblioteksbetjening af sygehuse. Patientbibliotekerne er overalt i landet organiseret som en afdeling af det lokale folkebibliotek. Når dette er tilfældet, gælder samtlige bestemmelser i loven for deres drift, herunder bestemmelserne om materialevalg, katalogisering osv. Biblioteksbetjeningen adskiller sig under denne form i det hele taget ikke fra anden folkebiblioteksbetjening.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Når der indledes et samarbejde, behøver dette imidlertid ikke nødvendigvis have karakter af en filialordning. Der kan træffes aftale om biblioteksmæssigt samarbejde, uden at institutionsbiblioteket bliver en del af folkebibliotekssystemet og dermed underlagt de regler, der gælder for dette. Jeg har i denne sammenhæng bemærket, at det i Frederiksberg kommunes notat til biblioteksudvalget af 25. november 1983 nævnes, at »ordningen ikke kan betegnes som en biblioteksmæssig funktion...«.

Det er rigtigt, at udbuddet af billigbøger og antikvariske bøger kan være så begrænset, at samlingen kan få en tilfældig karakter. Jeg anser den almindeligt anvendte betjeningsform, hvorefter patientbiblioteket er et led i den almindelige stedlige folkebiblioteksvirksomhed, for at være den mest hensigtsmæssige og biblioteksfagligt bedste, men lovgivningen pålægger som nævnt ikke institutioner at oprette en biblioteksbetjening og, når de gør det, ikke nødvendigvis i form af en afdeling af folkebiblioteket.

Spm. nr. S 209

Til *socialministeren* (7/3 84) af:

Agerschou (SF):

»Kan ministeren bekræfte, at den samlede udgift til almindelig brystprotese samt skifteproteser, der kan ydes støtte til efter bistandslovens § 58, allerede efter ca. 2 år overstiger udgiften til en permanent brystprotese?«

Begrundelse

I et svar på et tidligere spørgsmål (nr. S 14) har ministeren tilkendegivet, at permanente brystproteser betragtes som en sygehusudgift, der ikke kan ydes tilskud til efter bistandslovens § 58. Endvidere har indenrigsministeren i et svar (nr. S 144) oplyst, at indoperation af permanente brystproteser ikke hører til en behandling, som sygehusvæsenet er forpligtet til at yde, og som derfor må betydes af patienten selv, hvis der ikke påvises indikationer for denne operation af helbredsmæssig karakter, det være sig af fysisk eller psykisk karakter.

I denne forbindelse bedes ministeren bekræfte, at den samlede udgift til almindelig brystprotese samt skifteproteser allerede efter

ca. 2 år overstiger udgiften til en permanent brystprotese.

Svar (15/3 84):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Socialstyrelsen har oplyst følgende:

»Efter oplysning fra Finseninstitutet og rigshospitalet andrager udgiften til indoperation af brystprotese – permanent brystprotese – ca. 4.000–5.000 kr. + operation. Udføres operationen privat, andrager den samlede udgift ca. 11.000 kr.

Det er endvidere oplyst, at der for tiden ikke er venteliste for personer, der ønsker foretaget en brystoperation.

Langt den overvejende personkreds, der får foretaget en operation af brystprotese, er cancerpatienter, men der foretages også enkelte operationer på baggrund af kosmetisk indikation. På de ovenfor nævnte hospitaler kræves heller ikke betaling for brystoperationer med kosmetisk indikation.

Udgiften til løse brystproteser andrager ca. 1.500 kr. pr. brystprotese. Holdbarheden af en brystprotese er ca. 2 år.

Det må på baggrund heraf konstateres, at der er en væsentlig forskel i udgiften mellem permanent brystprotese og løs brystprotese, men det må understreges, at valget mellem de to løsninger ikke beror på en økonomisk vurdering, men alene på en medicinsk indikation.«

Socialministeriet kan henholde sig til socialstyrelsens oplysninger.

Spm. nr. S 210

Til *justitsministeren* (7/3 84) af:

Leif Hermann (SF):

»Hvilke bemærkninger og overvejelser giver artiklen i Jyllands-Posten den 2. marts 1984 med overskriften »Fingeraftryk i alvorlig knibe« anledning til for så vidt angår politiets adfærd og for så vidt angår en tydeliggørelse af reglerne for afgivelse af fingeraftryk, indtil straffelovrådets overvejelser er afsluttede?«

Begrundelse

For så vidt de i Jyllands-Postens og andre dagblades enslydende reportager afgivne oplysninger er korrekte, må det være klart uac-

[Leif Hermann]

ceptabelt, at politiet stadig arbejder efter regler fra 1933, der af domstolene kan fortolkes så fleksibelt, som det her er tilfældet.

Det må videre på baggrund af ombudsmandens udtalelse af 26. februar 1975 samt senere henvendelser forekomme ejendommeligt, at straffelovrådet endnu ikke har taget stilling til spørgsmålet trods den kendsgerning, at udvalget siden december 1977 har arbejdet hermed.

Svar (15/3 84):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet kan bekræfte, at optagelse af fingeraftryk efter gældende ret antages at kunne finde sted uden speciel hjemmel. Baggrunden herfor er, at indgrebet er af meget ringe intensitet, og at risiko for misbrug af et fingeraftryk til eventuelle uvedkommende formål ikke synes at kunne tænkes.

Der har imidlertid gennem nogen tid været overvejelser om et nyt regelsæt for fingeraftryk. Spørgsmålet indgår således i kommissoriet for justitsministeriets strafferetsplejeudvalg.

På baggrund af henvendelse fra folketingets ombudsmand anmodede justitsministeriet – efter indhentet udtalelse fra registertilsynet – i 1982 rigspolitechefen om at udarbejde et udkast til registerforskrifter med henblik på som en foreløbig løsning at inddrage det manuelle fingeraftryksregister under loven om offentlige myndigheders registre.

Disse forskrifter vil i meget nær fremtid være klar til forelæggelse for registertilsynet.

Spm. nr. S 211

Til *indenrigsministeren* (7/3 84) af:

Camre (S):

»Finder ministeren det forsvarligt, at sundhedsstyrelsen har frigivet smertestillende medicin med paracetamol til salg i håndkøb?«

Begrundelse

Sundhedsstyrelsen har for kort tid siden tilladt, at medicin med paracetamol sælges i håndkøb. Medicinen anvendes ifølge lægemiddelkataloget ved »lette til moderate perifere smerter, hovedpine og febertilstande og supplerende behandling af arthritis rheuma-

toides«. Om forgiftningsrisikoen ved præparatet siger lægemiddelkataloget følgende: »Forgiftning: Paracetamol er i sig selv lidet giftigt og giver højest anledning til kvalme og opkastning. Den reaktive intermediærmatabolit, som ved terapeutiske plasmakoncentrationer neutraliseres i leveren, vil ved toksiske plasmakoncentrationer medføre leverskade. Forgiftningssymptomerne, der svarer til symptomerne ved hepatitis, udvikles med en latenstid på 1–3 døgn: Appetitløshed, kvalme, opkastning, smerter under højre kurvator, gulsot, misfarvning af urin og afføring. I de sværeste tilfælde coma hepaticum med blødningstendens. Eventuelt myokardiepåvirkning, pankreasnekrose og akut tubulær nekrose. Klinisk og klinisk-kemisk påviselig levercelleskade forekommer sjældent efter indtagelse af mindre end 10–15 g. Død forudsætter i reglen indtagelse af 25 g eller mere. Giftvirkningen forstærkes af vedvarende barbituratbehandling, alkoholmisbrug og dårlig ernæringsstilstand. Behandling: Indlægelse til vurdering af forgiftningens sværhedsgrad ud fra serumkoncentrationsbestemmelse. Antidotbehandling med L-metionin påbegyndes, medmindre der er gået over 10 timer siden indtagelsen eller der har udviklet sig leverskade. (Se antidoter med paracetamol, side 275).«

Det synes herefter meget betænkeligt, at præparatet er frigivet til salg i håndkøb, og ministeren anmodes om en revurdering af, om denne beslutning er forsvarlig.

Svar (15/3 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Efter apotekerlovens § 26 træffer sundhedsstyrelsen bestemmelse om, hvilke lægemidler apoteker kun må udlevere efter recept. Sundhedsstyrelsen har for nylig – efter indstilling fra registreringsnævnet – ophævet receptpligten for lægemidler, der indeholder paracetamol. Dette er især sket for at stille et smertestillende middel til rådighed i håndkøb for de mange patienter, der ikke tåler acetylsalicylsyre. Samtidig med denne ændring er paracetamolpræparaternes pakninger blevet forsynet med oplysninger om indikationer og doseringer samt påskriften: »Den anbefalede dosis må ikke overskrides uden særlig aftale med lægen«. Paracetamolpræparater er i håndkøb i en række andre lande (f.eks. Nor-

[Indenrigsministeren]

ge, Sverige, England, Vesttyskland, USA), og sundhedsstyrelsen har fundet det rimeligt også her i landet at gøre paracetamol tilgængeligt i håndkøb. Sundhedsstyrelsen oplyser, at paracetamol ved overdosering fører til forgiftninger, men kun har få og mindre betydende bivirkninger ved almindelig, forskriftsmæssig anvendelse.

Bla. under hensyn til, at paracetamolpakningerne er forsynet med de nævnte forbrugeroplysninger, finder jeg, at det er fuldt forsvarligt, at sundhedsstyrelsen har overført paracetamolholdige lægemidler fra receptpligt til håndkøb. Jeg kan tilføje, at indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen naturligvis vil følge udviklingen nøje for at se, om de betænkeligheder, der gives udtryk for i spørgsmålet, på nogen måde skulle vise sig berettigede.

Spm. nr. S 212

Til *ministeren for Grønland* (7/3 84) af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Vil regeringen tage yderligere initiativer til afhjælpning af bolig mangelen i Grønland ud over det eksisterende ekstraordinære boligprogram på 1.000 ekstra boliger frem til 1990, og hvornår vil regeringen optage forhandlinger med de grønlandske myndigheder med henblik på de kommende års byggeprogram i Grønland?«

Begrundelse

Umiddelbart efter sin tiltræden havde regeringen fremskredne planer om at skære i den kvota af 1.000 ekstra boliger, som var blevet besluttet under den socialdemokratiske regering. Efter et voldsomt pres fra både dansk og grønlandsk side bøjede regeringen sig. Den er nu kommet så langt i sin erkendelse, at statsministeren under folketingets

forhandlinger om åbningsredegørelsen den 7. februar 1984, sp. 244, kunne udnævne bolig mangelen til det måske største grønlandske samfundsproblem: »Vi er indstillet på at tage den sag op til en grundig analyse og til en forhandling nu med de grønlandske myndigheder med henblik på byggeprogrammet for de kommende år.«

Eftersom statsministeren allerede har draget en hovedkonklusion – nemlig at bolig mangelen er det største grønlandske samfundsproblem – bør der vel snart ske noget. Det er derfor spændende, hvornår overvejelserne er afsluttet, og hvordan statsministerens tilkendegivelse følges op af konkret handling, eller om det bare er pæne ord til grønlanderne i en åbningstale i det danske folketing.

Svar (14/3 84):

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Jeg kan bekræfte, at vi i regeringen er meget opmærksomme på, at bolig mangelen er et af Grønlands største samfundsproblemer i disse år, og at de økonomiske ressourcer, der anvendes til investeringer i Grønland, i høj grad bør komme boligbyggeriet til gode.

Vi er naturligvis i stadig kontakt med de grønlandske politikere – både landsstyret og kommunalbestyrelserne – ikke mindst om det grønlandske boligbyggeri.

Jeg kan oplyse, at bla. det kommunale boligbyggeri med stats tilskud glædeligvis har udviklet sig over al forventning, siden stats tilskuddet i 1982 blev forhøjet fra 40 pct. til 60 pct. Fra 1983 til 1984 er der tale om en fordobling af det kommunale boligbyggeri.

Boligbyggeriet udgør i disse år en stigende del af den statslige og statsstøttede byggeaktivitet i Grønland. Denne tendens fremgår af følgende talmæssige oplysninger om det boligbyggeri, der (helt eller delvis finansieret af statskassen) er blevet eller vil blive gennemført i perioden 1977–85:

1. Treårsperioden 1977–79: Gennemsnitligt 327 pr. år.
2. Treårsperioden 1980–82: Gennemsnitligt 457 pr. år.
3. Treårsperioden 1983–85: Gennemsnitligt 576 pr. år.

I treårsperioden 1986–88 håber vi på at der i gennemsnit kan påbegyndes mindst 500 boliger årligt, men jeg kan ikke give noget forpligtende tal på nuværende tidspunkt, da statens samlede anlægsplaner i Grønland i

1987 og 1988 først vil blive forhandlet færdige med hjemmestyret og kommunerne i løbet af 1984.

Alt i alt tyder vore prognoser på nuværende tidspunkt på, at det ved udgangen af

[Ministeren for Grønland]

80'erne vil være lykkedes os at nå frem til en betydelig reduktion af den boligmangel, vi alle erkender findes i dag.

Ifølge landstingets beslutning ønsker Grønland tidligst at overtage kompetencen på boligområdet i 1990. Det er derfor klart, at vi i resten af firserne fortløbende vil tage initiativer til forbedring af boligsituationen i Grønland.

Spm. nr. S 213

Til *indenrigsministeren* (7/3 84) af:

Lenger (VS):

»Vil ministeren tage initiativ til at sikre, at det faste vederlag til kommunalbestyrelsesmedlemmer udelukkende kompenserer dækning af tabt arbejdsfortjeneste, således at kommunerne får hjemmel til særskilt at betale dokumenterede udgifter til børnepasning i forbindelse med varetagelsen af borgerligt ombud?«

Begrundelse

Et medlem af Århus byråd, der hidtil har valgt dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter konkret opgørelse, foretrak pr. 1. januar 1984 det faste vederlag som endelig kompensation for den tabte arbejdsfortjeneste.

I forbindelse med denne overgang mistede hun imidlertid også retten til dækning af dokumenterede udgifter i forbindelse med børnepasning under varetagelse af det borgerlige ombud.

Det faste vederlag træder således ikke blot i stedet for tabt arbejdsfortjeneste, men udelukker også kompensation for udgifter til børnepasning.

Konsekvensen heraf er, at kvinder – og i særdeleshed enlige kvinder med mindreårige børn – mister den valgfrihed, som ellers gælder for kommunalbestyrelsesmedlemmer, og dermed vil den samlede kompensation efter spørgerens mening som gennemsnit blive lavere for kvinder end for mænd.

Spørgeren ønsker derfor oplyst, hvad ministeren agter at foretage i den anledning, og om ministeren vil sikre, at dækning af børnepasningsudgifter foretages særskilt og uafhængigt af kommunalbestyrelsesmedlemmernes valg mellem fast vederlag og tabt arbejdsfortjeneste.

Svar (15/3 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Bestemmelserne om vederlæggelse af medlemmerne af en kommunalbestyrelse er fastsat i § 16 i lov om kommunernes styrelse.

Reglen er, at det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem forud for hvert regnskabsår vælger enten at modtage det faste vederlag, der p.t. udgør 1.262 kr. pr. måned, eller at få erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. Denne erstatning kan maksimalt udgøre 747 kr. pr. dag. Kommunalebestyrelsesmedlemmerne modtager i dag ud over det faste vederlag eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste diæter for deltagelse i møder. Mødediæterne er p.t. på 249 kr. for møder under 4 timer og det dobbelte for møder på over 4 timer.

Som et led i det løbende regelforenklingsarbejde har jeg nedsat et embedsmandsudvalg, der skal komme med forslag til, hvorledes de nuværende mødediæter til kommunalpolitikkerne kan konverteres til faste vederlag. Jeg har bedt om, at udvalget afslutter sit arbejde til sommer, således at et lovforslag vil kunne fremsættes i efteråret 1984.

En konvertering af mødediæterne til faste vederlag vil indebære en generel ændring af vederlæggelsesforholdene, og jeg ønsker at afvente resultatet af udvalgets arbejde, inden jeg tager stilling til, om det i øvrigt måtte være hensigtsmæssigt at justere enkelte dele af de økonomiske ydelser til kommunalpolitikkerne.

Spm. nr. S 215

Til *industriministeren* (7/3 84) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Hvad kan ministeren oplyse om overvejelserne om en nyordning af aktieselskabsregisteret?«

Begrundelse

Der har længe været klaget over, at aktieselskabsregisteret ikke kan følge med i løsningen af de pålagte opgaver, f.eks. sørge for, at aktieselskaberne indsender de lovlige regnskaber til tiden, og sørge for at aktieselskabslovgivningens regler i øvrigt overholdes; og nu vil aktieselskabsregisteret tilli-

[Bernhard Baunsgaard]

ge få nye opgaver i forbindelse med fondsbeskatningen.

Når der spørges nu, er det, fordi der i Demokratien Weekend, Århus, bl.a. fra 27. januar i år, har været klaget over, at aktieselskabsregisteret ikke kan overkomme at føre et tilstrækkelig effektivt tilsyn med aktieselskabslovens overholdelse.

Svar (19/3 84):

Industriministeren (Stetter):

Der har i de senere år været en meget kraftig stigning i aktieselskabsregisterets arbejdsbyrde. Antallet af registrerede selskaber, der ultimo 1973 udgjorde ca. 32.500, var ultimo 1983 steget til ca. 67.500. Alene nettotilgangen af registrerede selskaber er udtryk for en overordentlig kraftig stigning i registerets arbejdsbyrde inden for de seneste 10 år, og jeg kan tilføje, at registeret sidste år foretog det største antal registreringer nogen sinde.

Hertil kommer forøgede arbejdsopgaver som følge af de nye aktie- og anpartsselskabslove i forbindelse med den omfattende revision af selskabslovgivningen i 1973 og 1982 samt vedtagelsen af årsregnskabsloven i 1981.

Under disse forhold må det erkendes, at det periodevis har været vanskeligt for aktieselskabsregisteret at følge med.

Der er imidlertid truffet, og der træffes fortsat foranstaltninger til en styrkelse af registerets kapacitet og til en modernisering af dets arbejdsgange – også med henblik på, at der i den kommende tid vil blive pålagt registeret yderligere arbejdsopgaver, bl.a. ifølge lovgivningen om fonde.

Registeret er i 1983 flyttet til nye og tidsvarende lokaler, og der er bevilget de fornødne midler til udvikling og drift af et EDB-system. Samtidig er registeret blevet styrket personalemæssigt og er i gang med en organisatorisk reorganisering. Disse foranstaltninger har allerede medført en ikke ubetydelig nedgang i registerets ekspeditionstid.

Særligt om indsendelse af årsregnskaber m.v. til aktieselskabsregisteret kan jeg oplyse, at langt de fleste selskaber indsender rettidigt. Størsteparten af de selskaber, der ikke indsender rettidigt, indleverer regnskaberne efter rykning. Systemet synes i øvrigt som følge af kapacitetsforbedringer, oplysningsarbejde og skærpelse af lovens sanktioner over

for manglende indsendelse at være blevet betydelig mere effektivt, hvilket navnlig har vist sig i forstærket rettidig regnskabsindsendelse i 1984.

Spm. nr. S 216

Til forsvarsministeren (7/3 84) af:

Albrechtsen (VS):

»Kan ministeren oplyse, om den danske regering på NATO-ministermødet i december 1982 har været med til at beslutte at udarbejde skitser til en »slå-dybt-krigsførelse«, samt hvad det nærmere indhold i disse skitser er?»

Begrundelse

Der henvises til oplysninger i Ekstra Bladet den 7. marts 1984. Spørgeren stillede den 7. marts i folketingets spørgetid statsministeren spørgsmålet, om Danmark havde været med til at godkende, at sådanne skitser skulle udarbejdes, men fik ikke noget svar.

Svar (15/3 84):

Forsvarsministeren (Engell):

På NATO-ministermødet i december 1982 har jeg på baggrund af et amerikansk oplæg alene tilsluttet mig, at der iværksættes en undersøgelse af, hvorledes det ville være muligt at drage fordel af ny teknologi i det konventionelle forsvar. Jeg henviser i øvrigt til mit svar på spørgsmål nr. S 161.

Spm. nr. S 217

Til forsvarsministeren (7/3 84) af:

Albrechtsen (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at den amerikanske »Field Manual 100-5« – herunder den aggressive Air Land Battle-doktrin – som i 1982 blev sat i kraft for de amerikanske styrker, også vil omfatte de amerikanske flyforstærkninger eller andre forstærkninger, som måtte blive indsat i medfør af fly- og forstærkningsaftalerne?»

Begrundelse

Spørgeren stillede den 7. marts i folketingets spørgetid dette spørgsmål til statsministeren, som imidlertid ikke besvarede det.

Svar (15/3 84):

Forsvarsministeren (Engell):

Der henvises til svaret på spørgsmål nr. S 204.

Spm. nr. S 218

Til *justitsministeren* (7/3 84) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Er det korrekt, når chefen for bagmandspolitiet, Finn Meilby, har truffet aftale med Børsinformation om en artikelrække om pengetransaktioner, tilmed uden at orientere sine overordnede?«

Begrundelse

Chefen for bagmandspolitiet, Finn Meilby, har ifølge en artikel i dagbladet B.T. for onsdag den 7. marts truffet aftale om en artikelrække i Børsinformation. Artiklerne skal handle om pengetransaktioner. Aftalen er truffet, uden af Finn Meilbys overordnede er informeret herom.

Svar (14/3 84):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg kan bekræfte, at statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, Finn Meilby, efter opfordring har erklæret sig villig til at skrive nogle artikler i tidsskriftet *Finans/Invest* om nærmere fastlagte emner med tilknytning til statsadvokaturens arbejdsområde. Det vil efter det foreliggende dreje sig om i alt 6 artikler, hver af et omfang på 12-18 A 4-sider, til en betaling af 400 kr. pr. maskinskreven A 4-side. De første artikler, »Skatteplanlægning og skattesvig« samt »Insider-trading«, blev offentliggjort i *Finans/Invest* i henholdsvis december 1983 og marts 1984, mens de øvrige ventes bragt i løbet af 1984.

Rigsadvokaten har oplyst, at han kort efter fremkomsten af den første artikel i *Finans/Invest* fra statsadvokaten modtog et eksemplar af tidsskriftet, ligesom han er bekendt med den netop offentliggjorte artikel nr. 2. Rigsadvokaten har videre givet udtryk for, at det generelt må anses for ønskværdigt, at der gives information til offentligheden om anklagemyndighedens syn på aktuelle problemer. Derfor må det som udgangspunkt

være fuldt acceptabelt, at medarbejdere i anklagemyndigheden producerer artikler om deres fagområder, naturligvis under iagttagelse af de regler om tavshedspligt m.v., der gælder i tjenesteforholdet. At der i denne forbindelse ydes et forfatterhonorar, er der intet usædvanligt, endsiges ukorrekt i. Det må afhænge af en vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der er anledning til en særlig forudgående underretning af den pågældendes foresatte.

Rigsadvokaten har sammenfattende givet udtryk for, at statsadvokat Meilbys dispositioner i det konkrete tilfælde efter alt foreliggende ikke på nogen måde strider mod gældende retningslinier.

Justitsministeriet kan tilslutte sig rigsadvokatens vurdering, idet ministeriet bl.a. har lagt vægt på, at der ikke i forbindelse med den indgåede aftale om at levere 6 artikler har været tale om noget egentligt ansættelsesforhold mellem statsadvokaten og det pågældende tidsskrift, at rigsadvokaten som nævnt blev gjort bekendt med den første artikel, at den tilbudte betaling ikke ses at afvige fra sædvanlige normer på området, samt at der ikke ses at være forholdt i strid med gældende regler.

Spm. nr. S 219

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (8/3 84) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvilken social sammensætning består der i diverse kunstforeninger landet over, der modtager kommunale eller statslige tilskud, samt hvor meget udgør de samlede tilskud?«

Begrundelse

Dagspressen har afsløret, at de midler, der er ydet til Rødovre Teater- og Kulturforening, er brugt til rejseri og til ædegilder. Spørgeren har efter adskillige sammenstød med forskellige kunstforeninger bestemt det indtryk, at det er bedrestillede, der er med i disse kunstkrede. Såfremt dette kan bekræftes, er der på baggrund af Rødovresagen absolut grund til at tro, at det hænger således sammen.

Svar (16/3 84):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Ministeriet yder ikke tilskud til kunstforeninger, og ministeriet har ikke kendskab til, hvilke foreninger der eventuelt modtager kommunal støtte.

Under hensyn til, at spørgeren i begrundelsen for spørgsmålet har nævnt Rødovre Teater- og Kulturforening, kan man supplerende oplyse, at der i henhold til den landsdækkende teaterabonnementsordning af stat og amter ydes et beløb til dækning af teaterforeningernes administrationsomkostninger. Dette beløb andrager i 1983-84 4,15 kr. pr. administreret billet inden for teaterabonnementsordningen.

Det tilføjes, at ministeriet ikke er i besiddelse af oplysninger, der kan belyse den sociale sammensætning af medlemskredsen i de eksisterende kunstforeninger og teaterforeninger.

Spm. nr. S 220

Til *boligministeren* (8/3 84) af:

Thoft (SF):

»Agter ministeren at forbyde brugen af byggematerialet karlit, som skaber store indeklimaproblemer?«

Begrundelse

Aarhus Stiftstidende har i adskillige artikler i de seneste uger dokumenteret, hvorledes karlitlofter skaber voldsomme indeklimaproblemer. Mineraluldsdrysstet fra disse lofter bevirker svien i øjnene, prikken og udslæt på huden og hals- og svælggener. Årsagen er tilsyneladende, at netop denne type lofter til stadighed afgiver store mængder sylspidse glassplinter i en størrelse fra helt små partikler til ca. ½ mm. Efter at det klart er dokumenteret, at disse lofter er direkte sundhedsfarlige, bør de forbydes omgående, ligesom allerede opsatte lofter bør enten dækkes helt eller fjernes.

Svar (13/3 84):

Boligministeren (Bollmann):

Indledningsvis kan jeg oplyse, at der ikke i bygge-lovgivningen er hjemmel til direkte at forbyde anvendelsen af et byggemateriale

som sådant. Boligministeriet kan alene stille krav til materialets egenskaber.

Jeg er imidlertid opmærksom på, at anvendelsen af visse byggematerialer kan skabe indeklimamæssige problemer.

Bygningsreglementet indeholder allerede på nuværende tidspunkt en række bestemmelser, der tager sigte på at skabe en god bolighygiejnisk standard, herunder bestemmelser, der fastsætter grænseværdier for formaldehydafgivelse fra spånplader og andre limede plader samt fra UF-skum til hulmursisolering.

De pågældende grænseværdier er fastsat i samarbejde med sundhedsstyrelsen.

Boligministeriets byggestyrelse er indstillet på at medvirke til en udvidelse af de i bygge-lovgivningen gældende bestemmelser vedrørende indeklima, i det omfang igangværende forskning og tilstedeværelsen af sikre prøvnings- og målemetoder gør det muligt.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at byggestyrelsen har rettet henvendelse til sundhedsstyrelsen med anmodning om, at der foretages en vurdering af, hvilke grænseværdier for fiberafgivelse fra f.eks. karlit der kan anses for sundhedsmæssigt forsvarlige.

Når en sådan vurdering foreligger, vil byggestyrelsen kunne træffe beslutning om fastsættelsen af bestemmelser herfor i bygningsreglementet.

Jeg skal i øvrigt tilføje, at jeg er bekendt med, at statens byggeforskningsinstitut og arbejdsmiljøinstituttet for tiden samarbejder om et projekt til fastlæggelse af metoder til måling af fiberafgivelse fra mineraluldsplader.

Spm. nr. S 221

Til *undervisningsministeren* (8/3 84) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Hvad er ministerens begrundelse for at påføre folkeskolens lærere nogle grelle forringelser i normeringsreglerne i en tid, hvor lærernes normeringsgrundlag i øvrigt er faldende?«

Begrundelse

I forbindelse med aftaleforhandlingerne i 1982 indgik finansministeren og Lærernes Centralorganisation en aftale om, at lærerne skulle afspadsere alt overarbejde.

[Elisabeth Bruun Olesen]

Denne aftale er noget helt enestående på det offentlige arbejdsmarked. Den er udtryk for, at lærerne i solidaritet med deres arbejdsloste kolleger har vist stor vilje til fleksibilitet, noget, som regeringen jo normalt efterlyser. Nu »belønner« undervisningsministeren denne vilje til smidighed ved at ville forringe lærernes normeringsregler.

Normeringsstof er ikke aftalestof, men forhandlingsstof, dvs. at ministeren efter en drøftelse med Danmarks Lærerforening reelt kan lave reglerne, som han vil. Men det har altid været praksis, at den slags regler blev udformet under hensyntagen til indgåede aftaler og i aftalernes ånd.

Ikke desto mindre er ministerens oplæg et forringelsesoplæg: Antallet af timelærerstillinger forhøjes fra $\frac{1}{15}$ til $\frac{1}{10}$. Kommunerne skal kunne besætte et fuldstændig vilkårligt antal deltidstimerstillinger i stedet for fuldtidsstillinger i modsætning til efter det gældende cirkulære, hvor kun én timelærer i hver kommune kan tillægges mindre end fuldt timetal.

I dag kan både timelærere og tjenestemænd ansøge om og få nedsat timetal. Med oplægget er frivilligheden forsvundet. Kommunerne skal – ved vilkårlige skøn – kunne undlade at normere tjenestemandstillinger og blot begrunde dette med et evt. kommende fald i børnetallet.

Konkluderende kan det siges, at lærernes smidighed vedrørende afspadsring af alt overarbejde »belønnes« med, at ministeren og regeringen påfører dem nogle dårligere ansættelses- og arbejdsforhold – og at ministeren tilsyneladende ønsker at presse forringelserne ned over lærerne, uden at han ulejlig sig med at forhandle med Lærerforeningen.

Svar (15/3 84):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at der sigtes til de ændringer i de for folkeskolens lærere gældende normeringsregler, som undervisningsministeriet i et cirkulære af 5. marts 1984 har gennemført med virkning fra 1. august 1984.

Ændringerne er foretaget på følgende punkter:

1) Adgangen for en kommune til at normere deltidstillinger som timelærer er udvidet,

således at antallet af stillinger med mindre end fuldt pligtigt timetal kan svare til antallet af skoler i kommunen.

Efter de hidtidige regler kan der kun oprettes én deltidstilling som timelærer i hver kommune. Ændringen skaber langt større fleksibilitet og ændrer i øvrigt ikke det forhold, at folkeskolelærere har mulighed for – efter eget ønske – at få nedsat tjenestetid, såfremt det af vedkommende kommune skønnes foreneligt med tjenestens tarv.

2) Antallet af stillinger som timelærer er ændret fra $\frac{1}{15}$ til $\frac{1}{10}$ af det samlede antal lærerstillinger.

Ændringen medfører en forøgelse af antallet af timelærerstillinger i forhold til antallet af stillinger som lærer/overlærer (tjenestemandstillinger), men den medfører ingen ændring af det samlede antal lærerstillinger. Ændringen giver kommunerne øget mulighed for at undgå afskedigelse af tjenestemandssatte lærere.

3) Kompetencen til at konvertere tjenestemandstillinger til timelærerstillinger er overført fra undervisningsministeriet til vedkommende kommune i tilfælde, hvor beregninger over antallet af elever viser, at kommunen i de nærmest følgende år vil få en nedgang i behovet for lærerstillinger.

Ændringen giver kommunerne adgang til – ved ledighed – at konvertere tjenestemandstillinger til timelærerstillinger for at undgå normering af flere tjenestemandstillinger, end der på længere sigt er behov for. Hidtil har denne kompetence været placeret i undervisningsministeriet.

De gennemførte ændringer skaber øget fleksibilitet på normeringsområdet i en situation, hvor elevtallet og – som følge heraf – behovet for lærerstillinger falder.

Jeg skal tilføje, at det ikke er rigtigt, når det i begrundelsen for spørgsmålet er anført, at de nævnte ændringer er gennemført uden forhandlinger med Lærerforeningen. Ændringerne har tværtimod været genstand for forhandlinger mellem undervisningsministeriet og Danmarks Lærerforening ved flere møder siden sommeren 1983, men det har ikke været muligt at nå til enighed om den løsning, som nu er gennemført – og som efter min opfattelse er særdeles rimelig.

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (8/3 84) af:

Per Stig Møller (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for, at det i fremtiden bliver umuligt at foretage nedrivninger af kulturhistoriske bygningsværker, uden at det lokale museum forinden har fået lejlighed til at tage stilling til, hvad der bør bevares, og i det mindste til at foretage kulturhistoriske optegnelser og fotograferinger?«

Begrundelse

I anledning af den igangværende nedrivning af Marienborg, Stege, er det fremgået af den offentlige omtale af sagen, at den lokale museumsinspektør ikke har fået lejlighed til at tage stilling til, hvad der bør bevares for eftertiden fra dette bygningsværk. Det rummer grundelementer, som går tilbage til barokken, og terrassen har været opført af sten fra Steges bymur. Det kan ikke være rigtigt, at kulturværdier nu blot knuses, fordi man ikke har fundet hovedbygningen som helhed bevaringsværdig.

Svar (14/3 84):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

En særlig beskyttelse af en bygning imod nedrivning foreligger, når bygningen enten er fredet efter bygningsfredningsloven eller er omfattet af en bevarende lokalplan. Hvis der undtagelsesvis gives tilladelse til nedrivning af en sådan beskyttet bygning, vil bygningens kulturhistoriske kildemateriale i almindelighed blive sikret gennem et undersøgelsesarbejde i forbindelse med nedrivningen.

Er en bygning ikke sikret gennem en af de nævnte beskyttelsesordninger, kan den nedrives efter tilladelse fra kommunen. Nedrivning hører til de principielt lovlige byggearbejder, som en kommunalbestyrelse ikke kan modsætte sig efter bygge-loven. Det er en sådan tilladelse, der er blevet givet i sagen om Marienborg på Møn.

Ansvar for bygningsbevaringsområdet henhører under miljøministeren. Da bevaringsbestræbelserne på dette område repræsenterer mange interesser, forudsætter administrationen imidlertid et bredt samarbejde mellem en række myndigheder, institutioner, foreninger m.v. Et sådant samarbejde er såle-

des etableret mellem museumsvesenet og de centrale bygningsfredningsmyndigheder (fredningsstyrelsen) for så vidt angår de fredede bygninger. Endvidere bistår museerne og specielt nationalmuseet – på samme måde som fredningsstyrelsen – kommunalbestyrelser med udarbejdelse af bygningsregistrarer til brug for kommunernes planlægning i henhold til kommuneplanloven. Disse registrarer er et vigtigt grundlag for de lokale bevaringsbestræbelser, og udarbejdelsen af registrarerne bør derfor ske i et snævert samarbejde med de kommunale forvaltninger, de lokale bevaringsforeninger, museer og arkiver.

Jeg kan endvidere henvise til bestemmelsen i § 3, stk. 2, i det forslag til lov om museer m.v., som er under behandling i folketin-get, og hvorefter det foreslås pålagt museerne at samarbejde med de myndigheder, der varetager fredning og fysisk planlægning. Som anført i bemærkningerne til bestemmelsen skal denne ses i sammenhæng med planlovsreformen, der har skabt et vigtigt instrument, hvorigennem museerne dels kan hente værdifulde oplysninger, dels kan bidrage med viden med henblik på dokumentation og en hensigtsmæssig udvælgelse til bevaring af kulturelementer, der findes uden for museerne, herunder bygninger. Den foreslåede bestemmelse er endvidere en kodificering af det arbejde, som museerne allerede udfører i forbindelse med fredningsplanlægning efter naturfredningsloven, og af det samarbejde mellem fredningsstyrelsen og museerne, der er forudsat omkring registrering af bevaringsinteresser og bygningsundersøgelser.

Det er min opfattelse, at der i almindelighed og i stigende omfang gøres brug af museernes sagkundskab i det lokale bevaringsarbejde, og at dette sker enten efter anmodning fra den ansvarlige lokale myndighed eller på museets initiativ.

Ligeledes kan frivillige aftaler mellem en bygnings ejer og det lokale museum i mange tilfælde sikre gennemførelse af undersøgelser, således at bygningens kulturhistoriske kildeværdi bevares.

Jeg er imidlertid indstillet på at ville undersøge mulighederne for, at der med henblik på sikring af kulturhistorisk kildemateriale gennemføres et endnu tættere samarbejde mellem museerne og de ansvarlige myndigheder i sager om nedrivning af bygninger, der

[Ministeren for kulturelle anliggender]

er af kulturhistorisk værdi, men som ikke er beskyttede enten efter bygningsfredningsloven eller gennem en bevarende lokalplan.

Et sådant øget samarbejde skulle netop fremme mulighederne for sikring af kulturhistoriske optegnelser og fotograferinger af bygningen.

Spm. nr. S 224

Til forsvarsministeren (8/3 84) af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvad var resultatet af den statusoversigtskonference, som afholdtes i Norfolk i juni 1983 med deltagelse af repræsentanter for den vesttyske, hollandske, danske og amerikanske flåde samt McDonnell-Douglas-fabrikkerne til drøftelse af den konstaterede konstruktionsfejl i harpoonmissilet?«

Svar (16/3 84):

Forsvarsministeren (Engell):

En drøftelse som den omtalte har efter det for mig oplyste ikke fundet sted på den nævnte konference.

Spm. nr. S 225

Til forsvarsministeren (8/3 84) af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvad var ministerens reaktion på den vesttyske flådes rapport om harpoonmissilets konstruktionsfejl, hvori det konkluderes, at »tænding af et ikke forud valgt missil er blevet bekræftet« som mulig, når man nøje følger fabrikanten McDonnell-Douglas' afprøvningsprogram?«

Svar (16/3 84):

Forsvarsministeren (Engell):

Udtrykket »konstruktionsfejl« er en fejlagtig oversættelse af udtrykket »konstruktive Schwachstelle« i den vesttyske rapport. Dette udtryk betyder »et konstruktionsmæssigt/designmæssigt svagt punkt« og ikke »en konstruktionsfejl«.

Jeg finder det ikke rigtigt af mig på nuværende tidspunkt nærmere at kommentere den i spørgsmålet omhandlede tyske undersøgelse, idet det må antages, at undersøgelsen vil indgå i den retslige behandling af den sag vedrørende harpoonuheldet den 6. september

1982, der for tiden verserer ved Københavns byret.

Spm. nr. S 226

Til forsvarsministeren (8/3 84) af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvem i forsvarskommandoen tilsidesatte det resultat af marineauditørens og SMKs missileksperters undersøgelse af årsagen til harpoonmissilulykken den 6. september 1982; at ulykken skyldtes en teknisk fejl, og fik i stedet udsendt en pressemeddelelse om, at uheldet skyldtes en menneskelig fejl, og med hvilken begrundelse skete tilsidesættelsen?«

Begrundelse

Den 7. september 1982 udsendte SMK en meddelelse, gengivet i Ekstra Bladet den 8. marts 1984, der omtalte en undersøgelse foretaget af marineauditøren og SMKs missileksperters. Meddelelsen konkluderede klart, at harpoonuheldet skyldtes en teknisk fejl i systemet og ikke en fejlbetjening i skibet.

Alligevel standsede nogen i forsvarskommandoen denne meddelelse, ikke for at afvente en nærmere undersøgelse, men for i stedet at udsende en pressemeddelelse med den stik modsatte konklusion.

I forsvarskommandoens pressemeddelelse, der blev omtalt i Radioavisen den 8. september 1982 om morgenen, hed det, at uheldet skyldtes en menneskelig fejl.

Det må være afgørende for forsvarskommandoens troværdighed at få afklaret, hvem der foretog denne drastiske ændring af undersøgelsesresultatet fra SMK, og på hvilken saglig eller anden baggrund det skete.

Svar (16/3 84):

Forsvarsministeren (Engell):

Forsvarskommandoen har i anledning af det rejste spørgsmål over for mig oplyst, at der ved de første hurtige undersøgelser i »Peder Skram« den 6. og 7. september 1982 blev konstateret to tekniske defekter i harpoonanlægget: en defekt sikring og et defekt printkort. På dette grundlag og sammenholdt med orlogskaptajn H. G. Olsens umiddelbare forklaring foreslog søværnets materielkommando den 7. september 1982 forsvarskommandoen udsendelse af en pressemeddelelse med

[Forsvarsministeren]

angivelse af, at der var konstateret tekniske fejl, og at fejlbetjening var udelukket.

Efter drøftelser mellem forsvarskommandoen og søværnets materielkommando besluttede chefen for søværnets materielkommando allerede den 8. september at nedsætte en undersøgelsesgruppe til klarlægning af de tekniske årsager til uheldet, og der var således ikke grundlag for at udsende den af søværnets materielkommando den 7. september foreslåede pressemeddelelse.

Forsvarskommandoen har i den forbindelse oplyst, at man principielt ikke udtaler sig offentligt om årsags-, skyld- og ansvarsspørgsmål i forbindelse med uheld med forsvarets materiel, før der foreligger et resultat af foretagne kvalificerede undersøgelser.

Det kan endelig oplyses, at forsvarskommandoen afviser at have udsendt en pressemeddelelse som anført i begrundelsen for spørgsmålet, ligesom radioprogramdirektør-embedet ved Danmarks Radio har oplyst, at man ikke har omtalt uheldet eller den nævnte pressemeddelelse i Radioavisen den 8. september 1982 om morgenen.

Spm. nr. S 227

Til forsvarsministeren (8/3 84) af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvad var ministerens reaktion på modtagelsen af en rapport om harpoonmissilet fra den vesttyske Naval Support Command, dateret den 21. marts 1983, hvori det på baggrund af tests foretaget af det vesttyske søværn konkluderes, at der findes en »konstruktionsfejl i våbensystemet, som ikke påpeges som kritisk eller endda farlig, hverken i hardware-dokumentationen eller i de operations- og vedligeholdelsesdokumenter, som er stillet til rådighed af fabrikanten?«

Svar (16/3 84):

Forsvarsministeren (Engell):

Jeg henviser til min besvarelse af spørgsmål S 225.

Spm. nr. S 228

Til socialministeren (8/3 84) af:

Breckmann (Færø.):

»Hvad vil ministerens stillingtagen være til en eventuel anmodning fra Færøernes landsstyre om overtagelse af statens åndssvageforsorg på Færøerne?«

Begrundelse

I modsætning til, hvad der er tilfældet i den øvrige del af riget, er forsorgen for færøske åndssvage ikke et lokalt anliggende, idet den styres fra socialstyrelsen.

Åndssvageforsorgen på Færøerne har i dag en kapacitet til ca. 60 mennesker, og de, der ikke kan få en plads på Færøerne, har ret til ophold i Danmark. Fra færøsk side har der i de seneste år været et udbredt ønske om at få plads til alle færinger på Færøerne.

Det færøske lagting har i to beslutninger fra april 1976 og april 1983 pålagt landsstyret at sørge for en videreudbygning af forsorgen, dog således, at store institutionsbyggerier undgås. Der skal i stedet bygges små enheder, tilpasset særlige færøske behov. Denne løsning anses også for at være den billigste.

Alle pladser er i dag optaget, så det er af afgørende betydning, at denne sag kan få en hurtig afklaring.

Svar (16/3 84):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Et udvalg under socialministeriet, der afgav rapport i december 1983, har udarbejdet forslag til, hvorledes den færøske særfororg kan tilrettelægges såvel organisatorisk og administrativt som finansieringsmæssigt i overensstemmelse med de principper, der er lagt til grund for særfororgens udlægning til amtskommunerne og kommunerne i Danmark.

Rapporten er af socialministeriet i januar 1984 sendt til rigsombudsmanden på Færøerne med henblik på en høring af Færøernes landsstyre, men landsstyrets svar foreligger endnu ikke.

Jeg kan oplyse, at regeringen principielt vil være imødekommende over for et færøsk ønske om at overtage ansvaret for åndssvageforsorgen og den øvrige særfororg på Færøerne.

Spm. nr. S 229

Til landbrugsministeren (8/3 84) af:

Arne Jensen (S):

»Hvilke konsekvenser får det for danske mejerier, hvis det af regeringen påtænkte besparelsesforslag vedrørende statens mejeriforsøg gennemføres?«

Begrundelse

Regeringens besparelsesforslag vækker undren i mejerikredse. Netop på et tidspunkt, hvor alle erkender nødvendigheden af en forstærket indsats i forskning og udvikling som grundlag for yderligere landvindinger på vore eksportmarkeder, forekommer disse besparelser urimelige og uigennemtænkte.

Svar (16/3 84):

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofod):

Som led i regeringens rationalisering af den offentlige sektor er det besluttet at gennemføre en strukturændring af statens forsøgsmejeri. De bevillingsmæssige konsekvenser heraf vil blive indarbejdet i forslag til finanslov for finansåret 1985.

Strukturændringen indebærer, at den direkte indvejning af mælk fra forsøgsmejeriets leverandører vil blive bragt til ophør med virkning fra 1. januar 1985, idet den mindre mælkemængde, der for fremtiden vil være behov for i forsøgsarbejdet, indkøbes centralt.

Fra 1. januar 1985, hvor mejeridriften ophører, vil institutionens navn blive ændret til statens mejeriforsøg.

Strukturændringen gennemføres således, at institutionens nettobevilling reduceres med 7 mill. kr. fra 1985 og følgende år. I denne budgetforbedring indgår, at Danske Mejeriers Fællesorganisation yder et tilskud til institutionen på 2 mill. kr. i 1985, 1,5 mill. kr. i 1986 og 1 mill. kr. i 1987. Endvidere forudsættes det, at institutionen gennemfører opregulering af prøveafgifter og afgifter for mælkebedømmelse.

Formålet med strukturændringen er at sikre, at aktiviteterne i højere grad end hidtil kan gennemføres i forsøgsskala, medens efterprøvning af resultaterne i fuld teknisk skala samt egentlig maskinafprøvning i stor skala vil ske ude på mejerivirksomhederne og i samarbejde med disse. En sådan ændring findes hensigtsmæssig på grund af den sted-

fundne udvikling i de senere år i dansk mejeribrug i retning af stadig større produktionsenheder, der er organiseret i store mejerisel-skaber.

Hermed kan behov og ønsker fra erhvervet i højere grad tilgodeses, ligesom ændringen muliggør, at den viden, som indhøstes ved forskningsaktiviteterne, i højere grad kan nyttiggøres i et direkte samarbejde med mejerisel-skaberne og andre virksomheder med tilknytning til mejerierhvervet.

Som led i rationaliseringen af forsøgsmejeriets virksomhed er der fra 1. marts 1984 gennemført en ændring i institutionenes interne struktur, således at der opnås øget fleksibilitet og øget mulighed for tværgående udnyttelse af institutionens forskningsressourcer.

Strukturændringen er foreslået af statens mejeriuvalg og tiltrådt af landbrugsministeriet.

Forsøgsmejeriets kontaktudvalg, der har til opgave at medvirke til fremme af samvirke mellem mejerierhvervet og forsøgsmejeriet, og som består af repræsentanter for praktisk taget alle grene med tilknytning til mejerierhvervet, har udtalt sig meget positivt om den vedtagne strukturændring.

Strukturændringen vil således ikke medføre ulemper for dansk mejeribrug, tværtimod har der været enighed om, at en stærk og koncentreret forskningsindsats, ikke mindst på de grundlæggende mejeriteknologiske områder, kan være afgørende for danske mejeriers konkurrenceevne på eksportmarkederne.

Spm. nr. S 230

Til udenrigsministeren (8/3 84) af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil den danske regering klart tage afstand fra den chilenske militærjuntas arrestation den 7. marts i år af de fire ledende forkæmpere for demokratiske frihedsrettigheder, Juan Gutierrez, Juan Sepulveda, René Ferrada og Carlos Moya, samt 20 andre medlemmer af den demokratiske opposition i Chile?«

Begrundelse

Juan Gutierrez er en af lederne af det chilenske socialistparti og leder af den socialistiske blok. Chiles socialistparti deltager i den

[Pelle Voigt]

så kaldte demokratiske alliance, bestående af en række centrum-venstre-partier i Chile, fra det republikanske og kristeligt demokratiske parti til den demokratiske venstrefløj.

Sammen med de øvrige arresterede oppositionspolitikere har Gutierrez således med ikke-voldelige midler arbejdet for en afskaffelse af Pinochetdiktaturet og en demokratisk åbning, som kan gøre en ende på utallige overgreb på menneskerettighederne, begået af militærjuntaten.

Den demokratiske alliance har ved gentagne lejligheder forsøgt at opretholde en dialog med Pinochetstyret.

Ikke desto mindre er de nævnte medlemmer af den demokratiske opposition blevet arresteret af det hemmelige politi, CNI, efter at have afholdt møde på en skole.

Svar (14/3 84):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Den 7. marts 1984 foretog det chilenske sikkerhedspoliti en razzia på en Montessori-skole i Santiago. Politiet hævder, at der i skolen fandtes våben, sprængstoffer, forskellige uniformer og forklædningsgenstande samt et trykkeri, der skal være anvendt til fremstilling af et illegalt blad for det opløste socialistiske parti. I forbindelse med razziaen anholdtes 24 personer, herunder skolens bestyrer, den i spørgsmålet nævnte Juan Gutierrez, samt Juan Sepulveda.

14 af de anholdte – herunder René Ferrada og Carlos Moya – er blevet løsladt den 9. marts. De øvrige 10 – inklusive Gutierrez og Sepulveda – er fortsat fængslede, og der er ved militærdomstol rejst tiltale mod dem for overtrædelse af loven om forbud mod besiddelse af våben.

Advokater fra den humanitære kirkelige organisation Solidaritetsvikariatet har besøgt de fængslede, som ikke skal have været udsat for mishandling. Der er indledt retslige skridt for at få de fængslede løsladt mod kaution.

Regeringen følger nøje disse og andre tilsvarende sager og vil sammen med andre lande foranledige, at de chilenske myndigheder bliver gjort bekendt med vores bekymring over arrestationerne og sagernes behandling.

Spm. nr. S 231

Til **arbejdsministeren** (8/3 84) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Kan arbejdstilsynets varslede hygiejniske grænseværdi for asbest på 0,5 fiber/cm³ overholdes under den fortsatte produktion og anvendelse f.eks. på byggepladser af eternit indeholdende asbest ved den dispensation, som arbejdstilsynet har givet Dansk Eternit-Fabrik i Ålborg, og har man beregnet, hvor mange nye tilfælde af lungekræft og mesotheliom der kan forventes ved den fortsatte asbestpåvirkning af arbejderne?«

Begrundelse

Det er rigtigt, som arbejdsministeren også har fremført, at jo højere koncentrationer af asbest, des flere tilfælde af asbestose, og omvendt også jo mindre koncentrationer, des færre tilfælde af asbestose, som dog stadig vil udvikle sig også ved en lavere hygiejnisk grænseværdi. Men alle asbesttyper er kræftfremkaldende.

Asbestfibrene giver anledning til udvikling af kræft i lungevævet og i hinderne omkring lungerne og i bughinden (mesotheliom). Endvidere er det påvist, at også kræft i andre organer, f.eks. mave-tarmkanal, ses hyppigere hos asbestudsatte arbejdere end hos befolkningen generelt.

Og IARC, Det internationale Cancerinstitut, har konkluderet, at det ikke er muligt at fastslå, om der kan findes et eksponeringsniveau, som er lavt nok til, at der ikke er risiko for kræftpåvirkning. Denne forsigtige videnskabelige vurdering dækker udtrykt på jævnt dansk over, at asbest udsætter arbejdere i berøring med asbesten for kræft, jfr. Arbete och Hälsa, Vetenskaplig Skriftserie 1982:29, 39. Asbest.

Svar (16/3 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

I anledning af det stillede spørgsmål har jeg indhentet en udtalelse fra direktoratet for arbejdstilsynet. Af udtalelsen fremgår følgende:

På fremstillingsvirksomheder skal der udføres asbeststøvmålinger 4 gange årligt. Målingerne for 1983 fra Dansk Eternit-Fabrik A/S viser, at ca. 8 pct. af de udførte målinger ligger over 0,5 f/cm³. I 14 pct. af disse kan det virkelige resultat godt være lavere,

[Arbejdsministeren]

da prøverne indeholder andre fibre end asbest. Ved flere målesteder er der med basis i måleresultaterne senere foretaget tekniske foranstaltninger. Da virksomheden løbende, i samarbejde med virksomhedens sikkerhedsorganisation, arbejder meget seriøst med de hygiejniske forhold, er direktoratet af den opfattelse, at den varslede grænseværdi, dersom den bliver gennemført, vil kunne overholdes.

Asbestcementprodukter til byggebranchen skal så vidt muligt være tilpasset den påtænkte anvendelse. Det vil sige, at hvis der på markedet findes et færdigtilpasset produkt, skal dette foretrækkes fremfor et ikke-tilpasset. For så vidt angår bølgeplader er ca. 40 pct. af den solgte mængde færdigtilpassede produkter, der ikke skal bearbejdes på byggepladser.

I anvendelsesleddet skal der fortrinsvis anvendes håndbetjent specialværktøj og langsomtgående, mekanisk drevet klippeudstyr, hvis det er nødvendigt at foretage en forarbejdning. Anvendes dette udstyr, og overstiger arbejdet ikke 3 timers maskintid pr. dag, skal der ikke foretages asbeststøvmålinger.

Anvendes hurtiggående værktøj (f.eks. rundsæve) – der kun må anvendes med udsugning – skal der foretages arbejds-hygiejniske asbeststøvmålinger.

Erfaringerne viser, at der ved anvendelse af hurtiggående værktøjer – selv med udsugning – kan opstå støvmængder i værdier omkring den gældende hygiejniske grænseværdi.

Erfaringer viser ligeledes, at anvendes specialværktøjer, f.eks. særlige klippeværktøjer, forskriftsmæssigt, opstår der væsentlig mindre støv, under $0,2 \text{ f/cm}^3$; i nogle tilfælde kan der ikke konstateres en eksposition, da mængden er mindre end målemetodens detektionsgrænse.

Disse værktøjer anvendes allerede i stor udstrækning, og i forbindelse med den omtalte forlængelse af tidsfristen for asbestcement vil arbejdstilsynet gøre en forstærket indsats gennem kredsene for, at al behandling af asbestcementprodukter på anvendelsesstederne vil ske med støvsvage bearbejdningsmetoder.

Arbejdstilsynet har ikke i forbindelse med denne dispensation foretaget beregning over, hvor mange nye tilfælde af lungekræft og mesotheliom der kan forventes på grund af den givne dispensation til fortsat produktion

af asbestcementprodukter, på eternitfabrikken.

Ved de foranstaltninger, som skal gennemføres for at opnå dispensation, vil der ske en nedsættelse af mængden af asbestfibre, således at man i 1990 vil have elimineret asbesten. Ved den herved opnåede reduktion af asbestudsættelsen samt ved støvsvage bearbejdningsmetoder vil der ske en tilsvarende nedsættelse af risikoen for at pådrage sig en asbestforårsaget sygdom.

Arbejdstilsynet vil gøre en forstærket indsats for, at reglerne i asbestbekendtgørelsen overholdes.

Jeg kan henholde mig til det, som direktoratet har udtalt.

Spm. nr. S 233

Til *landbrugsministeren* (8/3 84) af:

Svend Andersen (S):

»Hvor meget vil de forøgede priser på mælkeprodukter som følge af bortfald af momsrefusionen belaste en familie med 2 børn under 10 år og med et gennemsnitligt forbrug af de berørte mælkeprodukter?«

Begrundelse

Regeringen har ønsket at forbedre børnefamiliernes forhold med et årligt tilskud på 800 kr. pr. barn under 10 år.

Samtidig er gennemført drastiske forhøjelser af prisen på nødvendige mælkeprodukter for de samme familier. På den baggrund ønskes oplyst, hvordan disse to modsatrettede dispositioner balancerer økonomisk.

Svar (16/3 84):

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Som et led i den nu vedtagne finanslov for 1984 bortfaldt refusionen af merværdiafgiften for visse konsummælksprodukter helt eller delvis pr. 5. marts 1984. Momsrefusionen til sødmælk og kærnemælk, der tidligere var henholdsvis 72 øre/kg og 59 øre/kg, bortfaldt totalt, mens refusionen til letmælk blev nedsat med 25 pct. til 47 øre/kg. Effekten i detailledet vil, når der ses bort fra eventuelle ændringer af detailavancen, betyde prisstigninger på 88 øre pr. kg sødmælk, 72 øre pr. kg kærnemælk og 20 øre pr. kg

[Landbrugsministeren]

letmælk som følge af, at momsrefusionen betales i produktionsleddet.

Da der i gennemsnit for 1983 blev forbrugt ca. 62 kg sødmælk, ca. 10 kg kærnemælk og ca. 38 kg letmælk pr. person i Danmark, medfører de ændrede priser en forøget årlig udgift til mejeriprodukter på ca. 70 kr. pr. person ved uændret forbrugsmønster i forhold til 1983.

For en familie med to børn vil forbruget formentlig ligge over gennemsnittet, og udgiftsstigningen kan skønmæssigt fastsættes til mellem 280 og 400 kr. pr. år. Ved omlægning af forbruget til billigere produkter som letmælk og skummetmælk kan udgiftsstigningen helt undgås. Dette skal stilles over for regeringens forslag om at betale et årligt tilskud til børnefamilier på 800 kr. pr. barn under 10 år.

Spm. nr. S 234

Til miljøministeren (8/3 84) af:

Inger Harms (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvorledes man har løst problemet med udledning af urensset toiletaffald på samtlige færgeruter i Danmark?«

Begrundelse

Der henvises til ministerens svar på spørgsmål nr. S 111 af 23. februar 1984 vedrørende forureningen på Flensborg Fjord fra de fjorddampere, der udleder urensset toiletaffald direkte i fjorden.

Svar (18/3 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

I henhold til havmiljølovens § 22 må kloakspildevand kun udtømmes i havet under nærmere angivne omstændigheder. Denne bestemmelse skal sikre, at spildevandet behandles på tilfredsstillende måde inden udledningen.

Af miljøministeriets bekendtgørelse nr. 429 af 7. september 1983 følger dernæst, at der i alle danske havne skal etableres en ordning til modtagelse af kloakspildevand.

Af hensyn til de skibe, som var under bygning omkring tidspunktet for havmiljølovens stadfæstelse i 1980, samt alle ældre skibe, som ikke er indrettet med samletanke m.v., har miljøministeriet i bekendtgørelse nr. 184

af 15. april 1981 meddelt en undtagelse fra lovens § 22 i en overgangsperiode indtil 1990, såfremt skibene ikke er godkendt til befordring af over 400 personer.

En lang række af de danske færgeruter betjenes i øjeblikket af færger, der hører til denne kategori.

Hvad de større færger angår, det vil sige dem, der betjener Storebælts-, Østersø-, Kattegat- og Norgesoverfarterne, har situationen hidtil været den, at der ikke på markedet har været egnede anlæg, som teknisk har kunnet opfylde lovens krav til behandling af spildevandet.

For disse færgers vedkommende er der derfor efter aftale mellem miljøstyrelsen og statens skibstilsyn givet en midlertidig udsættelse med hensyn til opfyldelse af kravene, idet der samtidig fra skibstilsynets side er indledt en vurdering af de enkelte færgers praktiske mulighed for at etablere et tilfredsstillende anlæg. Denne vurdering påregner skibstilsynet at have afsluttet ca. den 1. maj 1984.

I den forløbne periode har i samråd med skibstilsynet forskellige typer anlæg været afprøvet, men først for nylig er der fremkommet anlæg, der af skibstilsynet anses for tilfredsstillende.

Når skibstilsynets undersøgelser er afsluttet, forventer man at have et godt udgangspunkt for de krav, der herefter fra miljømyndighedernes side vil blive stillet til de enkelte færger med henblik på løsning af omhandlede problem.

For så vidt angår den konkrete sag om udledning af toiletspildevand fra skibsfarten på Flensborg Fjord kan jeg tilføje, at jeg er blevet enig med min vesttyske kollega om at nedsætte en ekspertgruppe. Arbejdsgruppen skal fremkomme med forslag til løsning af dette problem.

Spm. nr. S 242

Til udenrigsministeren (9/3 84) af:

Taanquist (S):

»Hvilken principiel holdning har den danske regering til en ophævelse af grænsekontrollen inden for EF-landene?«

Begrundelse

[Taanquist]

I forbindelse med lastvognsstrejken har vesttyske regeringstalsmænd udtalt ønsket om at afskaffe grænsekontrollen inden for EF. Efter oplysninger i den vesttyske presse vil der kunne spares 30 milliarder DM ved en sådan afskaffelse af grænsekontrollen. Den dansk-tyske grænse har jo en speciel betydning, idet den også udgør Nordens grænse til kontinentet. Fra svensk side har der i de senere år været rejst kritik mod denne grænse, fordi man mener, at denne nordiske grænse ikke har været effektiv nok. På denne baggrund må den danske regering gøre sig særlige overvejelser, eventuelt allerede på nuværende tidspunkt rådføre sig med de øvrige nordiske stater.

Svar (20/3 84):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Der forhandles for øjeblikket inden for Fællesskabet om afskaffelse af grænsekontrol såvel for gods som for personer.

Regeringen er positivt indstillet til bestræbelserne for at forenkle grænsepassagen ved godstransport ad landevej og har principielt støttet vedtagelsen af en række forslag, som er til forhandling, senest ved rådsmødet (interne marked) den 8. marts 1984.

Hvad angår lempelser af grænsepassagen for personer, kan jeg oplyse, at der siden 1982 har været forhandlet om en resolution herom, uden at det hidtil har været muligt at nå til enighed, idet såvel Danmark som en række andre medlemslande har væsentlige indvendinger mod den foreslåede resolutions rækkevidde.

Regeringens holdning er i princippet positiv til nedbringelse af ventetiden ved grænserne og til lettelse af grænsepassage for lokale beboere i grænseområderne. Imidlertid kan Danmark af sikkerhedsmæssige grunde ikke gå med til at afskaffe systematisk kontrol af pas ved indrejse.

Der har hidtil været tale om en foreløbig drøftelse af resolutionsforslaget. Der har derfor ikke været behov for mere indgående konsultationer med de øvrige nordiske lande herom.

Spm. nr. S 253

Til *indenrigsministeren* (9/3 84) af:

Maisted (FP):

»Agter ministeren at tage initiativ til at få gennemført fritagelse for betaling af konfliktstøtte til rent partipolitiske formål for medlemmer, der er tvangstilmeldte medlemmer af en fagforening?«

Begrundelse

Den almindelige danske Lægeforening har nu i flere måneder opkrævet meget store beløb af sine tvangstilmeldte medlemmer til en rent politisk indsats – nemlig betaling af konfliktstøtte til skolelæger. Man vil åbentbart fra Lægeforeningens side prøve på med alle midler at gennemtvinge en meningsløs ansættelse af skolelæger, helt i modsætning til regeringens program, men i fuld overensstemmelse med socialdemokratiets politik.

Svar (15/3 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Af begrundelsen for spørgsmålet fremgår, at spørgeren navnlig sigter til den situation, der er opstået som følge af kommunernes lockout af visse skolelæger siden den 1. juli 1983.

§ 1, stk. 1, i lov om skolelægeordning indeholder et krav om ansættelse af bl.a. skolelæger i ordningen. I oktober 1982 udsendte indenrigsministeriet imidlertid en ny skolelægebekendtgørelse, der bl.a. reducerede det obligatoriske lægelige rutinearbejde.

Forhandlingsparterne på skolelægeområdet, Kommunernes Landsforening (KL) og Foreningen af Speciallæger (FAS), var enige om, at de hidtidige løn- og ansættelsesvilkår ikke var anvendelige på en skolelægeordning tilrettelagt efter den ny bekendtgørelse, hvorfor parterne optog forhandlinger om nye løn- og ansættelsesvilkår for skolelæger. På grund af sammenbrud i disse forhandlinger lockoutede kommunerne pr. 1. juli 1983 de skolelæger, der er medlemmer af FAS.

Opkrævning af konfliktbidrag for medlemmer af FAS eller andre medlemmer af Den almindelige danske Lægeforening, som måtte være iværksat i denne anledning, må alene betragtes som et internt organisationsanliggende, som det ikke tilkommer mig at tage stilling til.

Spm. nr. S 254

Til *udenrigsministeren* (9/3 84) af:

Jette Thomsen (KF):

»Hvad agter udenrigsministeren at gøre for at sikre en hurtigere og mere effektiv ekspedition af de store kølelastvognstog ved den italienske grænse?«

Begrundelse

I meget lang tid har der været store og urimelige problemer for de danske vognmænd, der fragter dyre transportere til Italien. Det koster hver dag vognmænd, slagterier og vort landbrug millioner at skulle vente i flere døgn på en grænseekspedition.

Formålet med mit spørgsmål er at formå udenrigsministeren til at bevæge den italienske regering til en hurtigere grænseekspedition.

Svar (20/3 84):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Problemerne vedrørende lettelse af grænsepassagen følges nøje. Regeringen er indstillet på, at der såvel direkte over for de pågældende landes myndigheder som ved forhandlinger i EF-regie gives udtryk for dansk bekymring over, at konfliktsituationer kan bringe grænsetrafikken ved vigtige grænseovergange til standsning. Ligeledes finder Danmark, at der bør gøres en indsats for lettelse af grænsepassagen.

I forbindelse med de netop overvundne vanskeligheder ved Brennerpasset foretog regeringen som bekendt henvendelse på højt niveau til den østrigske og den italienske regering. Regeringen har med tilfredshed bemærket, at man reagerede hurtigt på henvendelserne, og at trafikafviklingen igen blev normaliseret. Forhåbentlig vil det herefter være muligt at undgå gentagelser.

De danske synspunkter på disse problemer har været fremført i EF ved rådsmødet (indre marked) den 8. marts og vil blive det på ny ved det ekstraordinære rådsmøde af transportministre, som er indkaldt til den 22. marts i år.

Spm. nr. S 257

Til *miljøministeren* (9/3 84) af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at det brev, miljøstyrelsen – ifølge styrelsens notat af 24.

februar 1984 om Hvalsø losseplads – sendte for at præcisere, hvad der ikke var undtaget fra kemikaliebekendtgørelsen, er et brev stilet til firmaet Rockwool i Hedehusene og ikke et brev til Superfos?«

Begrundelse

Det notat om lossepladsen i Hvalsø, miljøudvalget modtog den 24. februar 1984, giver højst ufuldstændige svar om miljøstyrelsens rolle i sagen. Det fremgår af notatet, at miljøstyrelsen på et møde med virksomheden Superfos den 29. april 1981 mener at have indskærpet, at vådt, uhærdet glasuldsaffald er kemikalieaffald.

Det fremgår også, at Superfos ikke mener at have fået at vide, at dette affald var kemikalieaffald. Dette fritager naturligvis ikke Superfos for ansvar.

Herefter skriver styrelsen i notatet: »Miljøstyrelsen præciserede ved skrivelse dateret 20. august 1981, at kun affald fra opskæring og tilskæring af måtterne var undtaget fra bekendtgørelsen.«

Så vidt spørgeren kan se, er det omtalte brev imidlertid ikke et brev til Superfos, men derimod et brev stilet til Rockwool, der selv havde henvendt sig til miljøstyrelsen.

Svar (19/3 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»I mødet med miljøstyrelsen den 29. april 1981 deltog repræsentanter for såvel Rockwool som Superfos. Mødet drejede sig om en præcisering af, hvilke affaldsarter fra de to virksomheder der var omfattet af kemikalieaffaldsbekendtgørelsen. Superfos' referat af mødet gav anledning til, at miljøstyrelsen ved skrivelse af 20. august 1981 endnu en gang præciserede, hvad der var kemikalieaffald. Skrivelsen dateret 20. august 1981 blev sendt til Rockwool med kopi til Superfos.«

Spm. nr. S 258

Til *miljøministeren* (9/3 84) af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Vil ministeren oplyse, om miljøstyrelsen har kendskab til andre tilfælde end Superfos'

[Anne Grete Holmsgård]

deponering af kemikalieaffald i bl.a. Hvalsø, hvor virksomheder før og efter 1976 har afleveret kemikalieaffald på lossepladser, uden at dette fremgår af den hidtidige kortlægning af kemikalielossepladser og kemikaliedepoter?»

Svar (19/3 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Kortlægningen af Danmarks lossepladser, hvorpå der er henlagt eller nedgravet kemikalieaffald, blev foretaget i 1980-82. Miljøstyrelsen besøgte herefter samtlige amtsråd for at drøfte kortlægningens resultat. Ved disse besøg præciserede miljøstyrelsen, at amtsrådene i samarbejde med kommunerne skulle arbejde videre med de pladser, hvorpå det var usikkert om der var henlagt eller nedgravet kemikalieaffald, bl.a. ved at kontakte relevante virksomheder og høre, hvordan kemikalieaffald tidligere blev bortskaffet.

Der er således tale om en fortsat uddybning af kortlægningen.

Miljøstyrelsen har ikke for nærværende kendskab til andre, lignende tilfælde som Superfos' med henlæggelse af kemikalieaffald på lossepladser, som ikke er registrerede.«

Spm. nr. S 260

Til ministeren for Grønland (12/3 84) af:

Preben Lange (S):

»Vil ministeren tage initiativ til nye og forstærkede kontrolforanstaltninger over for det udenlandske fiskeri ved Grønland efter EF-udmeldelsen i 1985, herunder indførelse af såkaldte checkpoints?»

Begrundelse

Med Grønlands udtræden af EF-traktaterne pr. 1. januar 1985 vil der være åbnet mulighed for nye og forbedrede kontrolsystemer over for udenlandsk fiskeri, idet EF's bestemmelser på dette område bortfalder for Grønlands vedkommende.

Det vil være afgørende for det positive forløb af den fiskeriaftale, som Grønland har

indgået med EF, at det ulovlige fiskeri fra specielt tysk side ved Grønland stoppes endeligt. Det har i februar 1982 været dokumenteret i det grønlandske blad Sermitsiak via en direkte kilde i Bremerhaven, at de tyske redere presser kaptajnerne til ulovligt torskefiskeri, samt at der til dette fiskeri er udviklet en række metoder til omgåelse af kontrollen.

Allerede i juni 1981 påpegede Finn Lynge i sit Nyhedsbrev fra EF-Parlamentet, at et system med checkpoints, hvor de udenlandske skibe undersøges, når de kommer, og når de forlader Grønlands fiskeriterritorium, synes at være den eneste effektive kontrolform. Dette skete efter oplysninger fra den danske flådes inspektionsofficerer.

Et system, hvor det er fiskerne, der kommer til inspektionen, og ikke omvendt, vil kunne sikre EF-aftalens holdbarhed og samtidig være ressourcebesparende for den danske flåde ved Grønland.

Svar (16/3 84):

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Det er rigtigt, at der med Grønlands udtræden af EF pr. 1. januar 1985 af de for Grønland ansvarlige myndigheder skal fastsættes regler inden for fiskeriområdet til afløsning af hidtidige EF-regler, herunder regler for kontrol med fiskeriet.

Udformningen af sådanne regler for kontrol med fiskeriet vil blive overvejet nøje i samarbejde med Grønlands hjemmestyre samt forsvarsministeriet, som står for fiskerinspektionens udøvelse.

I disse overvejelser vil indgå eventuel indførelse af det af spørgeren nævnte checkpointsystem, som kan indebære undersøgelser af fartøjerne på aftalt sted til søs eller i havn ved hver ind- og udsejling eller stikprøvevis. En kontrol i havn måtte forudsætte tilstedeværelsen af fryserum af en vis størrelse til opløsning af fangster, hvilket kræver store investeringer.

Jeg tror ikke, at der er udsigt til, at et sådant system kan erstatte nuværende kontrolformer, men det indgår i overvejelserne.

Spm. nr. S 261

Til industriministeren (12/3 84) af:

Preben Lange (S):

[Preben Lange]

»Vil ministeren redegøre for, hvorledes regeringen vil forholde sig i tilfælde af overførelse af EFs regionalfondsmidler til Danmark fra Grønland ved Grønlands udtræden af EF pr. 1. januar 1985?«

Begrundelse

Ved udmeldelsen af EF vil Grønland opføre sig med at modtage tilskud fra EFs regionalfond. Men da udlodningerne fra denne fond for størstedelens vedkommende er kvotabestemt, således at hvert land modtager en bestemt procentsats fra fonden, vil det beløb, der hidtil er gået til Grønland/Danmark, efter Grønlands udtræden være til rådighed for Danmark. Herved vil Danmark kunne opnå en milliongevinst ved Grønlands udtræden af EF.

Det har gang på gang været slået fast, at Grønlands udtræden af EF ikke måtte koste Danmark yderligere udgifter i forhold til Grønland. Ligeledes må det vel gælde, at Danmark ikke skal tjene på Grønlands udmeldelse, men at de eventuelle økonomiske forbedringer ved udtrædelsen bør komme Grønland til gode.

Det vil derfor være vigtigt at vide, hvorledes regeringen anskuer muligheden for, at et forøget tilskud fra EFs regionalfond via Grønlands udtræden kan modsvarer i de økonomiske mellemværender mellem Grønland og Danmark.

Svar (19/3 84):

Industriministeren (Stetter):

I henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 724/75 om oprettelse af en Europæisk Fond for Regionaludvikling, som senest ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3325/80 af 23/12 1980, er den kvotabundne del af Regionalfondens opdelt i nationale kvoter for hver af de ti medlemslande. Inden for det enkelte medlemsland er der derimod ikke fastsat nogen fordeling på medlemslandets støtteberettigede områder under Regionalfondens. Intet område har således krav på en bestemt andel af sit lands kvota.

Heller ikke for den danske kvota i Regionalfondens er der fastsat nogen fordeling mellem de støtteberettigede områder i Danmark og Grønland. Der har derimod af den danske regering været truffet beslutning om, at

den danske kvota i Regionalfondens forlods skulle udnyttes til projekter i Grønland og derefter til projekter i Danmark.

Siden Regionalfondens oprettelse i 1975 har Grønlands andel af den danske kvota i Regionalfondens været stærkt svingende, alt efter i hvilket omfang der har været gennemført projekter i Grønland, der var støtteberettigede under Regionalfondens.

For øjeblikket forhandles der om en revision af den gældende forordning for Regionalfondens, herunder bl.a. om de støtteberettigede foranstaltninger og de nationale kvoter.

Som det fremgår af ovenstående, vil der således ikke ved Grønlands udtræden af EF være tale om, at der overføres midler fra Regionalfondens fra Grønland til Danmark.

Det tilføjes, at det naturligvis er rigtigt, at Grønlands ændrede tilknytning til EF pr. 1. januar 1985 betyder, at der ikke mere vil kunne opnås støtte fra Regionalfondens til investeringer i Grønland. Disse tilskud har imidlertid altid været ydet ekstraordinært i forhold til statens ordinære bevillinger til Grønland, og det er af alle danske regeringer klart udtalt, at Danmark ikke kan yde Grønland kompensation for de eventuelle indtægtstab, en udmeldelse af EF måtte påføre Grønland.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 111:

Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven.

(Fremsat 14/3 84).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 112:

Forslag til lov om ændring af fotografiloven.

(Fremsat 14/3 84).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Jimmy Stahr (S):

Fra socialdemokratiets side stiller vi os positivt til de ændringer, som ministeren øn-